

**Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu
stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma**

VIDES PĀRSKATS

Rīga

2006

**Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu
stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma**

VIDES PĀRSKATS

Pasūtītājs:

Jūrmalas pilsētas dome

Izpildītājs:

SIA „Vides Konsultāciju Birojs

Izpilddirektors:

A. Miemis

SATURS

Ievads.....	5
1. Jūrmalas pilsētas attīstības plāna grozījumu izstrādes vēsture	7
2. Jūrmalas pilsētas raksturojums	10
3. Jūrmalas pilsētas ilgtspējīga attīstība	13
4. Zemes izmantošanas veidi un apbūves raksturojums.....	14
5. „Dabas pamatnes” teritorijas.....	18
6. Aizsargājamās teritorijas.....	23
7. Vides stāvokļa apraksts	26
7.1. Gaisa kvalitāte	26
7.2. Ūdens kvalitāte	26
7.3. Atkritumu apsaimniekošana	29
7.4. Troksnis.....	29
7.5. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	30
7.6. Teritorijas bioloģiskā daudzveidība un tās aizsardzība	30
8. Nekustamā īpašuma raksturojums Jūrmalas pilsētā	31
9. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu saistība ar citiem dokumentiem.....	34
10. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu saturs.....	38
11. Starptautiskie un nacionālie tiesību akti saistībā ar Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģisko novērtējumu	39
11.1. Starptautiskās deklarācijas un konvencijas.....	39
11.2. Eiropas Kopienas direktīvas	42
11.3. Nacionālie vides tiesību akti.....	45
12. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumos paredzēto darbību ietekmju raksturojums	56
12.1. Ietekmes objekta būvniecības laikā.....	56
12.2. Ietekmes objekta ekspluatācijas laikā	58
12.3. Ietekmes objektu pēkšpluatācijas posmā	60
12.4. Ietekmes uz sociāli ekonomisko vidi.....	60
12.5. Tiešās ietekmes.....	61

12.6. Netiešās ietekmes	62
12.7. Paliekošās ietekmes.....	63
13. Vides stāvokļa vērtējums Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumos paredzētajās teritorijās	65
13.1. Ietekmējamās teritorijas.....	65
13.2. Teritorijas ar ierobežotas apbūves iespējām.....	68
13.3. Pieļaujamas apbūves teritorijas	71
13.4. Riska teritorijas un objekti.....	75
14. Ietekmi uz vidi samazinošie pasākumi (vadlīnijas) Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu īstenošanas gadījumā.....	78
15. Iespējamās vides izmaiņas Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu neizstrādāšanas vai nepieņemšanas gadījumā.....	79
16. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu īstenošanas monitoringa nodrošināšanas paredzamie pasākumi	81
17. Stratēģiskajā novērtējumā lietotie pamatprincipi	84
Kopsavilkums.....	85
Izmantotie informācijas avoti.....	88
Priekšlikumu apkopojums par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu, 2005.gads.....	89
Priekšlikumu apkopojums par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatu.....	94

Ievads

Vietējās pašvaldības teritorijas plānojums ir plānošanas dokuments vai arī plānošanas dokumentu kopums, kurā noteiktas teritorijas attīstības iespējas, virzieni un aprobežojumi, tās pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana, lai turpmāk veicinātu labvēlīgas pārmaiņas pašvaldības sociālajā un ekonomiskajā jomā, vienlaicīgi saglabājot dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstinot kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti. Jebkura plānošanas dokumenta (globāla vai lokāla mēroga stratēģijas, plāna, programmas, koncepcijas) īstenošana izraisa tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras negatīvi vai pozitīvi ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, tā veselību un drošību, pašvaldības sociālo un ekonomisko attīstību, teritorijas dabas resursus, tai skaitā, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās un kultūras vērtības, to izmantošanu un aizsardzību. Lai iegūtu informāciju par plānošanas dokumenta iespējamo ietekmju raksturu un nozīmīgumu, veic tā stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (stratēģisko novērtējumu). Tā mērķis ir vides aspektu integrēšana plānošanas dokumentā, tas ir, izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi, sagatavot vides pārskatu un izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi, kā arī iesaistīt sabiedrību plānošanas dokumenta un vides pārskata apspriešanā, to rezultātu ievērošanu plānošanas dokumenta sagatavošanā un lēmumu pieņemšanā. Stratēģiskā novērtējuma rezultātus apkopo vides pārskatā, kas kā atsevišķa sadaļa plānošanas dokumentā nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi kopumā, ievērojot plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto īstenošanas vietu un darbības jomu. Jāuzsver teritorijas plānojuma un stratēģiskā novērtējuma būtība un pēctecība, proti, šajos dokumentos parāda pašvaldības teritorijas attīstības potenciālās iespējas kopumā un attiecīgi plānotās attīstības stratēģisko novērtējumu, ja tās īstenošana var radīt ietekmes uz vidi. Teritorijas attīstības plānojums nav identificējams ar konkrētu zemes vienību plānojumu izstrādāšanu. Tāpēc arī plānojuma stratēģiskais novērtējums neietver atsevišķu zemes vienību plānojuma ietekmes uz vidi novērtējumu. Savukārt detālpilānojums precizē pašvaldības teritorijas plānojuma risinājumus un nosacījumus. Tas ir vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas daļas plānojums, kuru izstrādā saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, atbilstoši mēroga noteiktībai detalizējot un precizējot tajā noteiktās teritorijas daļas plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas aprobežojumus.

Stratēģiskā novērtējuma veikšanas kārtību nosaka LR likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr. 57 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (MK noteikumi Nr.157). Tie ir izstrādāti atbilstoši Eiropas Parlamenta un padomes 2001.gada 27.jūnija Direktīvas 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām. Minētie normatīvie akti nosaka plānošanas dokumentus, kuriem obligāti jāveic stratēģiskais novērtējums – valsts, reģionāla vai vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, tai skaitā pilsētu un rajonu teritoriju plānojumiem. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) jeb Jūrmalas teritorijas plānojuma grozījumi ir pakļauti stratēģiskam novērtējumam.

LR Vides ministrijas Vides pārraudzības valsts birojs (Valsts birojs) ir kompetentā valsts institūcija, kura pārrauga stratēģiskā novērtējuma veikšanu, pieņem lēmumu par tā nepieciešamību konkrētam plānošanas dokumentam, nosaka institūcijas, kurām iesniedzējs nosūta plānošanas dokumenta projektu un vides pārskatu un veic citus pasākumus saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK noteikumiem Nr.157.

2005.gadā tika sagatavots Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma vides pārskats, izmantojot Darba grupas sagatavoto un apkopoto informāciju par grozījumu priekšlikumiem uz 2005.gada oktobri (tabulu un kartogrāfiskā materiāla formā). Ievērojot kompetento valsts institūciju ieteikumus un priekšlikumus tā pilnveidošanai 2006.gadā Vides pārskats tika pārstrādāts.

Vides pārskatā analizēta pilsētas attīstības plāna grozījumu atbilstība spēkā esošajām vides aizsardzības juridiskajām prasībām un ievēroti stratēģiskā novērtējuma mērķi –

- veicināt ilgtspējīgu attīstību,
- nodrošināt vides aizsardzības problēmu integrēšanu plānošanas dokumentu sagatavošanas un pēc tam to īstenošanas procesā,
- novērst vai mazināt plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi,
- nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas procesu,
- iesaistīt sabiedrību lēmuma pieņemšanā.

Stratēģiskajā novērtējumā liela nozīme pievērsta „dabas pamatnes” teritorijām, to saglabāšanai un aizsardzībai.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģisko novērtējumu veica SIA „Vides Konsultāciju Birojs”, iesaistot ekspertus vides aizsardzības, bioloģiskās daudzveidības un meža aizsardzības jomās.

1. Jūrmalas pilsētas attīstības plāna grozījumu izstrādes vēsture

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāns (ģenerālplāns) tika izstrādāts 20.gadsimta 90.gadu sākumā, laika periodā no 1993. - 1995. gadam. “Dabas pamatne”, transporta shēma, inženierapgādes priekšnoteikumi un kultūrvēsturiskais mantojums – tie ir ilglaicīgie pilsētas struktūras elementi, uz kuriem balstās plāna daļa, kas paredzēta turpmākajiem līdz 2005.gadam Attīstības plāns tika apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 1995.gada 27.jūlija lēmumu Nr.893. Plānā tika apkopoti attīstības stratēģijas mērķi, vadlīnijas un ieteikumi, kuri veido Jūrmalas pilsētas domes politiku. Saskaņā ar Attīstības plānu tika izstrādāti un 1997.gada 20.februārī apstiprināti Jūrmalas apbūves noteikumi. Laika periodā, no 1992.-2004.gadam, pilsētā tika īstenota Zemes reforma, kuras rezultātā tika sakārtota pilsētas nekustamo īpašumu juridiskā piederība, precizēts pilsētas Attīstības plāns, saskaņā ar esošo apbūvi un zemes gabalu robežām. 20.gs. 90.gadu vidū tika uzsākta valsts un pašvaldības īpašuma privatizācija. Valstī vairākkārt ir mainīta un pilnveidota normatīvo aktu bāze, kas nosaka teritoriālpilnveidības vadlīnijas un pamatprincipus.

Tomēr pilsētas attīstība noteica nepieciešamību Attīstības plānā veikt grozījumus ar mērķi apkopot un kompleksi izvērtēt visus izstrādātos un izstrādes stadijā esošos detālpilnveidības, kā arī pakļaut izvērtēšanai pilsētas citus attīstības priekšlikumus, kā arī izvērtēt Jūrmalas pilsētas attīstības iespējas valstī un Rīgas reģionā. Šāda lēmuma nepieciešamību radīja pilsētas straujā ekonomiskā attīstība un būvniecības tempi. Kopš 1995.gada izstrādātais Attīstības plāns neatbilst reālajai attīstības situācijai pilsētā, jo ir īstenoti tādi nozīmīgi pilsētas attīstības elementi, kā izveidotas jaunas ielas, ievilkta ūdens un kanalizācijas tīkli, attīstīta gāzes saimniecība, sakārtotas īpašuma attiecības un citi. Būtisks aspekts, kas noteica Attīstības plāna grozījumu izstrādi, ir LR normatīvo aktu pilnveidošana, kuru ieviešanai ir nepieciešamas izmaiņas teritorijas Apbūves noteikumos (Attīstības plāna sastāvdaļa). Augstāk minētais kopumā noteica Attīstības plāna grozījumu izstrādāšanas nepieciešamību. Tāpēc Jūrmalas pilsētas dome izveidoja Darba grupu Attīstības plāna grozījumu izstrādei, kā arī aicināja iedzīvotājus izteikt un iesniegt savus priekšlikumus grozījumiem.

1999.gadā tika pieņemts Jūrmalas domes lēmums par Attīstības plāna grozījumu uzsākšanu. 1999.gada 4.novembrī ar Jūrmalas domes lēmumu Nr.1116 tika apstiprināti grozījumi un papildinājumi Jūrmalas Apbūves noteikumu I.daļā, bet 1999.gada 9.decembrī ar lēmumu Nr.1224 “Par Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanu un izmaiņām Jūrmalas Apbūves noteikumu I.daļā”, kā arī veiktas citas izmaiņas. 2000.gada 6.janvārī tika pieņemts Jūrmalas pilsētas domes lēmums Nr.18 “Par Jūrmalas pilsētas Apbūves noteikumu II.daļas apstiprināšanu”. 2000.gada 3.februārī ar Jūrmalas pilsētas domes lēmumu Nr.85 “Par izmaiņām Jūrmalas pilsētas Attīstības plānā (Ģenerālplānā)” un lēmumu Nr.86 “Par detālpilnveidības izstrādāšanu un izmaiņām Jūrmalas pilsētas Attīstības plānā (Ģenerālplānā) I.sējuma” tika pieņemtas izmaiņas, pabeigts Attīstības plāna un Apbūves noteikumu izmaiņu process. 2000.gadā veiktās izmaiņas Jūrmalas Attīstības plānā (ģenerālplānā) tika apstiprinātas ar Jūrmalas pilsētas domes 2004.gada 28.aprīļa Saistošajiem noteikumiem Nr.8 „Grozījumi Jūrmalas pilsētas Attīstības plānā (ģenerālplānā)”, līdz ar to tika pabeigts Attīstības plāna un Apbūves noteikumu izmaiņu process saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu. Šajā laika posmā tāpat

arī ir izstrādātas dažādas nozaru attīstības programmas, stratēģijas un koncepcijas, kas ir devušas detalizētu ieskatu konkrētajā nozarē.

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu izstrāde uzsākta ar Jūrmalas domes 2004.gada 31.marta lēmumu Nr.201 „Par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu izstrādes uzsākšanu”, kuras mērķis ir apkopot un kompleksi izvērtēt visus izstrādātos un izstrādes stadijā esošos detaļplānojumus, ietverot Jūrmalas pilsētas attīstības iespējas valstī un Rīgas reģionā, kā arī izvērtēšanā iekļaut pilsētas citus attīstības priekšlikumus, kas saistīti ar grozījumiem Attīstības plānā. 2004.gada 9.septembrī tika apstiprināts Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu izstrādes Darba uzdevums, kura nosacījumi izpildīti izstrādātajā galīgajā redakcijā. Galvenie darba uzdevuma punkti ir –

- izskatīt un apkopot grozījumiem iesniegtos sabiedrības priekšlikumus,
- izvērtēt un iekļaut plānā Jūrmalas lomu Rīgas reģionā,
- digitālā formā izstrādāt Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) ietvaros esošās kartes,
- izanalizēt turpmākās izpētes un plānošanas teritorijas (Kauguru apvedceļa novietne, Jaundubultu tilta novietne, Priedaines satiksmes mezgls u.c.),
- izstrādāt pilsētas aizsargjoslu karti,
- veikt apstiprināto un izstrādes stadijā esošo detaļplānojumu apkopojumu un analīzi, pamatojot nepieciešamību veikt grozījumus Jūrmalas Attīstības plānā.

Ar 2004.gada 15.decembra lēmumu Nr.865 sabiedriskajai apspriešanai un atzinumu sniegšanai tika nodota Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) pirmā redakcija. Priekšlikumu izvērtēšanu veica, ar Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 30.jūnija rīkojumu Nr.284-r, izveidotā Darba grupa. Ar Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 3.augusta lēmumu Nr.267 ”Par Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu pirmās redakcijas pilnveidošanu un galīgās redakcijas sagatavošanu” tika nolemts pilnveidot Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu pirmo redakciju atbilstoši institūciju atzinumiem un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, un sagatavot galīgo redakciju. Līdz ar 2005.gadā izstrādātajiem grozījumiem atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai, plānojumam mainīts nosaukums – Jūrmalas teritorijas plānojums.

Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību nosaka likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta 3.daļas un MK noteikumu Nr.157 2.2.3.punkta prasības. Pamatojoties uz spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, 2005.gada 21.februārī Valsts birojs pieņēma lēmumu Nr.36-p „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumiem”.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma vides pārskats tika pabeigts 2005.gada decembrī un nodots sabiedriskai apspriešanai. Kā zināms, 2005.gada beigās Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumi ieguva politisku raksturu – no visa grozījumu satura akcentējot tieši atsevišķu zemes vienību zonējuma maiņu.

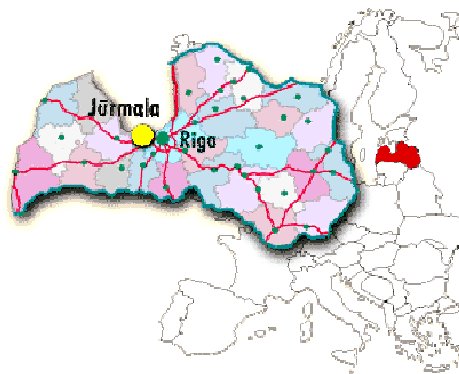
Ar 2006.gada 1.jūnija lēmumu Nr.504 „Par Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu galīgās redakcijas noteikšanu” un 2006.gada 29.jūnija lēmumu Nr.623 „Par

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu galīgās redakcijas noteikšanu” Jūrmalas pilsētas dome apstiprināja, ka pilnveidotā Jūrmalas Attīstības plāna grozījumu redakcija ir galīgā redakcija. Par šiem lēmumiem izraisījās ļoti plašas diskusijas sabiedrībā. Neievērojot citu valsts institūciju priekšlikumus stratēģiskā novērtējuma Vides pārskata pilnveidošanai, Valsts birojs noraidīja Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu un nodeva Jūrmalas pilsētas domei to pārstrādāšanai. Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu politizācijas rezultātā stratēģiskais novērtējums tika identificēts kā atsevišķu zemes vienību zonējuma maiņas ietekmes uz vidi novērtējums. Sakarā ar to Vides pārskats tika pārstrādāts.

2006.gada 23.augusta LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas sagatavotais atzinums Nr.1-22/7665/7201 pieprasīja atcelt Jūrmalas pilsētas domes pieņemto 2006. gada 29. jūnija lēmumu Nr.623. Ar 2006.gada 24.augusta Jūrmalas pilsētas dome lēmumu Nr.872 „Par Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu galīgās redakcijas pilnveidošanu” nolēma pilnveidot Attīstības plāna grozījumu galīgo redakciju. Sakarā ar to 2006.gada septembrī tika sagatavots pārstrādāts Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma vides pārskats

2. Jūrmalas pilsētas raksturojums

Jūrmalas pilsēta ir lielākā Baltijas jūras reģiona kūrortpilsēta. Tā atrodas Rīgas jūras līča dienvidu krastā, Latvijas piejūras zemienē, 14 - 44 km uz R no Rīgas (skat. 1.att.). Tā ir arī Rīgas plānošanas reģiona sastāvdaļa. Pilsētas centrs ir Dubulti, kas atrodas 22 km attālumā no Rīgas. Robežojas ar Rīgas rajonu un Tukuma rajonu. Pilsētas kopējā platība - 100 km². 25 km pilsētas teritorijas atrodas uz šauras zemes joslas, kas atrodas starp Rīgas jūras līci un tam paralēli plūstošo Lielupi. Pilsētai ir apmēram 27 km gara smilšu pludmale.

1. att. Jūrmalas pilsētas atrašanās vieta

Piejūras zemienei, kuras daļa ir arī Jūrmalas pilsēta, ir raksturīgs maigs klimats – ziema ir par 1 – 2 mēnešiem īsāka nekā Austrumlatvijā. Kopumā šeit ir mazākas temperatūras svārstības – ziemas siltākas, bet vasaras vēsākas kā dziļāk sauszemē. Klimats mēreni silts, relatīvi sauss. Gada vidējā temperatūra 6,0 – 6,45°C.

No seniem laikiem teritorijas pamatiedzīvotāju nodarbošanos un dzīvesveidu ir noteikušas Jūrmalas dabas īpatnības. Senatnē gar jūru gāja tirdzniecības ceļš no Prūsijas uz Kurzemi un Rīgu, šī ceļa tuvumā veidojās cilvēku apdzīvotas vietas - Vārnukrogs, Melluži, Dubulti, Majori.

Tā kā Jūrmalā nav lauksaimniecībai piemērotu zemes platību, līdz pat 19.gs.iedzīvotāji visvairāk nodarbojās ar apkārtējo ūdeņu – Baltijas jūras un Lielupes izmantošanu un zveju. Zvejniekiem piederēja ne vien dzīvojamās mājas, kas parasti bija būvētas no guļbaļķiem ar niedru jumtiem, bet arī klētis, šķūņi, turīgākajiem - arī leduspagrabi.

Jūrmalas kā kūrorta vietas pirmie izmantotāji ir bijuši Kurzemes muižnieki, kuri tradīciju atpūsties pie jūras pārņēma no Rietumeiropas muižniekiem 18.gs. beigās. 19.gs. divdesmitajos gados sākās interese par Rīgai tuvo jūrmalu. Pēc 1812.gada kara ar Napoleonu gan Jūrmalā, gan Ķemeru ieradās ne vien rīdzinieki, bet arī Krievijas armijas augstākie virsnieki. Nākamajos piecdesmit gados Rīgas jūrmalas popularitāte palielinājās un Jūrmalā ieradās arī atpūtnieki no dažādām Krievijas guberņām. Atbraukušie sāka dzīvesvietas vasaras atpūtai meklēt zvejnieku mājās, kas pakāpeniski tika pielāgotas

vasarnieku uzņemšanai. Vairums rīdzinieku uz Jūrmalu brauca svētdienās un vasarnīcas neirēja. No pastāvīgi dzīvojošiem atpūtniekiem aptuveni puse bija rīdzinieki.

2. att. Jūrmalas pilsētas daļas un maģistrālo ielu tīkls

Pilsētas statuss Jūrmalai piešķirts 1920.gada 2.martā. Tolaik pilsētā bija iekļauta teritorija no Buļļiem līdz Valteriem, tās nosaukums bija Rīgas Jūrmala, bet pilsētai statuss tika atņemts 1945.gadā, kad to administratīvi pievienoja Rīgai, kuras sastāvā Jūrmala bija iekļauta līdz 1959.gadam. Tagadējās robežas, nosaukumu un atjaunotu pilsētas statusu Jūrmala ieguva 1959.gadā, kad tai pievienoja Sloku un Ķemerus, Rīgas rajona ciematu Priedaini un daļu Kūdras. Sloka ir senākā apdzīvotā vieta Jūrmalas teritorijā, kas pilsētas tiesības saņēmusi 1785.gadā.

Vēsture visai Jūrmalai ir kopīga, izņemot tās daļas, kas sākotnēji radušās patstāvīgi un vēlāk iekļāvušās Jūrmalā kā kūrortpilsētā. Tagadējā pilsētas teritorija veidojusies, saplūstot atsevišķām apdzīvotām vietām. No tām nozīmīgākās pilsētas daļas - Asari, Bulduri, Buļļuciems, Dubulti, Dzintari, Jaundubulti, Jaunkemeri, Kauguri, Ķemeri, Lielupe, Majori, Meluži, Priedaine, Pumpuri, Sloka, Vaivari, Valteri (skat. 2. att.).

Jūrmala kopumā veidojusies kā izteikta kūrortpilsēta, tomēr tās atsevišķie rajoni bijuši savstarpēji atšķirīgi pēc plānojuma, apbūves blīvuma un labiekārtojuma līmeņa, kā arī pēc iedzīvotāju turīguma. Šīs tendences daļēji ir saglabājušās arī mūsdienās. Katram Jūrmalas rajonam ir savas raksturīgās iezīmes.

Jūrmalas attīstībā ir izveidojušies trīs lieli telpiskās struktūras elementi – bijušās atsevišķās pilsētas Ķemeri, Sloka un Rīgas Jūrmala (Vaivari – Priedaine). Katrai no tām jau vēsturiski ir savs attīstības virziens. Šos elementus apvieno dzelzceļš un „dabas pamatne”, kurā Lielupe, Rīgas jūras līcis ar pludmali un kāpu joslu ir galvenās pilsētas kompozīcijas sastāvdaļas. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāns paredz saglabāt, pilnveidot un papildināt vēsturiski izveidojušās attīstības līnijas:

Ķemeri – ārstnieciskā kūrorta un ekoloģiskā tūrisma centrs ar dabīgajiem ārstniecības resursiem, maz pārveidotu un bioloģiski daudzveidīgu vidi. Teritorija atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Sloka - no rūpnieciska rakstura pilsētas ir izveidota par visas Jūrmalas bijušo sanatoriju, pansionātu, atpūtas namu darbinieku dzīves vietu, kas arī turpmāk būs galvenais daudzdzīvokļu, jauktas ražošanas un rūpniecības rajons Jūrmalā.

Vaivaru – Priedaines rajons, pateicoties dabas apstākļiem - jūrai ar dzelteni smilšu pludmali, priežu mežam, veselīgajam klimatam ar svaigu gaisu, ir izveidojies par to pilsētas daļu, kas visvairāk tiek izmantota atpūtas mērķiem. Pilsētas daļa starp dzelzceļu un jūru paredzēta atpūtas, rehabilitācijas, veselības tūrisma, konferenču, darījumu, pakalpojumu un tirdzniecības iestādēm, vasarnīcām, viesnīcām, birojiem, izstādēm, restorāniem, sporta būvēm utt., savukārt otra pilsētas daļa starp dzelzceļu un Lielupi un arī Priedaine pārsvarā ir ģimenes māju dzīvojamais rajons.

Vislielākais apdzīvotības blīvums Jūrmalas pilsētā ir Slokā (kopā ar Kauguriem). Šajā pilsētas daļā koncentrēts daudzstāvu dzīvojamās apbūves masīvs, kā arī izvēršusies jaunu ģimenes māju celtniecība. Šeit dzīvo gandrīz puse (49,1 %) no Jūrmalas pastāvīgajiem iedzīvotājiem. Pilsētas tipa daudzstāvu dzīvojamo ēku rajoni ir arī Dubultos, Dzintaros pie upes un Lielupē. Pārējās pilsētas daļās raksturīga individuālo vasarnīcu un ģimenes māju apbūve.

3. Jūrmalas pilsētas ilgtspējīga attīstība

Latvijas starptautiskās saistības, reģionālie procesi, kā arī Eiropas Savienības (ES) politika nosaka nepieciešamību veidot valsts un, protams, arī katras apdzīvotas vietas attīstību, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu. Tas nosaka to, ka valsts un sabiedrība izveido tādu sociālo un ekonomisko nosacījumu sistēmu, kas paredz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošina dzīves kvalitātes uzlabošanu un pašreizējo vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu neierobežotam laika periodam. Ilgtspējīgas attīstības principa ietveršana teritorijas plānojumā nodrošina esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu dzīves vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu. Daļa Jūrmalas pilsētas nākotnes attīstības vīzija parādīta 2001. gadā izstrādātajā „Jūrmalas vides aizsardzības politikas plānā” un Jūrmalas attīstības stratēģijas 1. redakcijā 2004. gadā. Sakarā ar minētajām pamatnostādnēm līdz 2018. gadam Jūrmalas pilsētas attīstība paredz veidot iedzīvotājiem un pilsētas viesiem draudzīgu pilsētu, kuras attīstībā tiek ievēroti ilgtspējīgas attīstības principi, kā arī pilsētai jābūt par vienu no vadošajiem Baltijas jūras reģiona kūrorta, darījumu tūrisma, aktīvās atpūtas un kultūras centriem. Šajā laika posmā pilsētas sociāli ekonomiskai attīstībai ir izvirzīti četri galvenie mērķi:

dzīves kvalitātes līmeņa paaugstināšana pilsētā,

cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana,

vietējās uzņēmējdarbības veicināšana,

Jūrmalas kūrortpilsētas attīstība kā viena no nozīmīgākajiem tūrisma galamērķiem Baltijas jūras reģionā.

Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojums un tā grozījumi ir veikti, ievērojot ilgtspējīgas attīstības, kā arī teritorijas plānošanas principus. No pēdējiem jāuzsver interešu saskaņotības princips (teritorijas plānojumu izstrādā saskaņā ar citiem teritorijas plānojumiem un šajā plānojumā saskaņo valsts, plānošanas reģionu, pašvaldību un privātās intereses) un daudzveidības princips (teritorijas plānojuma izstrādē ņem vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību). Ilgtspējīgas attīstības pieeju jau raksturo esošā Jūrmalas pilsētas starptautiskā politika, piemēram, tūrisma jomā – regulāra piedalīšanās starptautiskos tūrisma gadatirgos un izstādēs, sadarbība ar tūrisma kompānijām Rietum- un Austrumeiropā. Kopīgi projekti kultūrā, izglītībā, ekonomikā, tūrismā, sportā, sociālā jomā un citās tiek veidoti ar Jūrmalas oficiālajām sadraudzības pilsētām – Pēnavu Igaunijā, Palangu Lietuvā, Jevli Zviedrijā, Eskiltunu Zviedrijā, Jakobštati – Pietarsāri Somijā, Kabūru Francijā, Terračīnu Itālijā, Kazaņu Tatarstānā un sadarbības apgabaliem – Maskavas Dienvidrietumu administratīvo apgabalu un Sanktēterburgas Admiralitātes administratīvo rajonu. Līdzās tam, Jūrmala piedalās gan Baltijas jūras reģiona organizācijā, gan citās Eiropas starptautiskās organizācijās un asociācijās, gan starptautisko plānošanas, savstarpējās sadarbības un attīstības projektos, kas tiek īstenoti piesaistot Eiropas Savienības finansējumu.

4. Zemes izmantošanas veidi un apbūves raksturojums

Jūrmalas pilsētas attīstības mērķis ir veidot tādu pilsētas infrastruktūru, kuras pamatā ir vēsturiskie pilsētas veidošanās priekšnoteikumi. Pilsētas ainava un vide, apbūve, transports un to savstarpējais izvietojums nosaka pilsētas fiziskās attīstības iespējas un ir galvenie pilsētas struktūras elementi, kuru pārveidošana vai saglabāšana un pilnveidošana ir viens no svarīgākajām attīstības problēmām. Pilsētas fiziskā attīstība ilgākā laika periodā ir atkarīga no pilsētas sastāvdaļu izvietojuma, to savstarpējo sakaru stabilitātes un attiecībām. Jūrmalā ir izveidojušies trīs lieli struktūras elementi – bijušās atsevišķās pilsētas: Ķemeri, Sloka un Rīgas Jūrmala. Katrai no tām ir savs izveidošanās priekšnoteikums un savs darbības virziens. Savienojošie un apvienojošie elementi ir dzelzceļš un "Dabas pamatne", kurā Lielupe, Rīgas jūras līcis ar pludmali un kāpu joslu ir galvenās pilsētas kompozīcijas sastāvdaļas. Attīstības plāns paredz saglabāt, pilnveidot un papildināt vēsturiski izveidojušās attīstības līnijas.

Pilsētas struktūru, kas šobrīd ir Jūrmalā, laika posmā no 1992.-2004.gadam ir ietekmējis gan Zemes reforma, un daļēji noteikuši gan denacionalizācijas, gan privatizācijas noteikumi un nosacījumi. Izmaiņas pilsētas struktūrā tuvākajā un tālākajā nākotnē ienesīs gan plānotais Lielupes šķērsojums Dubultos, gan Kauguru apvedceļa īstenošana.

Jūrmala tās pašreizējās robežās vienoti attīstās tikai pēdējos četrdesmit gadus, tāpēc tās apbūve un ceļu tīkls nav vienmērīgi attīstīti, atšķiras apdzīvotības blīvums pilsētas daļās, apbūvētās teritorijas mijas ar platībām, ko aizņem pilsētas mežaparki vai dārzi. Pašlaik Jūrmalas pilsētas apbūves un izbūves teritoriju atļautā izmantošana noteikta Jūrmalas Attīstības plānā (ģenerālplānā) ietvertajos Jūrmalas pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (būvnoteikumos). Tajos paredzēts zemes primārais, sekundārais izmantošanas veids, palīgizmantošana (papildizmantošana – tā ir atļautā izmantošana, kas papildina, uzlabo vai veicina primāro izmantošanu; ēka vai telpu grupa līdz 25% no kopplatības, piemēram, pirts, garāža, šķūnis, nojume, ziemas dārzs), aizliegtā izmantošana (tāda, kas neatbilst pašvaldības teritorijas plānojumam), zemesgabalu maksimālais apbūves blīvums, zemesgabalu minimālā brīvā (zaļā) teritorija, maksimālais ēku un citu būvju stāvu skaits un augstums, un citi noteikumi attiecīgajā teritorijā.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plānā (ģenerālplānā) ir izdalīti 17 zemes izmantošanas veidi:

savrupmāju dzīvojamās teritorijas,

„Priežu parka” rajons ar apbūvi,

mazstāvu dzīvojamās teritorijas,

daudzstāvu dzīvojamās teritorijas,

dārzkopības sabiedrību teritorijas,

jauktas atpūtas un dzīvojamās teritorijas Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā,

jauktas atpūtas, darījumu un dzīvojamās teritorijas,

sabiedrisko iestāžu teritorijas,

darījumu iestāžu teritorijas,

kūrorta teritorijas,
jauktas ražošanas teritorijas,
rūpniecības teritorijas,
tehniskās apbūves teritorijas,
ostas teritorija,
„dabas pamatnes” teritorijas,
maģistrāles un ielas,

turpmākās izpētes un plānošanas teritorijas, kas atšķiras no Jūrmalas teritorijas bilancē pašlaik esošo zemes izmantošanas veidu kategoriju uzskaites, bet projektā paredzēts tiem pielīdzināt.

Jūrmalas pilsētā lielākās teritorijas – 60,99 % no visas pilsētas platības aizņem „Dabas pamatne”, bet no tās lielākā daļa ir meži. Nākošais lielākais rādītājs (11,8% no pilsētas platības) ir „Dzīvojamās apbūves” teritorijām, kas ietver savrupmāju, mazstāvu un daudzstāvu apbūvi, bet kopumā dažādas apbūves un izbūves teritorijas aizņem 32,42 % no visas pilsētas platības. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāns (ģenerālplāns) 1996. gadā paredz, ka lielākās izmaiņas nākotnē skars šādas teritorijas:

samazināsies rūpniecības un tehniskās apbūves teritorijas, kā arī kopējās „Dabas pamatnes” teritorijas, kaut gan mežu, mežparku un balneoloģisko resursu aizsardzības teritorijas plānots palielināt;

palielināsies sabiedrisko un darījumu iestāžu apbūve, savrupmāju teritorijas „Priežu mežā”, ostas teritorijas;

tiks atrasts pielietojums līdz tam neizmantotajām teritorijām un turpmākās izpētes teritorijām.

Jūrmalas pilsētā vērojama tendence samazināties rūpniecības objektu apbūves teritorijām, kas vērtējams pozitīvi, ņemot vērā to, ka šādu objektu izvietošana kaitē vides kvalitātei un nav savienojama ar Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstību. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna projektā paredzēts rūpniecībai atvēlētās teritorijas samazināt par 104,7 ha.

Mazstāvu dzīvojamās teritorijas raksturīgas ir Jūrmalas pilsētā. Starp tām skaidri iezīmējas arī vēsturiskās savrupmāju dzīvojamās teritorijas – Bulduri, Dzintari, Melluži, Asari, Vaivari. Izteikts savrupmāju apbūves veids priežu parkā vērojams Lielupē, kas raksturīgs ar lieliem zemesgabaliem un mazu apbūves blīvumu. Visblīvākā apbūve vēsturiski izveidojusies Majoros – pilsētas centrālajā daļā, bet daudzstāvu dzīvojamais rajons faktiski ir tikai Kauguros un daļa no Slokas. Kopējie ēku apjomi pilsētā palielinās, pieaug arī apbūves blīvums. 20.gs. 90.gadu beigās bija vērojama tendence bijušos sabiedrisko objektus pārbūvēt par dzīvojamajām ēkām. Kopš 2000.gada vērojama mazstāvu daudzdzīvokļu un daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo namu būvniecība pilsētā.

Pilsētas teritorijās paredzēta dažādas intensitātes apbūve, atbilstoša zonējumā noteiktajam teritorijas profilam, kā arī noteikti teritorijas izmantošanas ierobežojumi, piemēram, zemesgabalu sadalīšanas un jaunu veidošanas ierobežojumi Savrupmāju dzīvojamās

teritorijās un „Priežu parka” rajonā ar apbūvi, bet Jauktas atpūtas un dzīvojamās teritorijas Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā esošo zemesgabalu sadalīšana aizliegta, kas tiek darīts ar mērķi saglabāt vēsturisko, kūrortpilsētai raksturīgo ekstensīvo apbūvi. Vides aizsardzības nolūkā atsevišķās teritorijās tiek paredzēti specifiski noteikumi, piemēram, Rūpniecības teritorijās objektu izvietošana pamatojama ar gaisa piesārņojuma aprēķiniem un saskaņojama ar Jūrmalas pilsētas domes Vides aizsardzības nodaļu un Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, objektiem izveidojamas sanitārās un citas aizsargjoslas, savukārt, Tehniskās apbūves teritorijās, kur izvietoti valsts un pilsētas inženiertehnisko komunikāciju objekti un atkritumu izgāztuves, jānodrošina ārpus šīm teritorijām esošo zemesgabalu aizsardzība pret trokšņiem un cita veida piesārņojumiem.

Priedaines atkritumu izgāztuve, kurā tiek noglabāti Jūrmalas pilsētā saražotie sadzīves atkritumi, neatbilst vides aizsardzības prasībām, tāpēc laikā no 2007. – 2012. gadam paredzēts šo izgāztuvi rekultivēt un slēgt, bet pagaidām šeit tiek veikts regulārs monitorings, lai iegūtu informāciju par izgāztuves radītā piesārņojuma izplatīšanās areālu un veidu. Atkritumu apsaimniekošanai pēc Priedaines izgāztuves slēgšanas plānots izveidot 10 atkritumu savākšanas punktus, bet Kauguru – Slokas rajonā - atkritumu šķirošanas un pārkraušanas staciju, no kuras atkritumi tālāk tiks transportēti uz Talsu poligonu “Janvāri”.

20. gs. 50. gados izveidotā Jūrmalas pilsētas izgāztuve „Kūdra” Kašķu purvā ir nozīmīgs pazemes ūdeņu piesārņojuma avots. Lai gan šī izgāztuve kopš 1995. gada ir slēgta, tajā deponētie atkritumi joprojām rada piesārņojuma draudus, jo jebkuras darbības izgāztuves teritorijā veicina piesārņojuma izskalošanu. Ņemot vērā teritorijas ģeoloģiskās īpatnības, ir apdraudēta Kauguru dzeramā ūdens ieguves vieta, kuras virzienā vērsta pazemes ūdeņu plūsma no izgāztuves. Piesārņojuma migrāciju vertikālā virzienā veicina tas, ka šajā teritorijā gruntsūdens un augšdevona Amatas spiedienūdens horizonti ir hidrauliski saistīti. Atkritumu poligona ietekmes rezultātā paaugstināta mineralizācija konstatēta 38,5 ha lielā teritorijā un 20 m dziļumā, fiksēts augsts amonija jonu, smago metālu un naftas produktu saturs, kā arī paaugstinātas K_{SP} un BSP_5 vērtības.

Ievērojami apbūves ierobežojumi skar Jauktas apbūves un dzīvojamās teritorijas Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā, kas noteikta ar 1997. gada 5. februārī pieņemtā Aizsargjoslu likuma (2003. gada 8. jūlija redakcijā) 6. pantu. Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjosla izveidota, lai mazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu, saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu. Viena no piekrastes aizsargjoslas trijām sastāvdaļām ir krasta kāpu aizsargjosla. Tās platums ir atkarīgs no kāpu zonas platumā, bet nav mazāks par 300 m sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija. Šajos zemesgabalos primārais zemes izmantošanas veids ir atpūta un ar to saistītais pakalpojumu objekts, kā arī savrupmāja. Aizliegta esošo zemesgabalu sadalīšana, ja vien tas nav noteikts detālplānojumā, kā arī jāievēro Attīstības plānā noteiktās Rīgas jūras līča krasta kāpas neapbūvējamās teritorijas robežas.

Viens no lielākajiem draudiem krasta kāpu saglabāšanā ir būvniecība, tāpēc Aizsargjoslu likuma 36. panta otrajā daļā noteikts aizliegums celt jaunas dzīvojamās un saimniecības ēkas vietās, kurās nav bijis iepriekšējās apbūves, kā arī celt jaunas ražošanas un

atpūtnieku aprūpei paredzētas ēkas un būves, paplašināt esošās šāda tipa ēkas un būves, izņemot atsevišķus likumā paredzētos gadījumus.

Ievērojamo vietu Jūrmalā ieņem vēsturiskā 20. gadsimta sākuma koka apbūve ar kokgriezuma elementiem, kas kontrastē ar pilsētas vēlāko gadu kūrortapbūvi. Kultūrvēsturiskā mantojuma - pilsētbūvniecības, arhitektūras un mākslas pieminekļu - apzināšana sākās tikai 20. gs. 70.gados, bet 1995.gadā LR Kultūras ministrija apstiprinājusi Jūrmalas arhitektūras un pilsētbūvniecības pieminekļu sarakstu. Pašlaik Jūrmalā reģistrēti 11 pilsētbūvniecības, 429 arhitektūras, 269 mākslas un 50 vēstures pieminekļi [14]. 1998.gada 27.maijā Eiropas Padomes eksperti apstiprināja Jūrmalas pilsētas Dubultu vēsturiskā centra un Dzintaru vasarnīcu rajona koka apbūves iekļaušanu UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma saraksta projektā. Pilsētbūvniecības pieminekļi ir noteikta rakstura, kompozicionāli viengabalaina un mākslinieciski izteiksmīga, vēsturiska arhitektoniski telpiskā vide, ko veido pilsētas plānojuma sistēmas elementi, apbūve un labiekārtojums. Tā kā pilsētbūvniecības pieminekļi aizņem plašas pilsētas teritorijas, tie atstās lielu ietekmi uz Jūrmalas attīstību, jo šo teritoriju izmantošanu un aizsardzību paredz speciāli noteikumi, kas lielā mērā ir pielīdzināti tiem būvnoteikumiem, kas pastāvēja šīs apbūves veidošanās laikā.

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas apmēram trešā daļa no Jūrmalas 12 000 ēkām tika attiecinātas uz pilsētas vēsturisko apbūvi, no tām apmēram 10% ir atzīti par arhitektūras pieminekļiem, kurus aizsargā LR likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”. Ap 1000 ēku ir pilsētas pašvaldības aizsardzībā, kas nodrošina pilsētas vēsturiskās vides saglabāšanu [14]. 20. gs. 90. gadu sākumā Jūrmalā notika namīpašumu un zemes denacionalizācijas procesi, pastiprinājās namīpašumu uzturēšanas problēmas, kas kopumā radīja zaudējumus jau agrāk cietušajai vēsturiskajai apbūvei.

Pašlaik vērojama turīgo iedzīvotāju pastiprināta interese par Jūrmalu, pēc valsts neatkarības atjaunošanas notiek intensīva privātīpašumu veidošana, kā rezultātā mainās Jūrmalas vides izmantošanas tradīcijas. Jūrmalas pilsēta arvien vairāk zaudē vasaras atpūtas vietas statusu, daļa vasarnīcu tiek pārbūvētas par ziemas mājām, kurās īpašnieki vai nomnieki dzīvo visu gadu. Daudzas vecās koka vasaras mājas, kuru arhitektūra bija tik raksturīga Jūrmalai, ir zudušas, un to vietā slejas jaunas savrupmājas, tomēr, joprojām, pat pilsētas centrālajā daļā līdzās jaunceltām vai rekonstruētām ēkām atrodas vecas vasarnīcas ļoti sliktā stāvoklī. Viens no iespējamajiem skaidrojumiem šai problēmai ir tāds, ka daudzi īpašnieki vēl gaida īpašumu cenu celšanos, lai vēlāk varētu tos izdevīgāk pārdot.

Jūrmalas pilsētā notiek jaunu mājokļu būvniecība, par ko liecina pēdējo gadu LR Centrālās statistikas pārvaldes dati –

2005. gadā izsniegtas 116 būvatļaujas jaunu viena dzīvokļa māju būvniecībai jeb 3 % no kopējā visā valstī izsniegto šāda tipa būvatļauju skaita,

2004. gadā – 199 būvatļaujas (7%),

2003. gadā - 182 būvatļaujas (9%),

2002. gadā - 95 būvatļaujas (6%),

2001.gadā izsniegtas 102 būvatļaujas (10%).

5. „Dabas pamatnes” teritorijas

Jūrmalas pilsētā ar „Dabas pamatnes” teritorijām saprot mežu, parku, skvēru, upju palieni, pļavu, purvu, upju, ezeru un citu ūdenstilpju teritorijas, kurās izbūvēm ir sekundāra nozīme. „Dabas pamatnes” galvenās sastāvdaļas ir pilsētas priežu meži un meža parki, Rīgas līča ūdeņi ar 27 km garu dzelteno smilšu (irdeno smilšu) pludmali un kāpu joslu, Lielupe un Jūrmalas ezeri, to krastu joslas un Ķemeru nacionālais parks, kā arī pļavas, purvi, Lielupes palienes, ģimenes dārziņus, atmatas un lauksaimniecības zemes, daļai „Dabas pamatnes” teritoriju noteikts īpašas aizsardzības režīms (rezervāts, dabas liegumi, īpaši aizsargājami biotopi).

Unikālo dabas vērtību apkopojums nosaka pilsētas lielo vērtību no rekreācijas viedokļa, kas ir tās priekšrocība, salīdzinot ar citām Latvijas un Baltijas jūras piekrastes pilsētām. Pilsētas un tās apkārtējās teritorijas daba ir nozīmīga pilsētas tēla sastāvdaļa un resurss pilsētas attīstībai, kas vienlaikus prasa uzmanīgu apsaimniekošanu un pārdomātas, uz dabas aizsardzības principiem balstītas, ilgtspējīgas attīstības plānošanu.

Lai Jūrmala arī turpmāk varētu attīstīties kā kūrorta pilsēta, ir nepieciešams šīs teritorijas ar visām to funkcijām saglabāt, īstenojot pilsētas Attīstības plānā noteiktos teritoriju izmantošanas mērķus un ierobežojot „Dabas pamatnes” struktūru pārveidošanu un apbūvēšanu. Diemžēl Jūrmalas pilsētā un citur Latvijā (Lapmežciemā, Papē, Nidā, Saulkrastos un citur) ir gadījumi, kad kādas vērtīgas dabas teritorijas tiek transformētas apbūves vajadzībām, gan izsniedzot nelikumīgas būvatļaujas, gan pašvaldībā izstrādājot atbilstošus detālplānojumus.

Dabas un apstādījumu teritoriju vienoto dabas pamatni veido: apstādījumi (parki, skvēri, priekšdārzi, pagalmu apstādījumi, ielu un dzelzceļa joslu apstādījumi, krastmalu joslu apstādījumi), mežaparki, meži un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, apbūve ar apstādījumiem, rekreācijas, tūrisma un sporta apbūves teritorijas, kapsētas, ūdenstece un ūdenstilpes. Svarīgs pilsētas attīstības uzdevums ir pilsētas „zaļo struktūru” (mežu, parku, pļavu u.c.) un „zilo struktūru” (upju, ezeru, citu ūdenstilpju un dabīgo ūdensteču) saglabāšana un atjaunošana. Šo teritoriju struktūras attīstības mērķi ir:

- nodrošināt veselīgu dzīves vidi pilsētas iedzīvotājiem,
- nodrošināt pilsētas teritorijas racionālu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu,
- saglabāt un attīstīt dabas un apstādījumu teritorijas, lai spētu nodrošināt tām noteiktās funkcijas:
 - ekosistēmu funkcija, kas stabilizē klimatiskos faktorus, nodrošina dabas kompleksu un to komponentu (reljefa, augsnes, biotas) aizsardzību, pasargā atklātos ūdeņus un gruntsūdeņus no piesārņošanas un veicina bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu pilsētas robežās;
 - sociālā un pedagogiskā funkcija, ietver rekreācijas, reprezentācijas un citas funkcijas;
 - indikatoru funkcija, kas „signalizē” par atmosfēras un augsnes piesārņojuma palielināšanos un atmosfēras temperatūras izmaiņām;

- kompensācijas (sanitāri higiēniskā) funkcija, kas izpaužas atmosfēras piesārņojuma samazināšanā un skābekļa bilances uzlabošanā atmosfērā;
- kūrortoloģisko resursu saglabāšanas funkcija.

Jūrmalas Attīstības plānā (ģenerālplānā) 1996. gadā noteikts šāds „Dabas pamatnes” teritoriju zemes izmantošanas veidu iedalījums:

Ķemeru balneoloģisko resursu aizsardzības josla, kur paredzēts iegūt un atjaunot ārstnieciskos resursus, regulēt šiem resursiem vislabvēlīgāko mitruma režīmu un novērst minerālūdeņu noplūdi.

Ķemeru kūrortoloģisko resursu vides saglabāšanas josla – papildus ārstniecisko resursu izmantošanai un atjaunošanai paredzēta arī dabas objektu, priedei raksturīgo biotopu, reto augu sugu saglabāšana un aizsardzība.

Ķemeru nacionālais parks (sk. 6.1.nod) izveidots 1996.g. ar LR Ķemeru nacionālā parka likumu (izmaiņas 2001.g). Valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija ietver 38 165 ha sauszemes un 1954 ha jūras akvatorijas, Jūrmalas administratīvajā teritorijā 3243,8 ha. Nacionālais parks iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju „*NATURA 2000*” sarakstā. Tas izveidots ar mērķi saglabāt šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kūrortoloģiskās vērtības, aizsargāt minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību. 2001.gadā tika izstrādāts Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns.

Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjosla bez apbūves ietver pludmali ar piekrastes zemūdens joslu, priekškāpu un kāpu grēdas. Teritorija ir izdalīta, lai saglabātu Rīgas jūras līča piekrasti kā vienotu dabas kompleksu, uzturētu vidi stabilizējošās aizsargfunkcijas un izmantotu atpūtai apjomos, kas nav pretrunā ar vides aizsardzības mērķiem. Teritorijā ir izveidojušās priekškāpas un kāpu grēdu sistēma, kas atrodas paralēli Rīgas jūras līcim. Šī dabas sistēma ir viena no ģeoloģiski visjaunākajiem dabas veidojumiem Jūrmalā. Priekškāpas veidošanās notiek vēl pašreiz, kā arī notiek pludmales un priekškāpas noskalošanās un vēja erozija. Līdz ar to minētā sistēma ir visnenoturīgākā pret antropogēno iedarbību. Teritorijas pamatfunkcijas ir:

- priekškāpas un kāpu grēdu kompleksa aizsargāšana,
- Jūrmalas pilsētas aizsargāšana no ziemeļu un ziemeļrietumu vējiem,
- pilsētas reprezentācijas („dabīga jūrmala” un „jūra un priedes”);
- rekreācija,
- bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšana,
- augsnes aizsardzība.

Teritorijā ir izdalīta šādas aizsargjoslas –

Rīgas jūras līča piekrastes jūras aizsargjosla, kas ietver pludmali un zemūdens šelfa daļu skaitot no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas 300 m jūras virzienā. Tā paredzēta tikai atpūtas vajadzībām.

Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjoslu bez apbūves, kas ietver priekškāpu un krastu kāpu grēdu, skaitot no vienlaidus dabiskās sauszemes veģetācijas sauszemes virzienā.

Pludmale ir krasta veidojums, kas iezīmē krasta līniju un kuru parasti veido viegli izskalojami nogulumieži (smiltis, grants, oļi) un gliemežnīcas. Pludmale ir tieši pakļauta regulārai piekrastes straumju, viļņu un vēja ietekmei. Tā ir sauszemes daļa, kas sākas no jūras ūdens minimālā līmeņa un beidzas ar maksimālajiem līmeņiem (vētru laikā). Jūrmalas pilsētas teritorijā ietilpst apmēram 27 km gara smilšaina pludmale no Jaunķemeriem līdz Lielupes ietekai Rīgas jūras līcī, ar kopējo platību 176 ha. Teritorija visā tās garumā tiek izmantota rekreācijai, īpaši intensīvi noslogota tā ir vasaras mēnešos, kad tā kalpo par peldvietu. Jūrmalas pilsētā ir noteiktas 11 Rīgas līča peldvietas, kurās ir jānodrošina Latvijas likumdošanā noteiktās prasības peldvietām ūdens kvalitātes, apsaimniekošanas un labiekārtošanas jomā. Peldvīdēņu ūdens kvalitātes monitorings ir Sabiedrības veselības aģentūras pārziņā.

Pilsētas meži un meža parki. Nozīmīga „dabas pamatnes” teritorija ir valsts nozīmes dabas liegums Darmštates priežu audze Priedaines-Salas ceļa malā ar platību 5,3 ha. Tas atrodas valsts aizsardzībā kopš 1977.gada. Liegumā ir 80 – 90 gadus veca, īpatnēja priežu audze. Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Pilsētas mežu, mežparku un parkmežu vides saglabāšanas josla – teritorijas 3859 ha platībā, kas izmantojamas sabiedriskajām vajadzībām, lai pildītu dabas aizsardzības, vidi stabilizējošas un rekreācijas funkcijas. Mežu platības Jūrmalas pilsētā ir ļoti daudzveidīgas, kā augu, koku vecums, tā arī mitruma apstākļu un noturības pret antropogēno slodzi ziņā. Jūrmalas pilsētas mežu, mežparku un parkmežu funkcijas ir:

bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšana,

Jūrmalas pilsētas reprezentācijas,

rekreācijas funkcija,

kompensācijas (sanitāri higiēniskā) funkcija (sevišķi Slokas apkārtnē),

vides stāvokļa indikatora funkcija,

mikroklimata veidošanas funkcija;

gruntsūdeņu aizsardzības funkcija,

augšnes aizsardzības funkcija,

„zaļā koridora” tīklu saglabāšanas funkcija, kā noteicošais faktors augu un dzīvnieku augu migrācijai pilsētā, mikroklimata veidošanai.

Visi meži Jūrmalas pilsētas teritorijā uz valsts, pašvaldības un privātīpašumā esošās zemes ir 1. kategorijas aizsargājami meži, to transformāciju veic tikai likumdošanā noteiktajā kārtībā un kontrolē Valsts meža dienests. 1985. gadā kopējās mežu platības pilsētā bija 5080 ha, kas šajos gados samazinājušās zemes lietojuma veidu maiņas rezultātā, kā arī nelikumīgas izciršanas rezultātā, kas notiek nepietiekošas iedzīvotāju informētības un bezatbildības, kā arī kontroles un soda sankciju nepilnību dēļ. Mežu un mežparku platību samazināšana būtiski ietekmē pilsētas vides kvalitāti, mazina priežu ekosistēmu noturību pret antropogēno slodzi, izmaina pilsētas vizuālo tēlu, radot

vienmuļu pilsētas apbūves struktūru. 1996. – 1997.gadā tika veikta mežierīcība Jūrmalas pilsētas mežiem no Lielupes grīvas līdz Ķemeru nacionālajam parkam, kā rezultātā secināts, ka galvenās problēmas, kas saistītas ar pilsētas mežu kā ekosistēmas funkcionēšanu ir:

intensīva pameža attīstība mežaudžu eitrofikācijas rezultātā, kas rada izmaiņas mežaudzi veidojošo sugu sastāvā - mežos dominējošo sugu priedi nomaina lapu koki (biezs pamežs izveidojies 495,3 ha lielā platībā);

mežaudzes degradējošas pārmaiņas rekreācijas darbības ietekmē (vidēji un stipri izmainītas mežaudzes 673,3 ha platībā),

mežu piegružošana ar sadzīves atkritumiem (vidēji un stipri piegružotas 420,1 ha mežaudžu platību).

„Priežu parka” rajons ar dažāda rakstura apbūvi izdalīts, lai vietējos plānos noteiktu saglabājamo un aizsargājamo priežu blīvumu, saglabātu priežu mežam raksturīgo zemsedzi, veiktu priežu inventarizāciju. Tā funkcijas ietver Jūrmalas reprezentāciju, sanitāri higiēnisko kompensāciju, mikroklimata veidošanu un bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu.

Pļavas, purvi, Lielupes palienes, atmatas un lauksaimniecības zemes. Lielupes grīvas pļavas ir īpaši aizsargājamā dabas teritorija (platība 161,3 ha), kura iekļauta Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju „*NATURA 2000*” sarakstā (sk. 6.2.nod.). Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Lielupes palienes vides saglabāšanas josla ietver zemesgabalus, kur dabīgā augstuma atzīme ir zem 1,5m un to izmantošana saistīta ar upes palienēm raksturīgo biotopu un reto augu sugu atradņu aizsardzību un saglabāšanu. Būvniecība Lielupes palienā var izmainīt esošo palienas un apkārtnes gruntsūdens līmeni, līdz ar to izsaucot palienas pļavu ekosistēmu degradāciju. Lielupes palienes vides saglabāšanas josla domāta, lai saglabātu un aizsargātu šeit esošo daudzveidīgo biotopu ar aizsargājamo augu atradnēm un putnu ligzdošanas vietām, mazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ekosistēmu. Lielupes palienes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā tiek pieļauts izvietot sabiedrisko, privāto organizāciju un citu struktūru publiski izmantojamas būves, kuru darbība ir saistīta ar ūdenssportu, tūrismu un atpūtu.

Lielupe, Jūrmalas ezeri un to krastu joslas. Īpaši aizsargājamā dabas teritorija dabas parks „Ragakāpa” Lielupē (platība 150,0 ha) iekļauta Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju „*NATURA 2000*” sarakstā (sk. 6.1.nod.). Dabas parka statuss apstiprināts ar LR likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un LR MK ir apstiprinājis individuālos aizsardzības noteikumus. Vietējās nozīmes īpaši aizsargājamais ģeoloģiski-ģeomorfoloģiskais dabas objekts ir Baltā kāpa ar platību 35 ha, kuras aizsardzība apstiprināta 1991.gada 27.jūnijā ar Jūrmalas pilsētas TDP 15.sasaukuma 11.sesijas lēmumu.

Ūdenstilpnes, ūdenstece. Jūrmalā lielākā ūdenstece ir Lielupe, kas no Slokas plūst paralēli jūras krastam un tikai pie Bulluciema ietek Rīgas jūras līcī. Pa Lielupes vidu ir noteikta arī pilsētas administratīvā robeža sākot no Slokas tilta (Braņkuciema) līdz pat Majoru līkumam. Lielupes pieteka ir Vecslocenes upīte. Ķemeriem cauri tek Vēršupīte, bet gar Priedaini un Vārnukrogu – Hapaka grāvis Daugavas virzienā, kas vienlaikus ir

arī pilsētas administratīvās robežas daļa. Lielākais ezers ir Slokas ezers, kas savienojas arī ar citiem Jūrmalas ezeriem – Aklo ezeru, Melnezeru, Akaci, kuri atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Upju un ezeru krasta līniju atļauts izmainīt tikai krastu nostiprināšanai, lai nepieļautu to tālāku eroziju, bet gultņu izmaiņa ir pieļaujama tikai aizsērējušo ūdens baseinu iztīrīšanai un kuģu ceļu padziļināšanai. Ūdenstilpju un ūdensteču krastos jāievēro aizsargjoslu noteikumus, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību un saglabātu raksturīgo ainavu [14].

Lauksaimniecības zemes ar viensētu - primārais zemes izmantošanas veids laukkopības un lopkopības produktu ražošanai, saglabāšanai, daļēja apstrāde.

Apstādījumi paredzēti sabiedriskajām vajadzībām ar mērķi pildīt dabas aizsardzības, vidi stabilizējošas un rekreācijas funkcijas. Tie veido kvalitatīvu un estētisku dzīves vidi. Apstādījumos tiek ietverti parki, skvēri, ielu apstādījumi, kapi, dabīgo ūdensteču un ūdenstilpņu aizsargjoslas (līdz 20 m), dzelzceļa (līdz 50 m) aizsargjoslas gar ceļiem (līdz 20 m). Kopējā iezīme Jūrmalas pilsētas apstādījumiem ir priede, kura noteikti ir jāsaglabā apstādījumos. Apstādījumu funkcijās ietilpst pilsētas ainaviski vizuālās „sejas” veidošana, reprezentācija, sanitāri higiēniskā kompensācija sevišķi ceļu un dzelzceļu apstādījumiem un dzīvojamās vides aizsargfunkcija no trokšņa un piesārņojuma.

Apbūve šajās teritorijās ir sekundārais zemes izmantošanas veids, kas pieļaujams tikai tad, ja tas nepieciešams atļautās izmantošanas nodrošināšanai vai saistīts ar rekreāciju. Primārie zemes izmantošanas veidi atkarīgi no „Dabas pamatnes” teritoriju specifikas, ekoloģiskajiem un vides apstākļiem, un ir noteikti attiecīgās teritorijas detālpļānojumos.

6. Aizsargājamās teritorijas

Jūrmalas teritorijā plaši izplatītas tipiskās mētrājam raksturīgās augu sugas, kā arī litorālās augu sugas. Savukārt piekrastei raksturīgi ekstremāli augsnes un klimatiskie apstākļi, kuru ietekmē izveidojies savdabīgs augājs. Augu sugu skaita ziņā nabadzīga, bet izturīga veģetācija ir kāpās un pludmalēs. Jūrmalā sastopamas arī rudērālas augu sugas, kuras izplatījušās cilvēku mītņu tuvumā. Jūrmalā ir šādi aizsargājami dabas objekti.

- Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura-2000*) – dabas parks „Ragakāpa” (dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns 2004. – 2010. g.), dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” dabas aizsardzības plāns 2004.) un daļa „Ķemeru nacionālā parka (Ķemeru nacionālā parka likums, spēkā no 19.06.2001.),
- valsts nozīmes dabas liegumu „Darmšates priežu audze”,
- vietējas nozīmes ģeoloģiski-ģeomorfoloģisko dabas objektu „Baltā kāpa”.

Pilsētas teritorijā atrodas 39 dabas pieminekļi - īpaši aizsargājamie koki, 41 aizsargājamā augu suga, no kurām vairums aug purvos un Lielupes, Buļļupes un Vecslocenes piekrastes pļavās, kā arī Rīgas jūras līča kāpu mežos.

Ķemeru nacionālais parks izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību. Tā juridisko aizsardzību regulē Ķemeru nacionālā parka likums (2001.gada 19.jūnijs), bet tā individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību – MK noteikumi Nr.236 „Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (2002.18.06.), kā arī citi normatīvie akti īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un saglabāšanas jomā. Ķemeru nacionālajā parkā ir bioloģiski ļoti vērtīga teritorija, kurā konstatētas 76 īpaši aizsargājamas vaskulāro augu sugas, 34 īpaši aizsargājamas sūnu sugas, 11 īpaši aizsargājamas sēņu sugas un 3 īpaši aizsargājamas ķērpju sugas. Ķemeru nacionālajā parkā sastopami 26 biotopi, kuri iekļauti Padomes direktīvā 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) „Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” (Biotopu direktīva), to skaitā 10 ir noteikta aizsardzības prioritāte. No Biotopu direktīvas II pielikumā iekļautajām augu sugām Ķemeru nacionālajā parkā sastopamas 6 vaskulāro augu sugas un viena sūnu suga. Pēc MK noteikumiem Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (2000.12.05.) visā Ķemeru nacionālajā parkā, neizdalot atsevišķi Rīgas rajonu konstatēti, 20 īpaši aizsargājami biotopi. Lai nodrošinātu dabas ekosistēmu aizsardzību, ainavu un sugu ģenētiskās un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un teritorijas saimniecisko attīstību, nacionālā parka teritorijā tiek noteiktas šādas funkcionālās zonas – dabas rezervāta, dabas lieguma, ainavu aizsardzības un neitrālā zona. MK noteikumi Nr.236 „Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (2002.18.06.) nosaka aprobežojumus nacionālā parka teritorijas izmantošanai.

Jūrmalas pilsētā ir 4 dabas liegumi – valsts nozīmes dabas liegumi „Ragakāpa” (dibināts 1962.gadā, 84 ha platība) un „Darmšates priežu audze” (dibināts 1977.gadā, 5,3 ha

platība), kā arī vietējas nozīmes dabas liegumi „Baltā kāpa” (dibināts 1991.gadā, 35 ha platība) un Lielupes grīvas palieņu pļavas (dibināts 2001.gadā).

Dabas parks “Ragakāpa” ir viena no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām Latvijā, kas ietilpst NATURA 2000 teritoriju tīklā. Dabas parkam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2004. – 2010. g. un tā aizsardzības prioritātes ir ģeomorfoloģiskie veidojumi, biotopi un augi (sastopamas 14 retas un īpaši aizsargājamas augu sugas). Dabas parkā galvenokārt konstatēti priežu sausieņu mežu un piekrastes biotopi. Raksturīga biotopu daudzveidības palielināšanās virzienā no Bulduriem uz Lielupi. MK noteikumi Nr.702 „Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (2004.08.10.) nosaka individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību un tā funkcionālo zonējumu, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanu, kā arī saglabātu kāpas un priežu mežu ainavu dabas parka apmeklētāju rekreācijai un izglītošanai. Dabas parkā noteiktas dabas lieguma un dabas parka zonas. Dabas lieguma zona izveidota mežu biotopu, mežaino jūrmalas kāpu un piekrastes kāpu aizsardzībai, bet dabas parka zona izveidota, lai aizsargātu parka ainavu, saglabātu parku atpūtai un izglītošanai, kā arī, īstenojot īpašus apsaimniekošanas pasākumus, sekmētu bioloģiski vērtīgu mežaudžu veidošanos nākotnē. Dabas parka izmantošanu regulē ne tikai LR normatīvie akti, bet saistoši ir arī Eiropas Savienības Direktīvu un Latvijas ratificēto konvenciju nosacījumi un prasības. MK noteikumi Nr.702 nosaka darbības, kuras ir aizliegtas visā dabas parka teritorijā kā veikt zemes transformāciju, izņemot transformāciju dabas parka teritorijā esošajā autostāvvietā dabas aizsardzības plānā minēto objektu būvniecībai, rīkot auto, moto un velo sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus, būvēt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās ēkas, saimniecības, ražošanas vai atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves, izņemot gadījumus, kad tās tiek rekonstruētas, nepārsniedzot esošo būvapjomu, renovētas vai restaurētas un citas.

Darmšates priežu audze ir botāniskais liegums Jūrmalas pilsētas teritorijas A daļā, Babītes mežniecībā starp Rīgas – Ventspils autoceļu un Lielupi. Priedes sētas 20. gs sākumā, izmantojot nezināmas izcelsmes parastās priedes sēklas, ko ievedusi kāda Darmšates (Vācija) sēklu tirdzniecības firma. Latvijas klimatiskajos apstākļos šīs priedes izauga augumā nelielas, ar līkumainiem stumbriem, un tām tika dots Darmšates priežu nosaukums. Zemsedzē aug brūklenes, mellenes, rūšaines un divzobes [2. I sēj.].

Dabas liegums atrodas Jūrmalas pilsētas austrumu daļā, ~1km no Lielupes grīvas un Buļļupes. Ar celtniecības aktivitātēm Balto kāpu apdraud vasarnīcu kooperatīvā sabiedrība „Vārnukrogs”, tāpēc ir ieteikts to iekļaut valsts nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā. Baltā kāpa ir Bolderājas – Priedaines kāpu grēdas galējais R gals, kas beidzas ar 15 – 20m augstu, brūkošu krauju, kuru pastāvīgi apskalo Lielupe. Asimetriska vaļņveida kāpa ar garu (100 – 200m), lēzenu Z un īsāku (30 – 50m), stāvu D nogāzi. Absolūtais augstums 20 – 21m vjl. Veidojusies Lielupes krastā, kad tā bija savienota ar Daugavu, vējam lielas smilšu masas pārvietojot iekšzemes virzienā [2. I sēj.].

Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu pļavas Lielupes krastos. Nozīmīgākās dabas vērtības ir saistītas ar Lielupes palienes pļavām, kurās sastopamas 16 īpaši aizsargājamas un retas augu sugas, 5 īpaši aizsargājamie biotopi, 7 īpaši aizsargājamas putnu sugas. Pilsētas attīstības gaitā pļavas apbūvētas, kā arī tajās ierīkoti mazdārziņi. Teritorija

ietilpst *NATURA 2000* aizsargājamo teritoriju tīklā. Teritorijai nav izveidoti individuālie apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumi.

Nākotnē paredzēts Lielupes palieņu pļavas veidot par valsts nozīmes dabas liegumu, to paplašinot ar palieņu pļavām Dzintaros un Majoros Applūstošās pļavas jeb palieņu pļavas upju un ezeru krastos palu laikā periodiski applūst. Šīs pļavas ir ražīgākas un pēc augu sastāva bagātākas nekā sausieņu pļavas, jo veģetācijas attīstību veicina organiskajām vielām un minerālvielām bagātie aluviālie uzskalojumi. Auglīgākās palieņu pļavas izveidojušās graudainās palieņu velēnu karbonātu augsnēs, arī Lielupes lejtecē

Jūrmalas teritorijā konstatēti arī īpaši aizsargājami dižkoki – parastais ozols (*Quercus robur L.*), parastā priede (*Pinus sylvestris L.*) un vīksna (*Ulmus laevis Pall.*).

7. Vides stāvokļa apraksts

7.1. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Jūrmalas pilsētā ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojošo vielu izmešu avoti, kā arī gaisa piesārņojuma pārrobežu pārnese. Ņemot vērā rūpnieciskās ražošanas samazināšanos pēdējos gados, kā arī veiktos energoefektivitātes pasākumus, kopumā ir būtiski samazinājušās gaisu piesārņojušo vielu emisijas no stacionāriem piesārņojuma avotiem.

Šobrīd galvenie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti pilsētā ir katlu mājas, sastādot 70,2 % no kopējā gaisa piesārņojuma avotu izmešu apjoma [19]:

piesārņojuma izmeši kopā, t – 590,5

katlu māju izmeši atmosfērā kopā, t – 141,3

katlu māju izmeši atmosfērā uz 1 iedz., kg – 8

katlu māju izmeši atmosfērā t uz 1 km² - 5,9

katlu māju izmešu īpatsvars piesārņojuma izmešos, 70,2 %.

Salīdzinoši augsts ir izmešu rādītājs 5, 9 t uz 1 km² tādai pilsētai, kas pretendē uz kūrortpilsētas statusu.

Stacionāro piesārņojuma avotu skaitam ir tendence pieaugt, sakarā ar to, ka ēku un būvju īpašnieki centralizētās siltumapgādes vietā izvēlas lokālu katlu māju izbūvi. Pilsētā daudzi lielie uzņēmumi un iestādes arī atslēdzas no centralizētajiem siltumtīkliem, tādēļ, ka to pieļauj vietējie noteikumi. Nākotnē tas varētu izraisīt vides piesārņojuma palielināšanos pilsētā.

Elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai pārsvarā izmanto naftas produktus, dabas un sašķidrīnāto gāzi, akmeņogles un malku (šķeldu); Pēdējo gadu laikā vērojama tendence palielināties dabas gāzes izmantošanai, sakarā ar centralizēto gāzes vadu izbūvi visos pilsētas rajonos. No vides viedokļa tā ir pozitīva tendence, jo samazināsies CO₂, NO_x, SO₂, pelni, cietās daļiņas u.c.) daudzums. Pozitīva tendence ir Dubultu katlu mājas pieredze izmantot vietējo kurināmo- koksnes atlikumus.

Pieaugot transporta līdzekļu skaitam un satiksmes intensitātei, ievērojami palielinās gaisa piesārņojums no transporta - pieaug emisijas, īpaši slāpekļa oksīdu emisijas. Būtisku ietekmi uz cilvēku veselību rada arī gaisa piesārņojums ar oglekļa monoksīdu, putekļiem un piezemes ozonu.

7.2. Ūdens kvalitāte

Latvijai un Jūrmalai saistošas ir Ūdens struktūrdirektīva prasības – līdz 2015. gada beigām visā Eiropas Savienībā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte un līdz 2009.gada beigām katrai ūdens sateces baseina teritorijai jāizstrādā vienots apsaimniekošanas plāns un pasākumu programma vēlamās ūdens kvalitātes sasniegšanai.

Virszemes ūdeņi

Virszemes ūdeņu piesātņojumu galvenokārt izraisa notekūdeņu novadīšana. To stāvoklis savukārt atkarīgs no attīrīšanas iekārtu esamības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes, ražošanas notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām, difūzā piesārņojuma no lauksaimnieciskās ražošanas, kā arī no robežšķersojošā un vēsturiskā piesārņojuma, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas.

Jūrmalas teritorijā atrodas Lielupes lejteces posms (aptuveni 40 km) un vairāki ezeri: Slokas ezers, Akacis, Melnezers un Aklais ezers.

Veiktie upju ūdens bioloģiskās kvalitātes pētījumi liecina, ka Lielupes baseinā redzamas jūtāmākās antropogēnās iedarbības sekas. Šeit ap 20% upju vērtējamās kā vidēji līdz stipri piesārņotas. Lielupe ir vispiesārņotākā upe Latvijā pēc organisko vielu piesārņojuma. Lielupē slāpekļa vidējā koncentrācija pārsniedz Eiropas Komisijas ieteikto tekošo ūdeņu vadvērtību.

Jūrmalā lielākais piesārņojuma avots ir notekūdeņu attīrīšanas ietaises. 2000. gadā Jūrmalas teritorijā bija 8 notekūdeņu attīrīšanas ietaises. Lielupē notiek arī nesankcionēta notekūdeņu novadīšana. Arī spiedvada plīsumi un avārijas ir radījušas piesārņojumu Lielupē.

Lielupes piesārņojuma lielākā problēma ir robežšķersojošais piesārņojums. Tā ietekmē arī ūdens kvalitāti Rīgas jūras līcī. Rīgas jūras līča ūdeņos, pieaugot fosfātu savienojumu iekplūdei, pieaug biomasas apjoms, kas rada papildus eitrofikāciju un veicina toksisko zilaļģu savairošanos. Līcī ir atklāts skābekļa deficīts jūras dibenā, kas rada ekosistēmas izmaiņas.

Dzeramais un pazemes ūdeņi

Dzeramā ūdens kvalitāte ir nozīmīgs cilvēka veselību ietekmējošs faktors. Jūrmalā galvenais dzeramā ūdens avots ir pazemes ūdeņi. Jūrmalas pilsētā šodienas dzeramā ūdens vajadzību līmenim pazemes ūdens krājumi ir pietiekami.

Jūrmalā pazemes ūdeņiem ir paaugstināts dzelzs un fluora savienojumu saturs, liela ūdens cietība un augsta sulfātu koncentrācija. Pilsētā slikti ir dzeramā ūdens apgādes tīklu stāvoklis. Novecojušies ūdensvadi bieži ir piesārņojuma avots un nenodrošina bakterioloģisko tīrību. Vairumā gadījumu nav nodrošināta likumdošanas prasībām atbilstoša dzeramā ūdens sagatavošana. Šogad sāka darboties atdzelžošanas stacija Kauguros, kas nodrošina atdzelzotu dzeramo ūdeņi aptuveni 30 000 iedzīvotāju. Taču tajās netika izbūvētas ūdens mīkstināšanas iekārtas. Tādu pilsētā nav nevienā rajonā. Mūsdienu apstākļiem neatbilstoša ir arī ūdensapgādes sistēmu un aprīkojuma kvalitāte vairumā ēku, īpaši daudzstāvu dzīvojamās ēkās. Arī individuālo ūdens apgādes urbumu izveidošana bieži vien nenodrošina dzeramā ūdens kvalitāti.

Pilsētā tika veikts gruntsūdeņu stāvokļa monitorings, sakarā ar to, ka liela daļa pilsētas ir bez centralizētās kanalizācijas sistēmas, kas arī var būt par iemeslu gruntsūdeņu mikrobioloģiskajam piesārņojumam. Pazemes ūdeņu kvalitāti ietekmē punktveida (lokālā) un izkļiedētā (difūzā) piesārņojuma avoti. Lokālo piesārņojumu Jūrmalas pilsētā rada sadzīves atkritumu izgāztuves, transportlīdzekļus apkalpojošie uzņēmumi un noliktavas. Izkļiedētais piesārņojums rodas gar dzelzceļu, autoceļiem un vietās, kur nav attīstīta komunālā infrastruktūra.

Pazemes ūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem ir novērots bijušās Slokas papīrfabrikas teritorijā.

Pastāv risks, ka pazemes ūdeņi varētu tikt piesārņoti no pamestajiem artēzisko ūdeņu urbumiem.

Notekūdeņi

Pēdējos gados gan kopējais, gan neattīrīto notekūdeņu daudzums ir samazinājies. Realizācijas stadijā ir ERAF finansētais „Ūdenssaimniecības projekts”, kura ietvaros tiek būvētas gan jaunas attīrīšanas ietaises, gan jauni maģistrālie tīkli, kā arī laboti esošie maģistrālie tīkli. Tomēr vidē- upēs, ezeros un jūrā vēl arvien tiek novadīts ievērojams daudzums neattīrītu un nepietiekami attīrītu notekūdeņu. 2003.gadā situācija atbilstoši LR CSP datiem bija šāda [19]:

kopā novadītie notekūdeņi virszemes ūdens objektos – 2696 tūkst. kubikmetru gadā, tai skaitā, nosacīti tīri -125, piesārņoti notekūdeņi kopā – 2476 un piesārņotu notekūdeņu īpatsvars 92 %.

Esošajiem kanalizācijas tīkliem nepieciešama rekonstrukcija. Mellužu un Asaru rajona dzīvojamās mājas nav pievienotas centralizētajiem tīkliem. Vietām notiek piesārņotu notekūdeņu tieša novadīšana virszemes ūdens objektos (piem., Ķemeru Vēršupītē). Jaunu privātmāju rajoni pilsētā tiek būvēti bez centralizētās kanalizācijas tīklu izbūves, kas no vides viedokļa nav atbalstāms. 30% iedzīvotāju izmanto krājrezervuārus. Daļa būvē vietējās bioloģiskās attīrīšanas ietaises, kuru tehniskā apkope paliek pašu īpašnieku pārziņā, kas varētu nozīmēt nākotnē notekūdeņu attīrīšanas pakāpes pasliktināšanos.

Lielā pilsētas daļā nav izbūvēta lietuss ūdeņu kanalizācija. Vietām tā ir savienota ar fekālo notekūdeņu kanalizāciju.

Plānots, ka pēc ūdenssaimniecības projekta realizācijas, situācija pilsētā varētu uzlaboties.

Peldūdeņi

Rīgas jūras līča piekrastes piesārņojums ietekmē jūras peldūdens kvalitāti. Jūrmalā peldūdeņu kvalitātes monitorings tiek regulāri veikts gan valsts programmas ietvaros, gan pēc pašvaldības iniciatīvas. Pilsētā ar MK noteikumiem ir noteiktas 11 peldvietas Rīgas līča piekrastē. Pašvaldība regulāri tīra pludmali, peldvietas ir labiekārtotas, tajās dežūrē apmācīti glābēji. Divas no peldvietām (Majori un Bulduri) ir ieguvušas prestižo starptautisko balvu Zilo Karogu. Valsts līmenī nav atrisināts jautājums par pludmales piederību un pašvaldību un valsts lomu peldvietu uzturēšanā. Ir atsevišķi gadījumi, kad kādā no pludmalēm ūdens kvalitāte neatbilst noteiktajām prasībām pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem.

Sliktāka situācija ir ar iekšzemes peldvietām. Attīstības plāna grozījumi paredz vienu peldvietu pie Slokas karjera un 2 pie Lielupes. Tās ir vietas, kuras iedzīvotāji izmanto peldēšanai, neskatoties uz to, ka pašvaldība tās oficiāli nav noteikusi par peldvietām. Tajās netiek veikta ūdens kvalitātes kontrole. Tualešu trūkums ar laiku var pasliktināt slēgto ūdenskrātuvju (Slokas karjers) ūdens kvalitāti.

Pilsēta ir izstrādājusi un pieņēmusi savus saistošos noteikumus par peldvietu ierīkošanu un higiēnu tajās.

7.3. Atkritumu apsaimniekošana

Jūrmalas pilsēta, kopā ar Talsu un Tukuma rajonu, atkritumu apsaimniekošanas jomā iekļaujas Piejūras reģionā. Pašreiz realizācijas stadijā ir projekta ieviešana, kura laikā plānota „Priedaines” atkritumu izgāztuves rekultivācija, pārkraušanas staciju izbūve pie Ventspils šosejas, dalītās atkritumu savākšanas pakāpeniska ieviešana pilsētā.

Saražoto atkritumu daudzums pilsētā no 68 000 m³ (1996) ir pieaudzis līdz 183 000 m³ (2006). Pieaugums daļēji radies arī tādēļ, ka kopš 2004. gada izgāztuvē „Priedaine” tiek apglabāti arī atkritumi no Lapmežciema un Babītes un Salas pagastiem. Attīstības plāna grozījumu apstiprināšanas rezultātā atkritumu daudzums varētu palielināties vēl vairāk.

Pašreiz pilsētā lielākā savāktā sadzīves atkritumu un citu atkritumu daļa tiek apglabāta izgāztuvē „Priedaine” bez iepriekšējas apstrādes. Daļēji ar „Latvijas Zaļā punkta” palīdzību ieviesta pet- pudeļu šķirota savākšana. Nesakārtotās finanšu sistēmas un daļas iedzīvotāju zemā vides apziņas līmeņa dēļ atkritumi bieži vien nonāk mežos un citās pilsētas „zaļajās” zonās.

Jūrmalas pilsētā svarīga būtu „zaļo”(lapu, aļģu, dūņu) un citu bioloģiski sadalošo atkritumu kompostēšana. Tas jādara arī atbilstoši ES struktūrdirektīvai atkritumu apsaimniekošanas jautājumos.

Lai samazinātu atkritumu izgāztuvē apglabājamo atkritumu daudzumu, svarīga ir dalītās atkritumu savākšanas sistēmas ieviešana. Tas ļautu samazināt pārvadāšanas izmaksas un uz Talsu rajona izgāztuvi „Janvāri” vedamo atkritumu daudzumu.

Transporta sistēmas radītie atkritumi un nolietotie transporta līdzekļi palielina negatīvo ietekmi uz vidi, līdz ar to nozīmīga problēma ir nolietoto transporta līdzekļu apglabāšana, tāpat arī problēma ir elektrisko un elektronisko atkritumu pārstrāde vai atkārtota izmantošana. Nesakārtota ir būvniecības atkritumu un medicīnas atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Vēl nav atrasts vides aizsardzības un veterinārijas prasībām atbilstošs risinājums dzīvnieku izcelsmes atkritumu apsaimniekošanai.

Pilsētā nav izveidota vides prasībām atbilstoša sadzīves bīstamo atkritumu infrastruktūrasavākšanas, pagaidu uzglabāšanas un pārstrādes sistēma. Tas gan ir jautājums, kas būtu risināms Rīgas reģiona līmenī.

7.4. Troksnis

Troksnis ir viens no fizikāli nelabvēlīgiem faktoriem, kas cilvēkam izraisa nepatīkamas sajūtas, veselības traucējumus un slimības. Jūrmalas pilsētā nozīmīgākie trokšņa avoti ir: dzelzceļa līnija posmā Priedaine-Ķemeri, autoceļu un ielu tīkls, ražošanas un komunālās sfēras uzņēmumi, atpūtas iestādes (restorāni, klubi utt.), ūdenssports (ūdens motocikli, motorjahtas). Dzelzceļš rada diskomfortu 250-500 m attālumā no trases. Trokšņa līmenis ir robežās no 71-78 dBA. Rīgas un Jomas ielas apkārtnē radītais autotransporta troksnis sasniedz 60-65 dBA.

Jūrmala ir iekļāvusies Rīgas aglomerācijas trokšņu kartēšanas projektā un plānots, ka 2007.gadā tiks veikta trokšņu kartēšana pilsētas austrumu daļai līdz Dubultiem. Peldvietu noteikšana pilsētas attīstības plānā ļaus ierobežot ūdensmotociklu lietošanu, ierādot tiem konkrētas vietas. Arī pilsētas Transporta koncepcija paredz pasākumus trokšņu samazināšanai, ko rada transporta līdzekļi.

7.5. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Jūrmalas pilsēta sadarbībā ar Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi ir veikusi piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apsekošanu pilsētā. Ir reģistrētas 28 piesārņotās vietas un 37 potenciāli piesārņotās vietas pilsētas teritorijā. Tās galvenokārt ir bijušās ražošanas teritorijas, veci benzīntanki, auto remonta bāzes un teritorijas, mazuta uzglabāšanas noliktavas, katlu mājas u.c. Šīs vietas ir norādītas Attīstības plāna risku kartē. Teritoriju sanācija plānota Valsts programmas ietvaros.

7.6. Teritorijas bioloģiskā daudzveidība un tās aizsardzība

Jūrmalas bioloģisko daudzveidību nosaka ne vien ģeogrāfiskais novietojums un cilvēku saimnieciskā darbība, reljefa un hidroloģiskie apstākļi, bet arī Rīgas jūras līča tuvums, smilšainās pludmales, kāpas, mitrie meži un purvi, dabiskās pļavas un palieņu pļavas.

Liela bagātība ir Lielupe ar tās grīvas daļu, kurā izvietojušās palieņu pļavas ar lielu ornitoloģisko un augu bagātību. Lielupes grīvas pļavas ir viena no trijām *Natura* 2000 sarakstā iekļautajām īpaši aizsargājamām teritorijām Jūrmalā.

Lielupes kreisajā krastā izvietojies dabas parks „Ragakāpa”, kas arī ir Eiropas nozīmes aizsargājama teritorija ar augstu kāpu un veselīgu priežu silu un retiem un aizsargājamiem augiem.

Meži arī ir viena no nozīmīgākajām Jūrmalas ekosistēmām. Attīstības plāna grozījumu rezultātā tiks ietekmēta šī bioloģiskā daudzveidība.

Ķemeru Nacionālais parks (*Natura* 2000 teritorija Jūrmalas teritorijā), kura ievērojama daļa atrodas Jūrmalas teritorijā ir bagāts ar specifiskajiem augiem un dzīvniekiem, kas raksturīgi purvu ekosistēmām. Tās ir nozīmīgas gan klimata, gan ūdens režīma uzturēšanai.

8. Nekustamā īpašuma raksturojums Jūrmalas pilsētā

Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes dati pēc Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma tirgus informācijas liecina, ka valstī turpinās vispārējs nekustamo īpašumu vērtības pieaugums un parādās krasa cenu atšķirība starp Rīgu, atsevišķām pilsētām un pagastiem Rīgas tuvumā, kā arī pārējo valsts teritoriju. Patreiz gandrīz visās lielākajās pilsētās vidējās dzīvokļu cenas ir palielinājušās salīdzinājumā ar 2005.gada 2.pusi. Šajā laika periodā Jūrmalā cenas palielinājušās pat vairāk nekā divas reizes, piemēram, Jūrmalā 1 m² vidējā cena ir 521 Ls, bet Rīgā 455 Ls. Straujā dzīvokļu tirgus attīstība ir saistīta ar dzīvojamo ēku būvniecības apjomu palielināšanos – 2005.gada 1.pusgadā ekspluatācijā nodotas dzīvojamās ēkas ar kopējo platību 212 tūkst. m², bet 2006.gada 1.pusgadā – 312 tūkst. m².

Nekustamā īpašuma tirgus pētījumi (LATIO dati) Rīgā un Pierīgā 2006.gada maijā rāda, ka patreiz Jūrmalā būtiska tendence savrupmāju segmentā ir darījumu skaita samazināšanās, taču pieaug interese par ekskluzīviem, miljonus EUR vērtiem objektiem, kā arī palielinās jaunu savrupmāju būvniecības aktivitāte atsevišķās Jūrmalas rajonos – Valteros un Krastaciemā. Jūrmalas pilsētā 2006.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar 2005.gadu, ir palielinājies ekskluzīvu savrupmāju piedāvājums, kuru cena mērāma vairākos miljonos EUR. Kopumā Jūrmalā savrupmāju piedāvājums ir plašs, taču ļoti atšķirīgs. Pieprasītas ir savrupmājas, kuru cenas ir robežās no EUR 500000 līdz EUR 800000 posmā no Lielupes līdz Asariem jūras pusē. Potenciālajiem pircējiem, kuri ir spējīgi iegādāties par šādu cenu savrupmājas, ir svarīgi, lai ēkā būtu veikts kapitālais remonts un nebūtu nepieciešami papildus finansu ieguldījumi.

Aktīva jaunu savrupmāju būvniecība norisinās arī teritorijās otrpus dzelzceļam, piemēram, Valteros, Krastaciemā, kur savulaik piedāvājumā bija zemes gabali, kas tika sadalīti un sākās aktīva privātmāju būvniecība. Pircējiem tiek piedāvātas jaunuzceltas savrupmājas, kā arī rindu mājas cenu robežās no EUR 170000 līdz EUR 230000. Nozīmīgs aspekts savrupmāju izvēlē ir sabiedriskā transporta, skolu, veikalu un citu infrastruktūras objektu pieejamība.

Privātās apbūves zemes segmentā Jūrmalas pilsētā cenas kopumā palielinājušās no 20 līdz 30%, jo piedāvājums, ņemot vērā aktīvo jaunu savrupmāju būvniecību, kļūst arvien mazāks. Tomēr iezīmējas tendence, ka patlaban (2006.gada maijā) piedāvājumā ir salīdzinoši daudz ekskluzīvu zemes gabalu posmā no Lielupes līdz Mellužiem jūras pusē. To piedāvājuma cena ir no EUR 500/m² līdz pat EUR 800/m². Raksturīgi, ka 2005.gada maijā šādu ekskluzīvu zemes gabalu Jūrmalas nekustamā īpašuma tirgū bija ievērojami mazāk un pircējiem varēja rasties pat viedoklis, ka šādi objekti vispār vairs nebūs pieejami. Kopumā Jūrmalas zemes tirgū potenciālie pircēji un pārdevēji 2006.gada maijā ieturēja nogaidošu pozīciju, jo Jūrmalas pilsētas dome vēl nebija apstiprinājusi pilsētas Attīstības plāna grozījumus. 2005.gada 3.ceturksnī zemes cenas (EUR/m²) privātai apbūvei dažādos Jūrmalas pilsētas rajonos bija ļoti plašā intervālā un konkrēti šādas –

kāpu zonā Lielupe – Majori 350 – 500

Jūrmalā Lielupe – Majori ~ 250 – 350

kāpu zonā Dubulti – Vaivari 175 – ~ 350

Bulduros Lielupes pusē	~ 130 – ~250
Dzintaros Lielupes pusē	~ 100 – 130
Valteros (Jūrmala)	~ 30 – ~ 40
Ķemerros	~ 20 – 27

Salīdzinājumā šajā laika posmā Saulkrastos (teritorijā aiz dzelzceļa) zemes cenas privātai apbūvei bija robežās no 10 līdz 17 EUR/m².

Sērijveida dzīvokļu segmentā turpinās straujš cenu kāpums Kauguros - gada laikā tās ir divkārtšojušās. Dzīvokļu pircēju vidū lielu īpatsvaru veido rīdzinieki. Vietējie Kauguru iedzīvotāji, pārdodot savus mājokļus, parasti iegādājas lētākus un mazākas platības mājokļus zemāka reitinga sērijveida namos. Kauguru apbūvē dominē 103. sērijas un Hruščova laika nami. Neraugoties uz to, ka pieprasījums pēc mājokļiem ilgstoši saglabājas augsts un piedāvājums nav plašs.

2006.gada augustā Jūrmalā aktivizējies jauno mājokļu tirgus mazāk pieprasītajos rajonos – piedāvāti jauni projekti “Summertime” un projekts Grīšļa ielā 5. Projektā “Summertime”, kura būvniecība jau sākusies, tiek plānots uzbūvēt 4 mazstāvu daudzdzīvokļu ēkas ar 90 mājokļiem. Mājokļi tiek tirgoti ar pilnu apdari par 2200 EUR/m². Grīšļu ielā tiek paredzēta vienas ēkas būvniecība ar plānoto mājokļu skaitu 30, ar daļēju apdari un cenu 2450 EUR/m². Vēl Jūrmalā tiek attīstīts projekts Laipu ielā ar plānoto ēku skaitu 15, attiecīgi plānotais mājokļu skaits 15, ar pilnu apdari un cenu 2280 EUR/m².

2006.gada septembrī uzsākti šādi jauni mājokļu projekti:

- Jomas ielā 15, plānotais ēku skaits 1, plānotais mājokļu skaits 20, daļēja apdare, cena 6400 EUR/m²,
- Jomas iela 65/67, plānotais ēku skaits 1, plānotais mājokļu skaits 1, pilna apdare, cena 4000 EUR/m².

Projekti krasi atšķiras viens no otra. Jomas ielā 15 ir jaunbūve, kas tiks nodota ekspluatācijā 2006.gada novembrī. Projektā ir 20 dzīvokļi, kuru vidējā cena 6400 EUR/m² (daļēja apdare). Savukārt, Jomas ielā 5/67 ir rekonstruēta māja, kurā ir 11 dzīvokļi, kurus piedāvā ar pilnu iekšējo apdari. Dzīvokļus tirgo, sākot ar 4000 EUR/m². Pirmajā stāvā ir paredzētas komercelpas. Statistikas datu analīze rāda, ka 2006.gadā (periodā līdz 10.septembrim) Jūrmalā jauno dzīvokļu vidējā cena ir ap 3260 EUR/m², bet salīdzinājumā Rīgas rajonā konstatēts vidējās cenas pieaugums no 1260 EUR/m² līdz 1330 EUR/m².

Arvien aktuālāks visos nekustamā īpašuma tirgus segmentos kļūst kvalitātes jautājums. Dzīvokļi jaunajos projektos tiek rezervēti pirms pabeigta ēkas celtniecība vai pat pirms būvniecības darbu uzsākšanas. Rezultātā pircēji konstatē, ka dzīvokļa kvalitāte neatbilst solītajai. Daudzi pircēji paredzot šādu situāciju paši algo būvuzraugu, citi cenšas dzīvokli pārdot. Līdz ar to jauno mājokļu tirgū veidojas tendence pirkt otrreizējā tirgū ienākušos dzīvokļus, jo tos ir iespējams apskatīt un novērtēt jau pabeigtā veidā. No otras puses, lai samazinātu dzīvokļu uzpirkšanu tālākai pārdošanai ar mērķi pelnīt, tas ir, otrreizējo tirgu, jo tas kavē objektu sakārtošanu, attīstītāji sāk palielināt pirmo iemaksu no 10% līdz 20%. Otrreizējā tirgū nonāk arī tie dzīvokļi jaunajos projektos, kuru īpašnieki pāriet jau uz labāku dzīvokli citā jaunajā projektā vai uz privātmāju. Jāatzīmē, ka aktīva jauno projektu būvniecība sākās 2002. - 2003.gadā.

Nekustamā īpašuma tirgus svārstības ir tieši saistītas ar Jūrmalas Attīstības plāna (grozījumu) spēkā stāšanos. To parāda LATIO pētījuma rezultāti 2005.gada 3.ceturksnī. Saskaņā ar Jūrmalas domes apstiprinātā pilsētas apbūves noteikumu grozījumu galējo redakciju, kas tika pieņemta 2005.gada 17. augustā, vairākos Jūrmalas rajonos, piemēram, atsevišķās vietās Kauguros, Dubultos un Slokā, turpmāk būs atļauta augstāku, tas ir, 5-, 9- un 12- stāvu daudzdzīvokļu namu būvniecība. Līdz ar to turpināsies jau tā aktīvā jaunu namu būvniecība Jūrmalas daļā līdz Dubultiem, kā arī pieaugs to apbūves zemju cenas, uz kurām būs atļautas šādas 9- līdz 12- stāvu būves. Neapmierinātība varētu rasties tiem Bulduru un Lielupes savrupmāju īpašniekiem, uz kuru savrupmāju pagalmiem varēs lūkoties no daudzstāvu namu logiem. Kauguru rajonā līdz šim bija salīdzinoši zema dzīvokļa kvadrātmetra cena, līdz ar to pie esošajiem apbūves noteikumiem nebija izdevīgi palielināt dzīvokļu būvniecības apjomus. Taču 9- un 12- stāvu apbūves atļauja veicinās projektu attīstītāju interesi, jo 5-stāvu mājas ar līdzšinējo nosacījumu, ka zemes gabala apbūves blīvumam jābūt 40% no zemesgabala platības, būvēt neatmaksājās. Līdz šim visi Kauguru „jauno” māju projekti bija būvēti uz nepabeigto ēku bāzes.

9. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu saistība ar citiem dokumentiem

20.gs. 80. gadu beigās pasaulē sākās nozīmīgi starptautiski politiskie procesi, kas iezīmēja jaunas domāšanas aizsākumus. Apvienoto Nāciju Organizācijas izveidotā Pasaules Vides un attīstības komisija ziņojumā *Mūsu kopējā nākotne* (1987) pirmoreiz izanalizēja un raksturoja pasaules attīstības ainu, parādot strupceļu, kādā pasaule nonāks, ja netiks mainīta politiskā domāšana. Šajā autoritatīvajā dokumentā pirmoreiz starptautiski politiskiem mērķiem tika definēta ilgtspējīga attīstība kā “*nepārtraukts, apzināts un loģiski vadīts sabiedrisko pārmaiņu process pasaules, reģionālajā un vietējā līmenī, kura mērķis ir nodrošināt šodienas cilvēku vajadzības, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai*”. Sakarā ar to ilgtspējīga attīstība ir pasaules jebkuras apdzīvotas vietas, pilsētas, reģiona, valsts vides politikas un attīstības pamata princips. Piemēram, pirmajā Latvijas Vides aizsardzības politikas plānā (akceptēts Ministru kabinetā, 1995.gada aprīlī) ilgtspējīgas attīstības princips izpaužas kā *vides aizsardzības politikas integrācija visās nozarēs un dzīves sfērās (tautsaimniecībā kopumā un nozaru stratēģiskajos plānos, likumdošanā un, visbeidzot, sabiedriskajā apziņā)*. Tāpēc arī Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības un harmoniskas vides veidošanu nosaka arī citi teritorijas plānošanas un, protams, vides politikas dokumenti, ar kuriem cieši saistīti ir Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns, 2007 – 2013 (NAP) ir izstrādāts saskaņā ar LR Reģionālās attīstības likumu un ir vidēja termiņa plānošanas dokuments laika posmam no 2007. līdz 2013.gadam. Plāna mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū. Saskaņojot viedokļus un veidojot vienotu izpratni par valsts attīstību tuvākajā un tālākajā nākotnē, NAP izvirza Latvijas attīstības stratēģisko mērķi un nosaka galvenos rīcības virzienus, lai nodrošinātu stabilu valsts un sabiedrības izaugsmi.

NAP uzdevums ir koncentrēt sabiedrības uzmanību uz vienotu mērķi, nodrošinot darbību

koordināciju un sabalansētību, finanšu līdzekļu mērķtiecīgu novirzīšanu valsts attīstības mērķu sasniegšanai un tam nepieciešamo priekšnosacījumu radīšanai. Tādēļ ļoti nozīmīga ir NAP

nostādņu un izvirzīto priekšlikumu iestrāde citos plānošanas dokumentos, to savstarpējā sasaiste un finansējuma nodrošinājums.

Latvijas Nacionālais plānojums, Pārskats par valsts teritorijas izmantošanu, Kopsavilkums, 2001.gads, tas ir pirmais valsts nacionālā līmeņa teritorijas plānojuma dokuments, kurā apkopotas un analizētas galveno ar valsts attīstību saistīto nozaru teritoriālās izpausmes.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2002. gada 15. augusta rīkojumu Nr. 436). Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņu mērķi nosaka, ka Latvijai ir:

- jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu,

- jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus,
- jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm,
- jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai,
- jāattīsta atbildīga attieksme sabiedrībā pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte,
- jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās,
- jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai,
- jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņu izstrādē tika ņemti vērā Latvijā izstrādāti dažādi politikas dokumenti konkrētās tautsaimniecības nozarēs, kā arī visaptveroši dokumenti, kuros ietverti ilgtspējīgas attīstības principi. Nozīmīgākie no tiem ir Latvijas ilgtermiņa ekonomiskā stratēģija, Nacionālais attīstības plāns un Nacionālais Vides politikas plāns.

Reģionālās attīstības likums (21.03.2002.) nosaka, ka reģionālās attīstības plānošanai, koordinācijai un pašvaldību sadarbības nodrošināšanai Latvijā pašvaldības izveido piecus plānošanas reģionus. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.133 "Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām" (25.03.2003.) Rīgas plānošanas reģionu veido Rīga, Jūrmala, Rīgas rajona, Limbažu rajona, Ogres rajona un Tukuma rajona vietējās pašvaldības. Galvenais plānošanas reģionu izveidošanas mērķis ir reģionālās attīstības plānošana, koordinācija un pašvaldību sadarbības nodrošināšana. Rīgas reģiona mērogā Jūrmalas kūrortpilsētas apbūves komplekss ir noteikts kā starptautiska vērtība. Lai gan Jūrmalas pilsēta novērtēta kā lēnas ekonomiskās attīstības teritorija.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums izstrādāts 20 gadu periodam, paredzot reģionam ilgtspējīgu attīstību un ciešas funkcionālas saiknes ar kaimiņu reģioniem.

Rīgas reģiona attīstības programma (2005.-2011.) ir vidēja termiņa reģiona plānošanas dokuments, kura tiešais mērķis ir reģiona kopīgo attīstības interešu integrēšana nacionālas un starptautiskas nozīmes attīstības dokumentos un ievērošana vietēja līmeņa attīstības dokumentos.

Rīgas reģiona attīstības programmas (2005.-2011.) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma (2005.-2025.) stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā ir analizēta teritorijas plānojuma atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, pamatnostādnēm un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Jūrmalas Attīstības plānā ir uzsvērts pilsētas attīstības mērķis – radīt veselīgu un līdzsvarotu pilsētvidi ar augstu dzīves kvalitāti, saglabāt Jūrmalas dabas bagātības,

atjaunot degradētās teritorijas, novērst ūdens, gaisa un augsnes piesārņošanu. Tas ietver atsevišķu ilglaicīgu vides saglabāšanas teritoriālo „Dabas pamatnes” plānu, kas ir pilsētas struktūras elements un paredzēts turpmākiem 10 gadiem.

Mājokļa politikas koncepcijas (akceptēta Ministru kabinetā 1996.gada 30.jūlijā) prioritārie uzdevumi ietver –

- līdzsvarota policentriska apdzīvoto vietu tīkla veidošana, aktivizējot vidēja lieluma pilsētas un ar tām saistītos attālos lauku apvidus un īpaši veicinot tādu pasākumu īstenošanu, kas veido pamatu apdzīvoto vietu un teritoriju ilgtspējīgai attīstībai;
- iespēju radīšana ikvienam cilvēkam iegūt mājokli, pamatojoties uz mājokļa sektorā iedibinātām tirgus attiecībām un atbilstoši Latvijā pastāvošajam dzīves līmenim un mājokļa standartam;
- būvniecības nozares aktivizēšana, īpašu vērību veltot esošā dzīvojamā fonda renovācijai un modernizācijai, resursus taupošu konstrukciju un tehnoloģiju īpatsvara paaugstināšanai un taupībai enerģijas ražošanā un izlietošanā
- Latvijas pilsētu un ciemu vides humanizēšana.

Jūrmalas pašvaldības mājokļu attīstības programmas 2006.-2011.gadam (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 8.12.2005. lēmumu Nr.564) mērķis ir līdz 2010.gadam nodrošināt vismaz 500 ģimenes, kurām ir vajadzīga palīdzība mājokļa jautājuma risināšanā, ar labiekārtotiem un mūsdienu prasībām atbilstošiem dzīvokļiem. Lai īstenotu programmu, rezervēti 5 zemesgabali, kas piemēroti daudzdzīvokļu ēku celtniecībai: Līču ielā 2; Tallinas ielā 39; Skolas ielā 31A; Kauguri 3901; Dīķu ielā 30.

Jūrmalas transporta attīstības koncepcija (apstiprināta ar Jūrmalas domes 2.11.2000. lēmumu Nr.997) ir Attīstības plāna sastāvdaļa, ar perspektīvu līdz 2015. gadam.

Nacionālajā vides politikas plānā 2004. – 2008. gadam noteikti Latvijas vides aizsardzības mērķi. Tas ietver Latvijas vides raksturojumu, būtiskākās vides problēmas un politikas mērķus, kā arī nosaka vides aizsardzības politikas plānu izstrādi pašvaldību līmenī.

Jūrmalas vides aizsardzības politikas plāns (Jūrmalas VAPP) mērķis ir apzināt būtiskākās vides problēmas pilsētā ilgtspējīgas attīstības kontekstā, to cēloņus, iespējamās sekas un meklēt atbilstošus risinājumus, lai uzlabotu vides kvalitāti un aizsargātu dabas vērtības. Jūrmalas VAPP ir akcentētas trīs svarīgākās vidējā termiņā sasniedzamās prioritātes –

- kvalitatīvas dabas un kultūrvides saglabāšana un aizsardzība un attīstīšana, īpašu vērību pievēršot zemes izmantošanas jautājumu sakārtošanai pilsētā, vērīgo dabas teritoriju un kultūrainavu aizsardzībai un attīstīšanai,
- dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošana pilsētā un ūdens resursu aizsardzība,
- atkritumu saimniecības sakārtošana un attīstīšana.

Jūrmalas pilsētas vides politikas rīcības programma, 2. red., 2004.gads ir izstrādāta laika posmam no 2004. līdz 2012.gadam. Tās galvenais mērķis ir paredzēt pasākumus un projektus, kuru īstenošana ļautu sasniegt Jūrmalas VAPP norādītos mērķus. Programma aptver dabas un dabas aizsardzības, gaisa kvalitātes, transporta,

enerģētikas, ūdeņu aizsardzības, atkritumu saimniecības, vides pārvaldības, vides izglītības un informācijas, trokšņa un augsnes aizsardzības jomas.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (Rīga, 2000) formulē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas problēmas un stratēģiskos mērķus, kuru īstenošana ir saistīta ar Saulkrastu teritorijas plānojuma grozījumiem. Nepārdomāta un uz tautsaimniecības prioritāti orientēta attīstība ir cēlonis daudzu bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu biotopu platību samazināšanai un pat izzušanai atsevišķos valsts reģionos. Kā zināms, lielā daļā saimnieciski izmantojamo mežu, kā arī ezeros un upēs jau ir izmainījies sugu sastāvs un to proporcijas. Sakarā ar to Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas stratēģiskie mērķi ir saistoši arī Saulkrastu teritorijas plānojuma grozījumiem, ievērojot minētās teritorijas atrašanos, un tie ietver:

- ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu,
- vietējo savvaļas sugu daudzveidības saglabāšanu un tās veicināšanu,
- savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu,
- tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanu,
- dzīvās dabas resursu samērojamas un ilgtspējīgu izmantošanas nodrošināšanu.

10. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu saturs

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi (uz 2006.gada oktobri) iesniegti teritorijas esošā zonējuma, tas ir, zemes izmantošanas, iespējamai maiņai. Tie veido 5 daļas – „dabas pamatnes” teritorijas, esošā apbūve, „apstiprinātie detaļplānojumi” „detaļplānojumi” un esošā apbūve kvartālu robežās. Kopumā ierosināto grozījumu platība aptver ap 500 ha, no kuriem apmēram 60% ir saistīti ar „dabas pamatnes” teritoriju izmantošanas maiņu. Tās paredzēts transformēt par sabiedrisko iestāžu, savrupmāju un daudzstāvu dzīvojamām, tehniskās apbūves jaukta darījumu, atpūtas un dzīvojamām, teritorijām. Daudzas no apbūvei iecerētajām teritorijām ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā un veido priežu sausieņu mežs, atsevišķas teritorijas atrodas dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, Lielupes palieņu pļavās un citās vērtīgās dabas teritorijās, kurās apbūve nebūtu pieļaujama.

Lai gan „Dabas pamatnes” teritoriju, kurās ierosināta zonējuma maiņa, apjomi ir šķietami nelieli, tomēr tādai tendencei attīstoties arī turpmāk, Jūrmalā līdz ar dabas teritorijām mazinātos arī tās kūrortpilsētas nozīme. Iespējams, ka kļūstot par blīvi apbūvētu pilsētu un tādā veidā zaudējot daļu savas pievilcības.

Vides pārskatā analizēti šādi Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma dokumenti –

Jūrmalas teritorijas plānojums 1995. – 2007. Ar grozījumiem un papildinājumiem līdz 2009.gadam. I. sējums;

Jūrmalas pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu vērtējumā ņemto un noraidīto priekšlikumu saraksts –

- esošā apbūve,
- detaļplānojumi,
- apstiprinātie detaļplānojumi,
- dabas pamatnes teritorijas,
- esošo apbūves kvartāla robežās.

11. Starptautiskie un nacionālie tiesību akti saistībā ar Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģisko novērtējumu

Vides aizsardzība Latvijā ir valsts noteikta prioritāte un „*Valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu*” (LR Satversme, 115. pants). Minētā tiesiskā norma ir paplašināta likumā „Par vides aizsardzību” - *Latvijas Republikas iedzīvotājiem ir tiesības dzīvot kvalitatīvā dzīves vidē un prasīt, lai kompetentas valsts institūcijas, juridiskās personas un to amatpersonas, kā arī fiziskās personas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas šo vidi pasliktina, kaitē iedzīvotāju veselībai vai apdraud viņu dzīvību, intereses un īpašumu* (11. pants).

Patreizējā Latvijas attīstības posmā vērojama konfliktsituācijas izraisīta tendence – sabiedrības kādas daļas labvēlīgas dzīves vides nodrošināšana ar īpašuma un īpašuma tiesību pārkāpumu, fetišismu, neievērojot citu sabiedrības locekļu intereses, kā arī vides aizsardzības problēmas. Lai gan LR Satversmes 105. pants deklarē – „*Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm...*”.

Vides aizsardzības sistēmā īpašu vietu ieņem vides tiesības. Latvijas vides likumdošana ir attīstījusies pēdējo 15 gadu laikā un ietver starptautisko vides aizsardzības konvenciju, stratēģiju, Eiropas Kopienas (EK) direktīvu tiesisko normu un citu iekļaušanu nacionālajos normatīvajos aktos.

Plānošanas dokumentu, to grozījumu izstrāde, ieviešana, paredzētās darbības, kā arī nepieciešamo pasākumu īstenošana ir saistīta ar noteiktu tiesību normu ievērošanu dažādās jomās. Nozīmīgākās starptautiskās un nacionālās vides tiesību normas Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma kontekstā minētas zemāk.

11.1. Starptautiskās deklarācijas un konvencijas

Ilgspējīgas attīstības koncepcija ir noteikta **ANO Riodežaneiro deklarācijā "Par vidi un attīstību" (1992)** un citos starptautiskos līgumos un tiesību aktos. Ar ilgtspējīgu attīstību saprot tādu valsts un sabiedrības izveidotu sociālo un ekonomisko nosacījumu sistēmu, kas paredz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošina dzīves kvalitātes uzlabošanu un pašreizējo vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai, un nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu neierobežotam laika periodam (likuma „Par vides aizsardzību” 3. pants). Ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai nepieciešams ievērot arī starptautiskajos tiesību aktos un nacionālajā likumdošanā noteiktus principus. Kā būtiskākie no tiem ir *starppaaudžu taisnīgums* – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jā vairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties, *vienas paaudzes taisnīgums* – nevienlīdzību novēršana patreizējās paaudzes ietvaros (Riodežaneiro deklarācija), kā arī *izvērtēšanas princips* – jebkuru darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vides kvalitāti, pieļaujams veikt tikai tadā gadījumā, ja sasniegtais pozitīvais

rezultāts attiecīgās darbības veicējam un sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības radīto negatīvo ietekmi uz vides kvalitāti vai šādas darbības vai pasākuma rezultātā nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai (likuma „Par vides aizsardzību” 3.pants).

Vispasaules ANO Galotņu sammitā Johannesburgā 2002. gadā tika pieņemts **Ilgspējīgas attīstības ieviešanas plāns**, kura pamatā ir Riodežaneiro deklarācija. To parakstīja arī Latvija. Plāns nosaka trīs galvenos mērķus – nabadzības novēršanu, ilgtspējīgu patēriņa un ražošanas modeļu maiņu, dabas resursu aizsardzību un pārvaldību.

Baltijas jūras reģiona dienas kārtība 21. gadsimtam – Baltija 21 (Agenda Baltic 21) ir nozīmīgs starptautisks dokuments ilgtspējīgas attīstības principa ieviešanā Baltijas jūras valstu reģionālās attīstības un vides politikā. Agenda Baltic 21 prasības atbilst globālās Agenda 21 prasībām, kuru Latvija atzinusi kā ANO dalībvalsts.

Dokuments satur šādus galvenos ieteikumus:

- ekonomiskās un sociālās attīstības veidošanai jānotiek vienlaicīgi ar dabas vides un kultūras mantojuma aizsardzību un saglabāšanu,
- savstarpējas partnerības un pakārtotības principu ievērošana nodrošinot sabiedrības iesaistīšanu plānošanas procesā,
- katra reģiona apvidus konkurētspējas veicināšana ES un pasaulē, vienlaicīgi nodrošinot sociālo un ekonomisko apstākļu izlīdzināšanos starp vairāk un mazāk attīstītiem apvidiem, tai skaitā arī starp pilsētām un laukiem.

Eiropas Savienības Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES ilgtspējīgas attīstības virzību, kura ietver šādus galvenos aspektus kā vides izmaksu iekļaušanu preču un pakalpojumu cenās, investīcijas zinātnes un tehnoloģiju attīstībā, kā arī pilsoņu un uzņēmumu komunikāciju uzlabošanu.

Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencijas (1979.) mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība. Īpaši uzsverot apdraudēto un izzūdošo sugu aizsardzību.

Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971.) definē mitrājus un ūdensputnus. Šīs konvencijas izpratnē ar mitrājiem saprotam palienes, zāļu un kūdras purvus vai ūdeņu platības - dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pārplūstošas, kurās ir stāvošs vai tekošs ūdens, saldūdens, iesāļš vai sāļš ūdens, tai skaitā jūras akvatorijas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz 6 m. Konvencijas izpratnē ūdensputni ir no mitrājiem ekoloģiski atkarīgi putni, kuriem tāpēc nepieciešama aizsardzība.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972.) definē jēdzienu „dabas mantojums”:

- dabas pieminekļi – fizikāli vai bioloģiski veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisku vai zinātnisku vērtību,

- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas augu vai dzīvnieku sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa,
- dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautisko, tajā skaitā jebkura pieejamā finansiālā, mākslinieciskā, zinātniskā un tehniskā palīdzība.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas programmās,
- izveidot, ja tādu nav, vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizēšanas dienestus ar atbilstošu personālu un līdzekļiem,
- attīstīt zinātniskos un tehniskos pētījumus, lai valsts spētu novērtēt un novērst kultūras un dabas mantojumam draudošās briesmas,
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu,
- atbalstīt nacionālo un reģionālo centru izveidošanu un attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas jomās un veicina attiecīgus zinātniskos pētījumus.

Konvencijas par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencijas (1992.) uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Saskaņā ar konvenciju dalībvalstis apņemas:

- izstrādāt vai pielāgot jau esošās valstiskās stratēģijas, plānus vai programmas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās ilgtspējīgai izmantošanai, kurās noteikti jāatspoguļo šajā konvencijā izvirzītie uzdevumi, kas attiecas uz konkrēto līgumslēdzēju pusi,
- iekļaut iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un dzīvās dabas ilgtspējīgu izmantošanu atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā.

Konvencijas par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencijas (1979.) mērķis ir aizsargāt migrējošās savvaļas dzīvnieku sugas visā to areālā. Konvencijas dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai saglabātu apdraudēto migrējošo

savvaļas dzīvnieku sugu nepieciešamos biotopus un, ja nepieciešams, tos atjaunotu, kā arī, pēc iespējas jācenšas novērst to darbību vai traucējumu sekas, kas nopietni apgrūrina vai pat aizkavē migrācijas.

Konvencijā iekļautas arī tās migrējošās sugas, kurām ir nelabvēlīgs aizsardzības statuss un kuru aizsardzībai un apsaimniekošanai ir nepieciešama papildu vienošanās, kā arī tās sugas, kuru aizsardzībai statusu varētu ievērojami uzlabot starptautiskā sadarbība.

Baltijas Paletes reģions ietver piecas metropoles teritorijas Helsinku, Sanktpēterburgas, Tallinas, Rīgas un Stokholmas apkaimē. Projekta **Baltijas Paletes I** (1999. – 2000.) rezultātā tika izstrādāta vīzija, kopīgā stratēģija un rīcības programma reģionu politikai un ilglaicīgai politiskās sadarbības veidošanai. **Baltijas Paletes projekts II** (2004.) satur sešus apakšprojektus: paletes policentriskā platforma, apmācība un apmaiņa telpiskās plānošanas jomā, transports, tūrisms, ūdens resursu pārvaldība, informācijas sabiedrība. Apakšprojektam *Policentriskā platforma* ir tieša saistība ar Rīgas reģiona teritorijas plānojumu, kas izmantots to izstrādājot.

Helsinku konvencijas (1974, 1992) par Baltijas jūras reģiona vides aizsardzību mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Helsinku komisijas (HELCOM) pieņemtie lēmumi izpaužas kā rekomendācijas, kurām ir ietekme katras valsts likumdošanā un pārvaldē. 1992. gadā HELCOM pieņēma „Baltijas jūras komplekso vides aizsardzības rīcības programmu”, kuras ietvaros kā Baltijas jūras baseina problēmu teritorijas ir noteiktas Rīgas jūras līcis, Rīga, Jūrmala un Olaine.

11.2. Eiropas Kopienas direktīvas

Eiropas Padomes Direktīvas 92/43/EEK (*Natura 2000*) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Pasākumi direktīvas ietvaros tiek izstrādāti ar mērķi saglabāt un atjaunot Eiropas Kopienai (EK) nozīmīgas dabiskās dzīvotnes, savvaļas floru un faunu. Direktīva ir pamatā aizsargājamo teritoriju tīkla *Natura 2000* izveidošanai, kas nodrošina Eiropai nozīmīgo dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. *Natura 2000* tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot **Direktīvu 79/409/EEK** par savvaļas putnu aizsardzību.

Plānošanas dokumentu stratēģiskais novērtējums ir viens no EK horizontālās likumdošanas sastāvdaļām, kura ietver vairākas direktīvas un divus nolikumus. Minētā projekta stratēģiskā novērtējuma ietvaros nozīmīgas ir šādas tālāk norādītās direktīvas.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija direktīva „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” (2001/42/EK) ir radniecīga Padomes 1985. gada 27. jūnija direktīvai „Par noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu” (85/337/EEK) un Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvai 97/11/EK, ar kuru groza Direktīvu 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Direktīva 2001/42/EK nosaka kārtību plānošanas

dokumentu izvērtēšanai no vides aizsardzības viedokļa, tai skaitā arī tiesību aktus, ja to īstenošana var izraisīt nozīmīgas ietekmes uz vidi.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2003/4/EK (28.01.2003.) “Par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes direktīvas 90/313/EEK atcelšanu” mērķis ir nodrošināt valsts iestāžu un pašvaldību rīcībā esošās vides informācijas brīvu pieejamību un izplatīšanu, kā arī formulēt pamatnoteikumus, kas reglamentē šādas informācijas pieejamību. Direktīvas 2003/4/EK stājās spēkā 2005. gada 14.februārī. Savukārt 1998. gada 25. jūnijā EK parakstīja ANO Konvenciju „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, tā saukto Orhūsas konvenciju. Tiesisko normu attīstībai un pilnveidošanai vides informācijas jomā tika pieņemta direktīva 2003/35/EK (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK). Tās prasību izpildīšana sākas ar 2005. gada 25. jūniju, kad dalībvalstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem jābūt saskaņotiem (6.panta 1.daļa) ar šo direktīvu.

Direktīva 2003/35/EK groza direktīvu 85/337/EEK par informācijas pieejamību, kura ietver nodrošināšanu ar informāciju pēc iespējas agrākā stadijā ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procedūrā, informācijas sniegšanas veidu papildināšanu, tai skaitā arī elektronisko saziņas līdzekļu lietošanu, protams, ja tas ir iespējams, sīkāku informāciju par kompetentajām iestādēm, kas atbild par lēmuma pieņemšanu un kurās var saņemt attiecīgu informāciju, un kam var iesniegt atsauksmes vai jautājumus un citus aspektus. Direktīva 85/337/EEK satur noteikumu (10.a pants) par sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesu iestādēs, lai ierosinātu lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar likumu, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kuru attiecas direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību. Tiesas pieejamība ietverta arī direktīvā 2003/4/EK.

Padomes 1985. gada 27. jūnija direktīva „Par noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu” (85/337/EEK) un grozījumi tajā, kas noteikti ar Padomes Direktīvu (97/11/EK), nosaka kārtību, kāda jāievēro pirms tādu tautsaimniecības projektu īstenošanas, kuri var radīt nozīmīgas ietekmes uz vidi. Minētās direktīvas (sauc arī par projektu direktīvu) uzskatāmas par vienu, jo vēlāk pieņemtā direktīva papildina direktīvu 85/337/EEK. Tās nosaka projektu novērtēšanas procedūru no vides aizsardzības viedokļa, ko sauc par ietekmes uz vidi novērtējumu (IVN). Tas ir viens no svarīgākajiem preventīvajiem pasākumiem, lai novērstu vides stāvokļa pasliktināšanos, īstenojot dažādus tautsaimniecībā svarīgus projektus.

Projektu un programmu direktīvas nodrošina sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā. Projektu un stratēģiskā novērtējuma būtisks aspekts ir to veikšana pirms paredzētās darbības vai plānošanas dokumentu īstenošanas.

Vides problēmu apzināšana un novērtēšana plānošanas dokumenta stratēģiskā novērtējuma posmā dod iespēju paredzēt, novērst, kā arī mazināt tās potenciālās vides problēmas, kuras būtu grūti, atsevišķos gadījumos pat neiespējami novērst pēc tam tālāk sekojošā konkrēta projekta IVN procesā.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva)

Ūdens struktūrdirektīva nosaka jaunu, vienotu struktūru ūdens aizsardzības politikas jomā ES, kura prasa izveidot tādu sistēmu sauszemes, virszemes, pārejas, piekrastes un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai veicinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu (pieejamo ūdens resursu aizsardzība ilgā laika posmā), nepieļautu ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos un nodrošinātu to kvalitātes uzlabošanu. Ūdens struktūrdirektīvā izmantota “kombinēta pieeja” piesārņojuma kontrolei. Sakarā ar tās ieviešanu ES dalībvalstis izveido savas pasākumu programmas gan robežvērtībām izplūžu kontrolei no atsevišķiem punktveida avotiem un vides kvalitātes normatīvu kontrolei, lai novērtētu izplūžu kumulatīvo ietekmi, gan arī difūzo avotu piesārņojumam. Izplūžu robežvērtības ir saskaņotas ar direktīvu par IPNK un direktīvu par pilsētu notekūdeņu attīrīšanu tiem uzņēmumiem un izplūdēm, uz kurām attiecas šīs direktīvas. Dalībvalstis nosaka vides kvalitātes normatīvus nozīmīgākajām ūdens krātuvēm pašreizējai vai turpmākai dzeramā ūdens ņemšanai. Kvalitātes normatīviem jānodrošina ūdens kvalitātes atbilstība direktīvas par dzeramo ūdeni prasībām.

Ūdens struktūrdirektīva ietver vairākus ūdeņu apsaimniekošanas pārvaldības pamatprincipus:

- visu ūdeņu (virszemes, pazemes, jūru un piekrastes) mijiedarbība un kopsakarība,
- upju sateces baseins – pamats ūdeņu apsaimniekošanā neatkarīgi no esošajām administratīvi teritoriālajām robežām,
- ūdens tarifa atbilstība tā izmaksām,
- sabiedrības līdzdalība ūdens resursu pārvaldībā. Ūdens struktūrdirektīva prasa izmantot ūdeņu apsaimniekošanā vairākus konkrētus instrumentus, kas ietver “labas ūdens kvalitātes” (bioloģiskās un ķīmiskās) mērķu un tiem atbilstošo standartu noteikšanu. Šo mērķu sasniegšana jānodrošina noteiktā laikposmā (15 gadi) un turpmāk tie jāpārskata ne retāk kā reizi 6 gados. Upju sateces baseinu apsaimniekošanu veic atbilstoši izstrādātajiem plāniem un rīcības programmām ūdeņu kvalitātes mērķu sasniegšanai katram sateces baseinam. Apsaimniekošanas plāns ir dokuments, kas sastāv no:
 - upes baseina virszemes un pazemes ūdeņu raksturojuma,
 - cilvēka darbības ietekmes izvērtējuma,
 - informācijas par aizsargājamām teritorijām,
 - monitoringa tīklu un veikto monitoringa programmu apraksta,
 - ūdens lietošanas ekonomiskās analīzes,
 - noteiktajiem ūdens kvalitātes mērķiem,
 - informācijas par programmām, kas saistītas ar baseina apsaimniekošanu,
 - pārskata par sabiedrības informēšanu un konsultācijām, kas veiktas, šo plānu izstrādājot vai atjaunojot.

Ūdens struktūrdirektīvas ieviešana ir ilgstošs process. Tāpēc spēkā ir arī vēl citas direktīvas, kuras iedala pēc to atcelšanas termiņiem (Ūdens struktūrdirektīvas 22. pants), tas ir, 7 un 13 gadus pēc tās spēkā stāšanās. EK tiesību akti ar garāko termiņu ir svarīgākās un kompleksākās ūdeņu aizsardzības direktīvas.

ES atkritumu apsaimniekošanas struktūru veido **Padomes Direktīva 75/442/EEK (1975. gada 15. jūlijs) par atkritumiem** (sauc par struktūrdirektīvu) ar papildinājumiem 90/656/EEK, 91/156/EEK un 91/692/EEK un **Padomes Direktīva 91/689/EEK (1991. gada 12. decembris) par bīstamajiem atkritumiem** ar grozījumiem 94/31/EK. Struktūrdirektīvā noteikta vietējā, reģionālā vai nacionālā līmeņa atkritumu saimniecības plāna vai plānu sagatavošanas prasība. Plānam jābūt izstrādātam visai dalībvalsts ģeogrāfiskajai teritorijai, kurā jāiekļauj informācija par atkritumu daudzumu, to veidiem, izcelsmi, pastāvošo atkritumu pārstrādi un apglabāšanu, atbildīgo institūciju, atkritumu apsaimniekošanas attīstību, nepieciešamajām izmaksām. Dalībvalstīm savā teritorijā jāaizliedz atkritumu pamešana un nekontrolēta izgāšana neatļautās vietās. Tāpēc jārada integrēts un piemērots atkritumu poligonu tīkls, kura veidošanā dalībvalstīm ir nepieciešams sadarboties labāko pieejamo tehnoloģiju jomā, neradot izmaksu pieaugumu. Struktūrveidojošās direktīvas nosaka, ka maksu par atkritumu apsaimniekošanu sedz atkritumu turētājs, ("piesāmotājs maksā" princips), kura atkritumus savāc atkritumu savācējs un/vai iepriekšējie turētāji vai produktu ražotāji, no kuriem radušies atkritumi. Ļoti svarīgs ir ES struktūrveidojošās direktīvās noteiktais aizliegums – nejaukt dažādus bīstamos atkritumus, kā arī nejaukt dažādus bīstamos atkritumus ar sadzīves atkritumiem.

11.3. Nacionālie vides tiesību akti

Vides aizsardzības tiesību aktu, tai skaitā arī Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma jomā, nozīmīgs ir **Civillikums**, kas tika pieņemts 1937. gadā un atjaunots 1992. gadā (spēkā ar 01.09.1992). Civillikums nesatur vides aizsardzības tiesību normas mūsdienu izpratnē, taču tā Lietu un Saistību tiesību daļas ir svarīgas arī vides aizsardzības un ar to saistīto problēmu risināšanā. Civillikumā iekļautās tiesību normas papildina, kā arī precizē vides aizsardzības normatīvos aktus, kā arī īpašuma tiesības. Tāpēc būtisks ir Civillikuma 1084. pants, kas nosaka – *katras būves īpašnieks ir atbildīgs par būves stāvokli, lai no tās nevarētu rasties kaitējums ne kaimiņiem, ne garāmgājējiem, ne arī tās lietotājiem*. Ar to tiek nodrošināta sabiedriskā drošība. Minētā tiesiskā norma ir pastiprināta Civillikuma 1087. pantā, kas akcentē arī atsevišķas vides aizsardzības normas – *“Nevienam nav tiesības ierīkot uz savas zemes tādas rūpniecības vai amatniecības iestādes, kas var apgrūtināt vai apdraudēt sabiedrisko drošību un cilvēku veselību ar ugunsbriesmām, troksni, smaku, pārmērīgu dūmu daudzumu u.t.t.”*.

Likums “Par vides aizsardzību” (03.02.2005. redakcijā) nosaka vispārīgo vides aizsardzību prasību ievērošanu, pieeju vides informācijai, IVN un stratēģiskā IVN nepieciešamību, vides pārvaldības un vides audita prasības, kā arī reglamentē vides aizsardzības jomā iesaistīto pušu (MK, Vides ministrijas, pašvaldību, sabiedrības) tiesības un pienākumus. Likuma mērķis (1. pants) ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, radot un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Likums “Par

vides aizsardzību” kā “jumta” likums vides aizsardzībā nosaka vispārējas juridiskās normas šajā jomā. Tas, protams, tieši neregulē dažādu atsevišķu vides sektoru attīstību un pārvaldi, bet nosaka vides aizsardzības mērķus (veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, radot un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu), valsts un pašvaldību atbildību, iedzīvotāju tiesības un pienākumus, valsts kontroli vides jomā kopumā, kā arī dabas resursu izmantošanā un citas tiesiskās normas šajā sakarībā. Likumā norādīto tiesisko normu funkcionēšanu nodrošina citi normatīvie akti.

Direktīvu 85/337/EEK, 97/11/EK, 2001/42/EK 92/43/EEK 2003/35/EK un 92/43/EEK prasības ir ietvertas **likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”** (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005. gada 28. septembrim). Projektu IVN kārtību regulē **MK noteikumi Nr. 87 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi”**(17.02.2004.), bet gadījumā, ja paredzētajai darbībai IVN nav nepieciešams, tad spēkā ir **MK noteikumi Nr. 91 “Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums”** (17.02.2004.). Ar 2006.gada 10.jūniju stājas spēkā MK noteikumi Nr. 454 „Grozījumi Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumos Nr.87 “Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi””. Tajos –

precizēta informācija, kas nepieciešama paredzētās darbības pieteikuma sagatavošanai, papildinot to ar informāciju par Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*);

noteiktas prasības informācijai, kura jāņem vērā Valsts vides dienesta RVP veicot sākotnējo izvērtējumu gadījumos, ja darbības īstenošana varētu negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*);

precizēta darba ziņojumā iekļaujamā informācija un noteiktas papildu prasības gadījumā, ja paredzētās darbības īstenošana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*);

papildināta sadaļa „Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām”.

Savukārt stratēģiskā novērtējuma kārtību nosaka **MK noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”** (23.03.2004.).

Stratēģiskais novērtējums (4. pants) jāveic tautsaimniecības nozaru plānošanas dokumentiem (stratēģijām, programmām, plāniem), ja to īstenošana var būtiski ietekmēt vides kvalitāti, tai skaitā arī ūdens resursu apsaimniekošanas jomā, kā arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) plānošanas dokumentiem. Likums un ar to saistītie MK noteikumi Nr. 87 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” (17.02.2004.) un Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.) regulē attiecības starp šajā procesā iesaistītajām pusēm, nosaka to pienākumus, atbildību, sagatavoto dokumentu saturu (IVN darba un noslēguma ziņojumi, stratēģiskā novērtējuma vides pārskats), laika grafiku, lēmumu pārskatīšanas kārtību un citas tiesību normas šajā sakarībā.

Stratēģiskajam novērtējumam pakļauj visus plānus un programmas :

a) kuri sagatavoti turpmāk minēto nozaru attīstībai –

lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, enerģētika, rūpniecība, transports, atkritumu apsaimniekošana, ūdens resursu apsaimniekošana, telekomunikācija un tūrisms, pilsētas un lauku plānošana un zemes lietošana un kuros noteikti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai projektiem, kas norādīti Direktīvu 85/337/EEK un 97/11EK 1. un 2. pielikumā,

b) kuru iespējamās ietekmes dēļ uz vidi noteikta prasība veikt novērtējumu saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK (par dabisko dzīvotņu un par savvaļas faunas un floras aizsardzību) 6. vai 7. pantu.

Savukārt MK noteikumi Nr. 157 (2. punkts) precizē stratēģiskā novērtējuma pielietojuma jomu –

- valsts līmeņa plānošanas dokumentiem, kas ietver nozaru politikas stratēģijas, pamatnostādnes, plāniem un programmām, nacionālajam plānojumam (Latvijas telpiskās attīstības perspektīvai)
- reģionāla vai vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem:
 - reģionāla vai vietēja līmeņa attīstības stratēģijām, plāniem un programmām,
 - reģionāla vai vietēja līmeņa nozaru politikas plānošanas dokumentiem, kuri attiecas uz visas nozares plānošanu,
 - republikas pilsētu un rajonu teritoriju plānojumam,
 - plānošanas dokumentiem, kas saistīti ar ostu attīstību.

Vides pārskatā iekļaujamā nepieciešamā informācija ietver:

1. plānošanas dokumenta īsu izklāstu, galvenos mērķus un saistību ar citiem attiecīgiem plāniem un programmām,
2. pašreizējā vides stāvokļa attiecīgos aspektus un tā iespējamo attīstību, ja plānu vai programmu neīsteno,
3. vides raksturojumu teritorijās, kurās var būt būtiska ietekme uz vidi,
4. visas esošās ekoloģiskās problēmas, kas saistītas ar plānu vai programmu, tostarp jo īpaši tās, kas saistītas ar vides aspektā īpašas nozīmes teritorijām, teritorijām, kas norādītas saskaņā ar Direktīvu 79/409/EEK (putnu direktīva) un Direktīvu 92/43/EEK (par dabisko dzīvotņu un par savvaļas faunas un floras aizsardzību),
5. vides aizsardzības mērķus, kas noteikti starptautiskā, Eiropas Kopienas vai dalībvalsts līmenī un kas saistīti ar plānu vai programmu, kā arī to, kādā veidā šie mērķi un citi ekoloģiskie apsvērumi ņemti vērā plāna vai programmas sagatavošanas laikā,
6. iespējamā būtiskā ietekme uz vidi, ieskaitot tādas aspektus, kā, piemēram, bioloģiskā daudzveidība, apdzīvotība, iedzīvotāju veselības aizsardzība, fauna, flora, augsne, ūdens, gaiss, klimatiskie faktori, materiālās vērtības, kultūras mantojums, ieskaitot arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, ainavu un iepriekš minēto faktoru mijiedarbību,
7. pasākumi, kas paredzēti, lai novērstu, mazinātu un iespējami pilnīgi kompensētu jebkādu plāna vai programmas īstenošanas būtiski nelabvēlīgu ietekmi uz vidi,
8. īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums, novērtējuma veikšanas apraksts,

ieskaitot visas grūtības (piemēram, tehniskas nepilnības vai zinātības (*know-how*) trūkumu), ar kurām bija jāsaskaras, apkopojot vajadzīgo informāciju,

9. monitoringa pasākumu apraksts,

10. iepriekš minētajos punktos sniegtās informācijas netehnisks kopsavilkums.

Lai precizētu programmas direktīvas 1. pielikumā norādīto nepieciešamo informāciju, MK noteikumi Nr. 157 kā obligātu prasību vides aprakstā paredz –

- ietvert informāciju par jebkurām vides aizsardzībai būtiskām teritorijām, arī par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mitrājiem, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu (8.5. punkts)
- sniegt informāciju par starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem, īpaši tiem, kas attiecas uz ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un plānošanas dokumenta saturu, un veids, kā šie mērķi vai apsvērumi, kas saistīti ar vidi, ir ņemti vērā, izstrādājot plānošanas dokumentu (8.6. punkts)
- norādīt iespējamās kompensēšanas pasākumus, kas apzināti, konsultējoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ja tādi nosakāmi saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (8.10. punkts)
- sniegt plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējumu (8.11. punkts)
- norādīt plānošanas dokumenta stratēģiskā novērtējuma veikšanai lietoto galveno pamatprincipu un metožu aprakstu, kā arī problēmas informācijas ieguvē vai atzītu tehnoloģiju trūkumu (8.12. punkts).

MK noteikumi Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*)” (2006.06.10.) nosaka kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), kuru īstenošanai nav jāveic IVN, kā arī kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to MK lēmuma pieņemšanai. Noteikumos likumdevējs ieviesis ļoti nozīmīgu prasību – *paredzētās darbības nozīmīguma izvērtējums, ņemot vērā sabiedrības intereses, arī sociālās vai ekonomiskās intereses, kā arī darbības īstenošanas pamatojums, lai ievērotu sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības intereses* (6.2.punkts). Minētā tiesiskā norma ir aktuāla arī teritorijas plānojuma stratēģiskā novērtējumā un vides pārskata sagatavošanā. MK noteikumi Nr. 455 norāda nepieciešamo informāciju, novērtējot ietekmi uz teritoriju:

- īpaši aizsargājamā biotopa veida sastopamības biežums attiecīgajā teritorijā,
- platība, kuru attiecīgajā teritorijā aizņem īpaši aizsargājamā biotopa veids, attiecībā pret kopējo tā paša biotopa veida aizņemto platību Latvijā,
- īpaši aizsargājamā biotopa veida apdraudētības, aizsardzības un saglabāšanas pakāpe un atjaunošanās iespējas,
- attiecīgās teritorijas starptautiskā nozīme īpaši aizsargājamā biotopa veida aizsardzībā un saglabāšanā,

- īpaši aizsargājamās sugas populācijas lielums un blīvums attiecīgajā teritorijā attiecībā pret šīs sugas populāciju lielumu un blīvumu Latvijā kopumā,
- īpaši aizsargājamās sugas un tai raksturīgo dzīvotņu platības, apdraudētības, aizsardzības un saglabāšanas pakāpe un atjaunošanās iespējas,
- attiecīgajā teritorijā esošās īpaši aizsargājamās sugas populācijas izolācijas pakāpe attiecībā pret citām tās pašas sugas populācijām un šīs sugas dabisko izplatību kopumā,
- attiecīgās teritorijas starptautiskā nozīme īpaši aizsargājamās sugas un tās dzīvotņu aizsardzībā un saglabāšanā.

Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005.gada 30.septembrim) nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus, veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu, pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību un savieno valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses šādu teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā. Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā –

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.),
- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību,
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Likums nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības, apsaimniekošanas, izmantošanas un pārvaldes noteikumus. Attiecībā uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*) likums nosaka, ka paredzēto darbību (IVN gadījumā) var veikt vai plānošanas dokumentu īstenot tad, ja tas negatīvi neietekmē šādas teritorijas ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Savukārt, ja *Natura 2000* teritorijā ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, tad paredzētās darbības veikšana vai plānošanas dokumenta īstenošana pieļaujama tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs (43. pants).

Sugu un biotopu aizsardzības likuma (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005.gada 15.septembrim) mērķis ir:

- 1) nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus,
- 2) regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību,
- 3) veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām,
- 4) regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana Jūrmalas pilsētā saistāma ar īpaši aizsargājamām teritorijām, kas ietver:

Lai ieviestu visaptverošu ūdens resursu apsaimniekošanu, kā arī lai saskaņotu Latvijas un EK tiesību normas šajā jomā, 2002. gada 12. septembrī tika pieņemts **Ūdens apsaimniekošanas likums** (pēdējie grozījumi izsludināti līdz 2005. gada 15. februārim). Tā mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kuras pamatā ir upju sateces baseina apgabala pārvaldīšanas princips, tādējādi veicinot ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu un nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni. Ūdens apsaimniekošanas likums, kā arī MK noteikumi, kas regulē atsevišķas ūdens apsaimniekošanas jomas, ir iekļautas tiesību normas no Ūdens struktūrdirektīvas un citiem EK tiesību aktiem.

Ūdens apsaimniekošanas likuma pamatmērķis ir līdz 2015. gada beigām visās ūdenstilpēs nodrošināt noteikto virszemes ūdeņu kvalitāti. Lai to panāktu, līdz 2009. gada beigām katram upju sateces baseinu apgabalam jāizstrādā apsaimniekošanas plāns un pasākumu programma šī plāna īstenošanai. Latvijā noteikti Daugavas, Lielupes, Gaujas un Ventas upju baseinu apgabali.

Lielupes sateces baseina demonstrācijas projekta ietvaros izstrādāts **Latvijas – Lietuvas Lielupes baseina apsaimniekošanas plāns (2001)**. Lielupes baseina apsaimniekošanas plāns parāda esošo ūdens kvalitāti Lielupes baseinā, piesārņojuma avotus, kā arī Lielupes baseina ūdens apsaimniekošanas problēmas starprobežu kontekstā.

Ūdens aizsardzības normatīvie akti ietver svarīgu tiesību normu, ka pasākumi, kas saistīti ar MK noteikumu prasību īstenošanu, nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu.

MK noteikumi Nr. 283 „**Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām**” (27.05.2003.) nosaka, ka informācijā par nozīmīgākajām slodzēm un cilvēku darbības ietekmi uz pazemes un virszemes ūdeņu stāvokli jānovērtē punktveida piesārņojuma avotu radītais piesārņojums. Atsevišķi jāsniedz informācija par piesārņojumu ar īpaši bīstamām piesārņojošām vielām un vielām ar īpaši nozīmīgu ietekmi uz vidi, kas jāņem vērā, nosakot atļauto emisiju ūdenī, un kas noteiktas MK noteikumu Nr. 294 „**Noteikumi par A, B un C kategorijas piesārņojošu darbību pieteikšanas un A un B kategorijas atļauju izsniegšanas kārtību**” (09.07.2002.) 5. pielikumā. Papildus tam informācijā jāietver norāde, ja kādam operatoram apgabala teritorijā atļauta piesārņojošo vielu tieša emisija pazemes ūdeņos, kā arī šādas atļaujas pamatojums.

MK noteikumi Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (22.01.2002) reglamentē, pirmkārt, notekūdeņu emisijas robežvērtības un aizliegumus piesārņojošo vielu emisijai ūdenī, kā arī īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai, šādu teritoriju noteikšanas kritērijus, apsaimniekošanas kārtību un robežas un, otrkārt, kārtību, kādā operators kontrolē piesārņojošo vielu emisijas apjomu ūdenī, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju un kādā vides valsts institūcijas nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai. Noteikumu prasības attiecas uz visiem ūdeņiem kā virszemes (iekšzemes virszemes, iekšējiem piekrastes, pārejas un teritoriālajiem ūdeņiem), pazemes ūdeņiem un

notekūdeņiem (sadzīves, lietus, ražošanas un komunālajiem notekūdeņiem). Tajos ietvertās tiesību normas un vielu emisijas robežvērtības ir saskaņotas ar Ūdens struktūrdirektīvu, Padomes Direktīvām 76/464/EEK un 80/68/EEK. Noteikumos definētas ūdens videi īpaši bīstamo un bīstamo vielu saraksts, kā arī monitoringā izmantojamās references analīzes metodes un prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai. Ūdens videi īpaši bīstamas ir toksiskas un ūdens vidē stabilas ķīmiskās vielas, kas spēj uzkrāties dzīvajos organismos, piemēram, noturīgas minerāleļļas un naftas izcelsmes ogļūdeņraži. Savukārt ūdens videi bīstamas ir ķīmiskās vielas, kuru emisijas negatīva ietekme ir atkarīga no pieņemošo ūdeņu īpašībām un var tikt ierobežotas noteiktā platībā.

MK noteikumi Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002., ar grozījumiem MK noteikumi Nr. 752, 10.04.2005.). Noteikumi piemērojami, ievērojot ietekmētās teritorijas paredzamo izmantošanas veidu. Tie nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem, kā arī, ja uz vienu ūdenstilpi vai ūdensteci attiecas šajos noteikumos vai citos normatīvajos aktos noteikti atšķirīgi ūdens kvalitātes normatīvi, tad piemēro tos kvalitātes normatīvus, kuri nosaka stingrākas prasības. Noteikumi nosaka robežlielumus īpaši bīstamajām un bīstamajām vielām virszemes ūdeņos, ūdens kvalitātes normatīvus prioritārajiem zivju (lašveidīgo un karpveidīgo zivju) ūdeņiem un peldūdeņiem, dzeramā ūdens ieguvei izmantojamiem virszemes ūdeņiem, to kontroles parametru grupas un paraugu ņemšanas biežumu, ūdeņu testēšanas metodes un dzeramā ūdens ieguvei izmantojamo pazemes ūdeņu kvalitātes normatīvus un monitoringa prasības. Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no EK direktīvām 75/440/EEK, 76/160/EEK, 76/464/EEK, 78/659/EEK, 79/869/EEK, 86/280/EEK un 2000/60/EK.

MK noteikumi Nr. 736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” (23.12.2003., ar grozījumiem MK noteikumi Nr. 692, 12.23.2003.) nosaka ūdens resursu lietošanas nosacījumus, kas ietver atļaujas pieteikšanas un izsniegšanas kārtību, prasības kontroles un monitoringa veikšanai, ūdens resursu lietošanas atļaujas saņemšanas pieteikuma, un atļaujas veidlapu paraugus, kā arī kritērijus, kurus ievērojot atļauja nav nepieciešama, un atļaujas derīguma termiņus.

Ūdens resursu lietošanas atļaujas nepieciešamas, ja plānota virszemes un pazemes ūdeņu līmeņa, kvalitātes vai režīma maiņa, virszemes un pazemes ūdeņu ieguve, hidrotehnisko (arī ar hidroelektrostaciju darbību saistīto) būvju (piemēram, slūžu, sliekšņu, aizsprostu) darbība, ūdens ievadīšana, lai paaugstinātu pazemes ūdeņu līmeni, kā arī ūdens novadīšana vai atsūkņošana, lai pazeminātu pazemes ūdeņu līmeni.

Neattīrīti notekūdeņi ir viena no lielākajām ūdens aizsardzības problēmām. To attīrīšana nodrošina ievērojamu ūdens kvalitātes uzlabošanu. Apstrādājot sadzīves, komunālos un ražošanas notekūdeņus, rodas notekūdeņu dūņas, kā arī to komposts, kuri ir potenciāls piesārņojuma avots. Tās satur neorganiskās un organiskās vielas, tai skaitā smago metālu (kadmija, hroma, vara, dzīvsudraba, niķeļa svina un cinka) savienojumus, kuri, nonākot dabas vidē, rada tās piesārņojumu, degradāciju un negatīvu ietekmi uz vidi kopumā. Sakarā ar to pieņemti **MK noteikumi Nr. 365 “Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to kompostu izmantošanu, monitoringu un kontroli”** (20.08.2002.), kas regulē notekūdeņu dūņu un to kompostu apsaimniekošanas kārtību, monitoringu un kontroli. Pie notekūdeņiem pieskaita arī nosēdumus no septiskām tvertnēm. Noteikumi paredz notekūdeņu dūņu un komposta izmantošanu

- a) augšņu mēslošanai lauksaimniecības zemēs,
- b) augšņu ielabošanai un mēslošanai mežsaimniecībā (izmanto tikai notekūdeņu dūņu kompostu),
- c) dekoratīvu vai speciālas nozīmes daudzgadīgu zālienu, koku, krūmu un puķu stādījumu iekārtošanai,
- d) degradēto platību rekultivācijai,
- e) sadzīves atkritumu poligonos un izgāztuvēs.

Noteikumi nosaka notekūdeņu dūņu un to komposta uzglabāšanas, izmantošanas un monitoringa kārtību, kā arī datu bāzes veidošanas un uzturēšanas nosacījumus.

Latvijā centralizētajai dzeramā ūdens apgādei izmanto galvenokārt pazemes ūdeņus, arī individuālajā ūdens apgādē – virszemes ūdeņus lieto vairs tikai Rīgā. **MK noteikumi Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”** (29.04.2003.) ir izstrādāti, lai noteiktu kvalitātes un nekaitīguma normatīvus dzeramajam ūdenim, kas, iegūts no virszemes vai pazemes ūdens, neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas paredzēts cilvēku patēriņam uzturā, uztura pagatavošanai, izmantošanai mājāsaimniecībā, kā arī izmantošanai pārtikas ražošanā vai tirdzniecībā neatkarīgi no piegādes veida un iefasējuma. Noteikumos ietvertas prasības dzeramā ūdens monitoringa kārtībai un kontroles veikšanai.

Noteikumi ietver dzeramā ūdens ražotāju, piegādātāju, monitoringu un kontroli veicošo institūciju kompetenci, to rīcību gadījumos, kad dzeramā ūdens kvalitātes un nekaitīguma normatīvi tiek pārsniegti, kā arī katras šīs institūcijas pienākumi sabiedrības informēšanā par dzeramā ūdens kvalitatīvajām izmaiņām vai neatbilstību obligātajām nekaitīguma prasībām. Dzeramā ūdens nekaitīguma prasību nodrošināšana, pasākumu veikšana dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai veicinās virszemes un pazemes ūdens kvalitātes paaugstināšanu. Tajos noteiktas dzeramā ūdens robežvērtības mikrobioloģiskajiem (ūdensvada ūdenim un ūdenim, kas pildīts tirgošanai pudelēs vai citos traukos), ķīmiskajiem rādītājiem (neorganiskajām, tai skaitā smago metālu savienojumiem un organiskajām vielām), kā arī kontrolrādītāji dzeramā ūdens monitoringam un korektīvai rīcībai. Šo noteikumu tiesību normas ir saskaņā ar Padomes Direktīvu 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti.

Latvijā sadzīves atkritumu saimniecības veidošana ir noteikta Stratēģijā, kas ir izstrādāta, ievērojot ES atkritumu apsaimniekošanas stratēģijas pamatprincipus. Tajā paredzēts uzbūvēt 10 - 12 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonus, kuru ekspluatācijas laiks ir vismaz 20 gadi, nodrošinot 100 000 līdz 125 000 iedzīvotāju radīto sadzīves atkritumu apglabāšanu ar kopējo plānoto daudzumu vismaz 500 000 t atkritumu vienā poligonā. Jūrmalas pilsētas sadzīves atkritumi tiks apglabāti Piejūras reģiona sadzīves atkritumu poligonā, kura IVN atzinums izdots 2004.gada 25. oktobrī.

Tiesiskās normas atkritumu apsaimniekošanas jomā reglamentē **Atkritumu apsaimniekošanas likums** (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005. gada 12. jūlijam) un ar to saistītie MK noteikumi. Tas nosaka kopīgās darbības sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas jomā – valsts un pašvaldības institūciju kompetenci, atkritumu apsaimniekošanas plānus, atļaujas, atkritumu radītāju, īpašnieku un apsaimniekotāju pienākumus, maksu par atkritumu apsaimniekošanu un citas.

Lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ietekmes, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī aizsargātu vidi kopumā, 1997. gadā tika pieņemts **Aizsargjoslu likums** (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2003.gada 8.jūlijam). Tas nosaka šādas aizsargjoslas (4. pants) –

- 1) vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas,
- 2) ekspluatācijas aizsargjoslas,
- 3) sanitārās aizsargjoslas,
- 4) drošības aizsargjoslas,
- 5) citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums.

Katram aizsargjoslu veidam ir noteikta stingra izmantošanas kārtība, par kuru atbild objekta īpašnieks. Aizsargjoslu likums nosaka kā vispārīgos (likuma 35. pants), tā arī papildus aprobežojums aizsargjoslās. Gadījumā, ja teritorijā aizsargjoslas pārklājas, tad spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platums, bet visu veidu rīcība šādās vietās jāaskaņo ar ieinteresētajām institūcijām (likuma 34.pants).

Jūrmalas pilsētā un saistībā ar Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumiem kā nozīmīgākās ir jāuzsver vides un dabas resursu aizsardzības (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes un krasta kāpu aizsardzības aizsargjoslas) un virszemes ūdens objektu (Lielupes) aizsargjoslas.

Attiecībā uz virszemes ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslām likumdevējs (likuma 7.panta 2.punkts) nosaka, ka pilsētās un ciemos saskaņā ar teritoriju plānojumu to platums ir ne mazāk kā 10 m katrā krastā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams esošās apbūves dēļ.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, lai mazinātu piesārņojuma ietekmi Baltijas jūrā, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju, saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu (likuma 6. pants). Krasta kāpu aizsargjosla, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 m sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija. Likumdevējs noteicis arī izņēmuma gadījumu pilsētās, kurās ir apstiprināts vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, krasta kāpu aizsargjoslas platums tajās nav mazāks par 150 m, obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā noteiktie aprobežojumi (likuma 36. pants) ietver –

- a) jaunveidojamā zemes īpašuma platību (nosaka vietējās pašvaldības saistošie noteikumi),
- b) apbūves blīvumu (jābūt noteiktam pašvaldības teritorijas plānojumā),
- c) zemes lietojuma veida maiņu, kas nav paredzēta teritorijas plānojumā, atsavinot vai iznomājot valsts vai pašvaldības īpašumā esošo zemi, (nepieciešams MK iekreizējs rīkojums),
- d) aizliegumu ierīkot meliorācijas būves bez saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi (Jūrmalas pilsētā ar Lielrīgas RVP).

Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē aizliegts celt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās ēkas, saimniecības, ražošanas vai atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves. Izņēmuma gadījumos atļauta esošo ēku un būvju rekonstrukcija, nepārsniedzot esošo būvapjomu, renovācija vai restaurācija, kā arī ja vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā ir paredzēta ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana un tā notiek pilsētas teritorijā (darbībai jābūt saskaņotai ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju). Likumdevējs noteicis arī citus ierobežojumus kāpu aizsargjoslā (likuma 36. pants), no kuriem jāakcentē šādas nozīmīgas tiesiskas normas kā:

- aizliegums pārveidot kāpu reljefu, bojāt un iznīcināt kāpu dabisko zemsedzi, izņemot gadījumus, kad tas saistīts ar teritorijas apsaimniekošanu saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam,
- ēku un būvju, tajā skaitā infrastruktūras objektu (izņemot uzņēmumu (mežsaimniecību) ceļus, kvartālstīgas (ne platākas par 5 m), mineralizētās joslas, meža ugunsgrēku dzēšanai paredzētās ūdens ņemšanas vietas (ne lielākas par 300 m²) un meliorācijas sistēmas) būvniecībai,
- karjeru, ūdenskrātuvju un kapsētu ierīkošanai,
- meža stādāmā materiāla kokaudzētavu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju ierīkošanai,
- īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai,
- sporta un kultūras objektu ierīkošanai, kā arī teritorijas labiekārtošanai.

Transformācija atļauta (atļaujas derīguma termiņš ir divi gadi) MK noteikumos Nr. 806 minēto darbību veikšanai, ievērojot normatīvajos aktos par dabas un vides aizsardzību noteiktos ierobežojumus un saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu (4.punkts).

Teritorijas plānošanas likums (ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005.gada 16.februārim) definē teritorijas plānojumu kā ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokumentu vai plānošanas dokumentu kopumu, kas izstrādāts un stājies spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kurā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski attēlota teritorijas pašreizējā un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi (likuma 1. pants). Tā mērķis ir veicināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību valstī, izmantojot efektīvu teritorijas plānošanas sistēmu (likuma 2. pants). Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma kontekstā jāuzsver šādi teritorijas plānošanas procesa uzdevumi (likuma 4. pants), kā garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu un saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Teritorijas plānošanas likums nosaka plānošanas kārtība, publisko institūciju kompetenci šajā procesā, kā arī saistībā ar citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, piemēram, likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, MK noteikumiem Nr. 157, Informācijas atklātības likumu (19.02.2004. redakcijā) un citiem reglamentē un garantē sabiedrības pieejamību informācijai, iespēju apspriest plānošanas dokumentu un izteikt priekšlikumus par to. Teritorijas plānošanas likumā noteiktās tiesību normas precīzē un tālāk reglamentē no 11.04.2004. spēkā esošie MK noteikumi Nr. 883 „**Vietējās**

pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (19.10.2004.), kas nosaka teritorijas plānojuma sastāvdaļas, tā izstrādes un sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību (1. punkts).

Likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” (14.09.2006. gada redakcijā) uzdevums ir aizsargāt zemes lietotāju tiesības un regulēt zemes lietošanas pamatnoteikumus. Vietējās pašvaldības regulē zemes lietošanas attiecības, pieņemot lēmumus par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu, organizējot valsts zemes ierīcību un īstenojot valsts kontroli zemes lietošanā, izmantošanā un aizsardzībā un kārtojot zemes lietojumu uzskaiti. Likums nosaka zemes lietotāju tiesības. Tiem, kuriem zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā ar lietošanas tiesību pāreju vai bez lietošanas tiesību pārejas, ir tiesības LR likumdošanas aktos noteiktajā kārtībā apsaimniekot zemi, uzcelt ēkas un būves, kas nepieciešamas, lai izmantotu zemi tiem mērķiem, kādiem tā piešķirta, ievērojot vispārējos būvniecības, kā arī citus noteikumus.

Meža likums (16.02.2006. redakcijā) nosaka mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principus, mežu īpašnieku pienākumus, koku ciršanas nosacījumus, meža un dabas aizsardzības noteikumus mežā. Mežu apsaimniekošanas mērķis jāiekļauj teritorijas attīstības plānos (LR nacionālajā plānojumā, vietējā un reģionālā līmeņa pašvaldību attīstības plānos, 35.pants).

Fiziskās un juridiskās personas, kas pārkāpušas vides aizsardzības likumus, MK un Jūrmalas pilsētas domes saistošajos noteikumos norādītās prasības, saucamas pie administratīvās atbildības, kriminālatbildības, disciplinārās vai citas atbildības saskaņā ar LR likumiem. To nosaka **likums “Par vides aizsardzību”** saistībā ar **Administratīvo pārkāpumu kodeksu**, ja par pārkāpumiem nav paredzēta kriminālatbildība, un **Krimināllikumu**, ja likumpārkāpumiem vides aizsardzībā ir nozieguma pazīmes, piemēram, nodarīts kaitējums iedzīvotāju veselībai, tautsaimniecībai, augiem un dzīvniekiem.

12. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos paredzēto darbību ietekmju raksturojums

Plānošanas dokuments pēc tā pieņemšanas ir pamats pilsētas tālākai attīstībai – dažāda apjoma un nozīmes projektu īstenošanā, kura izraisa tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsnes, gaisa, ūdens, klimata, ainavas, materiālo vērtību, kultūras un dabas mantojuma kvalitāti. Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi ietver esošā teritorijas zonējuma maiņu, kuras akceptēšanas gadījumā daļa teritoriju iegūs citu statusu, kā rezultātā grozījumos paredzētajās teritorijās tiks īstenota pavisam cita veida apbūve. Tās ierobežojošos faktoros (primārā, atļautā, aizliegtā, palīgizmantošana, minimālās zaļās zonas platība un citus) katrā zonējuma teritorijā nosaka Apbūves noteikumi. Sakarā ar to Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi radīs ietekmes, kuras iedala objekta būvniecības, ekspluatācijas un pēcekspluatācijas posmu ietekmēs, kuras pēc sava rakstura ir atšķirīgas.

12.1. Ietekmes objekta būvniecības laikā

Objekta būvniecības laikā neatkarīgi no plānotā objekta rakstura būvniecības posma ietekmes ir visumā līdzīgas, bet atšķirīgs ir to nozīmīgums atkarībā no tā, kādas nozīmes teritorija tiek izmantota konkrētas atļautās apbūves ietvaros. Ievērojot projekta īstenošanā plānoto darbu apjomus, iespējama ietekme uz gaisa kvalitāti, noteikti būs troksnis un vibrācija, būs sajūtama krāsu un citu būvniecībā nepieciešamo ķīmisko vielu, materiālu smakas (sk. 4.tab.). Iespējamie trokšņa avoti ir būvniecības iekārtu darbība būvlaukumā un būvniecības tehnikas pārvietošanās Jūrmalas pilsētā. Būvtehnikas kustība var ietekmēt transporta plūsmu un radīt traucējumus, kuri visvairāk var izpausties tieši pavasara beigū – rudens sākuma periodā sakarā ar atpūtnieku plūsmu pilsētā. Smagā transporta kustība pilsētā ir vērtējama kā gaisu piesārņojošo vielu izmešu daudzuma palielināšanās avots. Objektu būvniecība katrā atsevišķā zemes gabalā atļautās izmantošanas ietvaros notiks relatīvi īsā laika periodā, visticamāk gada vai dažu gadu laikā. Tāpēc daļai ietekmju būs īslaicīgs raksturs atsevišķā zemes gabalā. Tomēr, ievērojot Jūrmalas pilsētas ģeogrāfisko novietojumu, visā teritorijā kopumā objektu būvniecības laiks būs ievērojami ilgāks un Jūrmalas pilsētas teritorija atradīsies 1.tabulā minēto ietekmju zonā ilgākā laika posmā, kā rezultātā vairāki pilsētas rajoni tiks vienlaicīgi pakļauti objektu būvniecības posma ietekmēm. Tomēr jāņem vērā, ka atkarībā no objekta rakstura, piemēram, savrupmāja, daudzdzīvokļu nams vai darījuma būves, būvniecības troksnis, vibrācijas, transporta plūsmas traucējumi var radīt psiholoģisku ietekmi tieši uz pieguļošo teritoriju iedzīvotājiem, kā arī radīt traucējumus Latvijas un ārvalstu tūristiem.

Pēdējos gados Latvijā ir attīstījusies ēku pilnīgas vai daļējas pārbūves tendence īpašnieku maiņas gadījumā, kas ir saprotams, jo mainās būves lietošanas funkcija. Tā rezultātā pieaug pieprasījums pēc dažāda veida būvmateriāliem – pozitīvi vērtējams no būvmateriālu ražošanas attīstības viedokļa. Minētā tendence, pirmkārt, rada būvniecības resursu paaugstinātu lietošanu (pozitīva ekonomiska rakstura ietekme). Tomēr jāņem

vērā, ka Latvijā izpētīto būvniecības resursu pietiekamība ir līdz 21.gs. 80.gadiem. Pārmērīga būvniecības attīstība pavisam tuvā nākotnē var radīt būvmateriālu ierobežotu nodrošinājumu vai nepietiekamību tieši ilgtspējīgas attīstības kontekstā. Otrkārt, būvniecības atkritumu daudzuma palielināšanās un to apglabāšana ir problēma, kas Jūrmalas pilsētas domei prasa rast risinājumu.

1.tabula

Objektu būvniecības posmā izraisīto ietekmju raksturojums

Objektu būvniecības posms; galvenais piesārņojuma avots – būvniecības tehnika, iekārtas, būvmateriāli			
	Gaisa kvalitāte	Putekļi, krāsu aerosoli, būvniecības materiālu smakas	Lokālas gaisa kvalitātes izmaiņas būvlaukumā un tā tuvākajā apkārtnē
		Ar būvniecību saistīta transporta kustība (piesārņojuma mobilais avots)	Izplūdes gāzes un tām raksturīga smaka
	Troksnis	Būvniecības tehnika un iekārtas	Tieša trokšņa līmeņa palielināšanās būvlaukumā un tā tuvākajā apkārtnē.
		Ar būvniecību saistīta transporta kustība	Tieša trokšņa līmeņa palielināšanās Jūrmalas pilsētā ielu un piebraucamo ceļu tuvumā, būvlaukumā un tā tuvākajā apkārtnē.
	Vibrācija	Būvniecības iekārtas	Tieša, lokāla un īslaicīga ietekme būvlaukumā.
	Ūdens kvalitāte	Būvdarbi	Palielināsies lietošanas apjoms. Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte varētu nemainīties, ievērojot vides aizsardzības prasības.
	Augsnes kvalitāte	Teritorijas sagatavošana būvniecībai	Augsnes virskārtas likvidēšana zem plānotajām būvēm, ievērojot Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikto apbūves un minimāli „zaļās” platības attiecību. Augsnes virskārtas maiņa pārējā platībā.
	Augsnes mikro flora un fauna		Mikro flora un fauna var tikt iznīcināta pilnībā vai daļēji atkarībā no zemes gabala atrašanās vietas (meža zeme, kāpas) un īpašnieka vēlmes veidot savu mikro vidi, piemēram, bruģēts pagalmis, zālājs.
	Koki, krūmi		Atkarībā no zemes gabala apauguma līmeņa daļa koku un krūmu tiks izcirsti.

	Atkritumi	Būvdarbi (arī pievedceļu būvniecība)	Būvniecības, sadzīves, koku un krūmu ciršanas atkritumu apjoma nozīmīga palielināšanās.
	Transports	Pievedceļu būvniecība	Ietekmju raksturojumu sk. tab. punktus 1. – 6. Transporta plūsmas intensitātes palielināšanās Jūrmalas pilsētas teritorijā.

12.2. Ietekmes objekta ekspluatācijas laikā

Objektu ekspluatācijas laikā no vides aizsardzības viedokļa iespējamās šādas ietekmes (sk. 2.tab.). Savrupmāju apbūves teritorijās it sevišķi apkures periodā var palielināties gaisu piesārņojošo vielu izmešu daudzums no individuālo māju apkures sistēmām, īpaši tādā gadījumā, ja tiek izmantots nekvalitatīvs kurināmais. Tāpēc individuālās katlu mājas uzskatāmas par būtisku stacionāru lokālā piesārņojuma avotu (dūmeņu nelielais augstums un tādējādi ierobežotas šī piesārņojuma izkliedes iespējas). Rīgas reģiona attīstības programmas (2005-2011) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma (2005-2025) stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā norādīts, ka 2003. gadā katlu māju izmešu apjoms Jūrmalā bija relatīvi augsts 5,9 t/km² salīdzinājumā ar citām Rīgas reģiona teritorijām, izņemot Rīgas pilsētu (22,3 t/km²). Gaisa kvalitātes novērtējumā nozīmīgs faktors ir katlu māju nevienmērīgais izvietojums pilsētā, kā rezultātā gaisa kvalitāte dažādos pilsētas rajonos atšķirsies. Jūrmalas VAPP noteikts pilsētas domes mērķis atbalstīt pasākumus, lai mazinātu apkures sistēmas radīto gaisa piesārņojumu pilsētā, piemēram, dabas gāzes apgādes zonas paplašināšana. Lai gan visbiežāk lieto individuālās apkures sistēmas nevis centralizētās, kurām (centralizētajām) piemīt trūkums tieši avārijas situācijās un negadījumu likvidēšanas laikā – relatīvi grūtāka negadījuma vietas lokalizēšana un traucējumus izjūt lielāks iedzīvotāju skaits. Pēdējos gados Latvijā individuālajās apkures sistēmās sāk izmantot siltuma sūkņus, elektroapsildes un citas energo efektīvas sistēmas, kuras ievērojami paaugstina gaisa kvalitāti.

Jūrmalas pilsētas turpmākās attīstības sekas ir autotransporta, galvenokārt vieglo (arī privāto) automašīnu skaita pieaugums, kas, pirmkārt, pasliktina gaisa kvalitāti un rada ietekmi uz cilvēku veselību galvenokārt attiecībā uz kaitīgo vielu emisiju iespējamo pieaugumu. Otrkārt, tas rada nepieciešamību pēc jaunas transporta shēmas izstrādes un ieviešanas Jūrmalas pilsētā. Pēdējā ir ļoti nopietna problēma, kura acīmredzot nav bijusi pietiekami pētīta un risināta atsevišķās jaunizveidotās apdzīvotās vietās tiešā Rīgas tuvumā, piemēram, Mākoņkalnā (Ķekavas pagastā). Treškārt, kā pozitīvs efekts autotransporta attīstībai ir iespējamā pilsētas ielu seguma uzlabošana un uzturēšana.

Palielinot dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu teritorijas, palielināsies arī saražoto sadzīves atkritumu daudzums, kas radīs papildus slodzi vēl pagaidām nesakārtotajai atkritumu apsaimniekošanas sistēmai Jūrmalas pilsētā, kura ir iekļauta Piejūras sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā kopīgi ar Talsu un Tukuma rajoniem. Patreiz Jūrmalas pilsētā centralizētus sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus saņem apmēram 80 % iedzīvotāju. Atkritumi tiek apglabāti „Priedaines” izgāztuvē. Tomēr tā

neatbilst vides aizsardzības prasībām un Jūrmalas pilsētas Vides politikas Rīcības programma paredzēts to slēgt un rekultivēt laika posmā no 2007. – 2012. gadam.

Dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu teritoriju palielināšanās rezultātā sagaidāms arī „zaļo” atkritumu (nopļautā zāle, zari, lapas u.c.) īpatsvara pieaugums un ar to saistītās problēmas. Jūrmalas pilsētas Vides politikas Rīcības programma paredz „zaļo” atkritumu un organisko atkritumu kompostēšanas ieviešanu 2007. - 2010. gadā. Neatrisināta vides problēma, šajā sakarībā, ir medicīnas atkritumu un dzīvnieku izcelsmes atkritumu apsaimniekošanas sistēmas trūkums.

Dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu teritoriju palielināšanās rezultātā, iespējams, saasināsies ūdens apsaimniekošanas problēmas. Tas attiecas uz virszemes ūdeņiem, jo palielināsies to rekreatīvā noslodze. Sakarā ar to virszemes ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte var tikt ietekmēta.

Var prognozēt, ka dzeramā ūdens (izmanto pazemes ūdeņus) apjoms pieaugs. Lai gan Jūrmalas VAPP norādīts, laika posmā no 1996. – 1999. gadam ūdens patēriņš ir mazinājies. Patreiz paredzēta ūdenssaimniecības attīstības projektu ieviešana ar mērķi sakārtot ūdens apsaimniekošanas sistēmu pilsētā un nodrošināt dzeramā ūdens kvalitāti atbilstoši spēkā esošajiem rādītājiem. Plānotās darbības ietver, piemēram, Kauguru ūdens attīrīšanas stacijas būvniecību, Slokas un Kauguru ūdensapgādes sistēmu savienošanu, Jaundubultu un Dzintaru ūdens attīrīšanas staciju atjaunošanu dažas un citas. Iespējamā notekūdeņu daudzuma palielināšanās var būt nozīmīga Jūrmalas pilsētas vides problēma. Pēc Rīgas reģiona attīstības programmas (2005-2011) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma (2005-2025) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata datiem 2003. gadā 92 % no Jūrmalas novadītajiem notekūdeņiem bija piesārņoti. Tas ir lielākais negatīvais rādītājs Rīgas reģionā. Tuvākajos gados (līdz 2007. gadam) Jūrmalas pilsētas dome ieplānojusi vairākas darbības, lai likvidētu šādu situāciju. Tās, piemēram, ietver trīs notekūdeņu sūkņu staciju atjaunošanu, notekūdeņu tīkla paplašināšanu Slokā, trīs mazu notekūdeņu attīrīšanas staciju pieslēgšanu tīklam, centralizētas notekūdeņu tīklu kontroles un vadības sistēmas izveidošanu un citas. Tas nozīmē, ka turpmākajos apmēram 3 – 4 gados sakarā ar dzeramā ūdens un notekūdeņu daudzuma palielināšanos pilsētā iespējamās vides problēmas un arī konfliktsituāciju veidošanās starp ūdens lietotājiem, tā piegādātājiem, vietējo pašvaldību un vides valsts pārvaldes institūcijām.

2.tabula.

Objektu ekspluatācijas posmā izraisīto ietekmju raksturojums

Objektu ekspluatācijas posms			
	Gaisa kvalitāte	Ēku apkures sistēma (piesārņojuma stacionārais avots)	Piesārņojošo vielu (oglekļa, sēra, slāpekļa oksīdu, cieto daļiņu un citu) koncentrācijas palielināšanās, ja lieto tradicionālās apkures sistēmas, kuras atšķiras ar kurināmā veidu (koks, ogles, šķidrās kurināmais).
	Ūdens kvalitāte	Virszemes ūdeņi	Palielināsies ūdeņu rekreatīvā noslodze un

			to ekoloģiskā kvalitāte var tikt ietekmēta.
		Pazemes ūdeņi	Palielināsies dzeramā ūdens lietošanas pieaugums, tai skaitā dārzu un apstādījumu laistīšanai
		Notekūdeņi	Apjoms pieaugs un palielināsies slodze uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.
	Atkritumi	Apdzīvojuma blīvums	Iedzīvotāju skaita pieaugums palielinās sadzīves, medicīnas un dzīvnieku izcelsmes atkritumu daudzumu, kā arī būs „zaļo” atkritumu (nopļautā zāle, zari, lapas u.c.) īpatsvara pieaugums.
	Transports	Vieglais autotransports (piesārņojuma mobilais avots)	Izmešu koncentrācijas, trokšņa līmeņa un transporta plūsmas intensitātes palielināšanās Jūrmalas pilsētā un kā sekas – satiksmes negadījumu skaita pieaugums.

12.3. Ietekmes objektu pēcekspluatācijas posmā

Objekta pēc ekspluatācijas posms sākas pēc vairākiem gadu desmitiem, skaitot no tā ekspluatācijā nodošanas brīža. Paredzētās darbības izbeigšana laika ziņā ir attālināts process un ir atkarīgs no objekta rakstura, tā īstenošanas mērķa, ilguma un citiem faktoriem, kuri šo posmu var saīsināt vai pagarināt, piemēram, dzīvojamām ēkām kalpošanas laiks var būt 50 un vairāk gadu. Savukārt darījuma iestādes (bankas, apdrošināšanas sabiedrības, viesnīcas, biroji un citi), kuras izvietotas šādam nolūkam paredzētajās teritorijās, dažādu apstākļu (politisko, ekonomisko, sociālo vai kādu citu) iespaidā var tikt slēgtas ievērojami īsākā laika periodā. Tas nozīmē, ka būve var tikt izmantota citam mērķim, nevis sākotnēji noteiktajam. Šajā gadījumā pēc sliktākā scenārija var rasties pamatota nepieciešamība pēc jaunu attīstības plāna grozījumu vai jauna attīstības plāna izstrādāšanas. Sakarā ar to iespējama antropogēnās slodzes rašanās uz dabas vidi un tās komponentiem aplūkojamajā teritorijā. Pēc ekspluatācijas posms ietver galvenokārt objekta nojaukšanu, pārbūvi, inženierkomunikāciju atjaunošanu, uzlabošanu, kā rezultātā dominēs dabas resursu izmantošana (ūdens, būvmateriāli), būvatkritumu radīšana un no šīm darbībām izrietošās ietekmes.

12.4. Ietekmes uz sociāli ekonomisko vidi

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu pieņemšanas gadījumā notiks pastāvīgo iedzīvotāju skaita pieaugums, kā arī tiks veicināta un attīstīta tirdzniecības, transporta, būvniecības, tai skaitā būvmateriālu ražošanas, nekustamo īpašumu darījumu

(sk. 7.nod.) un citu ar to saistīto tautsaimniecības nozaru uzņēmējdarbības intensitātes palielināšanās. Sakarā ar to paredzama vietējo pakalpojumu veidu (pārtikas tirdzniecības, atpūtas centru, medicīnas servisa) attīstība un pilnveidošana. Būtisks aspekts ir vietējā un ārpus Jūrmalas dzīvojošā darbaspēka nodarbinātības pieaugums apkalpojošā sfērā Jūrmalas pilsētas teritorijā. Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu pieņemšana veicinās bezdarba samazināšanos arī Rīgā un Rīgas rajonā. Paredzamas arī citu sociāli ekonomisku procesu izmaiņas, piemēram, kriminogēnajā situācijā, kuras kopumā vērtējamas kā pozitīvas.

Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu akceptēšana ietekmēs to Jūrmalas pilsētas pašvaldības ieņēmumu daļu, ko veido pašvaldības budžetu ieņēmumi no nodokļu un nodevu maksājumiem, tai skaitā no iedzīvotāju ienākumu nodokļa, izložu un azartspēļu nodokļa, nekustamā īpašuma nodokļa un dabas resursu nodokļa. Var palielināties pašvaldības ieņēmumi no valsts un pašvaldību nodevām, piemēram, no valsts nodevām par speciālu atļauju izsniegšanu atsevišķiem uzņēmējdarbības veidiem, par civilstāvokļa aktu reģistrēšanas darbībām un par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu pašvaldību regulējamās nozarēs, kā arī tādām Jūrmalas pilsētas saistošajos noteikumos noteiktām pašvaldību nodevām, kā par pašvaldības domes un to izveidoto iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, izklaidējoša rakstura pasākumu sarīkošanu publiskās vietās, atpūtnieku un tūristu uzņemšanu, tirdzniecību publiskās vietās, visu veidu dzīvnieku turēšanu, transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonās, un reklāmu, afišu un sludinājumu izvietošanu publiskās vietās. Paredzams, ka tām varētu būt izteikts pozitīvs raksturs. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pašvaldības ieņēmumi tiek izlietoti tās pastāvīgo funkciju, piemēram, komunālo pakalpojumu (ūdensapgādes un kanalizācijas, siltumapgādes, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas) organizēšanai, administratīvās teritorijas labiekārtošanai un sanitārās tīrības (ielu, ceļu un laukumu būvniecībai, rekonstruēšanai un uzturēšanai, ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošanai, parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošanai un uzturēšanai, kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanai un uzturēšanai), kā arī citu likumā „Par pašvaldībām” noteikto funkciju izpildei.

Kopumā no identificēto ietekmju rakstura un nozīmīguma izriet, ka Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi izraisa divas pretējas tendences, pirmkārt, ietekmes uz dabas vidi, kurām ir vairāk vai mazāk izteikts negatīvs raksturs un, otrkārt, pilsētas sociāli ekonomiskās vides attīstība un pilnveidošana ir ar izteiktu pozitīvu nozīmi, kas dod reālu pamatu uzskatīt, ka ekonomikas attīstība pilsētā pozitīvi ietekmēs arī vides aizsardzības problēmu risinājumus.

12.5. Tiešās ietekmes

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu pieņemšanas gadījumā tiešās ietekmes ir plānoto projektu tieša iedarbība, kura notiek to īstenošanas vietā un laikā. Nozīmīgākās tiešās ietekmes ir –

- būvdarbu veikšana paredzētajās „dabas teritorijās”,

- kāpu joslas un meža zemju transformēšana citos zemes izmantošanas veidos būvniecības nolūkā,
- Baltijas jūras un Rīgas jūras līča un Lielupes piekrastes teritorijas apbūve (šajās vietās ir relatīvi nestabilas un dinamiskas sauszemes un ūdens ekosistēmas),
- gaisa piesārņojuma, trokšņu, vibrācijas vai smakas izplatīšanās vidē,
- meža teritoriju samazināšana.

Sakarā ar augstāk norādīto pēdējo tiešo ietekmi jānorāda, ka 1985.gadā kopējās mežu platības pilsētā bija 5080 ha. Zemes lietojuma veidu maiņas rezultātā, kā arī nelikumīgas izciršanas rezultātā, kas notiek nepietiekošas iedzīvotāju informētības un bezatbildības, kā arī kontroles un soda sankciju nepilnību dēļ šajos gados tās ir samazinājušās. Mežu un mežparku platību samazināšana būtiski ietekmē pilsētas vides kvalitāti, mazina priežu ekosistēmu noturību pret antropogēno slodzi, izmaina pilsētas vizuālo tēlu, radot vienmuļu pilsētas apbūves struktūru. 1996. – 1997.gadā tika veikta mežierīcība Jūrmalas pilsētas mežiem no Lielupes grīvas līdz Ķemeru nacionālajam parkam. Iegūtie dati rāda, ka galvenās problēmas, kas saistītas ar pilsētas mežu kā ekosistēmas funkcionēšanu ir:

- intensīva pameža attīstība mežaudžu eitrofikācijas rezultātā, kas rada izmaiņas mežaudzi veidojošo sugu sastāvā - mežos dominējošo sugu priedi nomaina lapu koki (biezs pamežs izveidojies 495,3 ha lielā platībā),
- mežaudzes degradējošas pārmaiņas rekreācijas darbības ietekmē (vidēji un stipri izmainītas mežaudzes 673,3 ha platībā),
- mežu piegružošana ar sadzīves atkritumiem (vidēji un stipri piegružotas 420,1 ha mežaudžu platību).

Tiešās ietekmes ir relatīvi vairāk pakļautas kontrolei, ir iespējama to kvantitatīva novērtēšana un novēršana vai intensitātes mazināšana.

12.6. Netiešās ietekmes

Netiešās ietekmes izpaužas vēlāk un tās ir inducētas vides, iedzīvotāju, ekonomikas attīstības, zemes lietošanas izmaiņās un citos veidos, kas rodas kā Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu izraisīto darbību sekas. Galvenās netiešās ietekmes ietver –

- bioloģiskās daudzveidības izmaiņas „dabas pamatnes”, pārveidotajās teritorijās, kā arī dabas dažādības samazināšanos tajās, kas ietekmē tām pieguļošās teritorijas,
- īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tajos gadījumos, ja plānotās darbības tiks veiktas ārpus šīm teritorijām, bet to tiešā tuvumā; vides aizsardzības normatīvie akti nenosaka atsevišķus aprobežojumus īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tiešā tuvumā,
- apbūves teritoriju īpatsvara palielināšanos tieši ar mežu klātajās teritorijās un pēdējo samazināšana, kas ietekmē pilsētas gaisa kvalitāti – samazinās gaisa vides pašattīršanās spēja,

- transporta intensitātes palielināšanos un ar to saistītais galvenokārt gaisa vides piesārņojums,
- relatīvi pieaugošo tūristu un apmeklētāju plūsmu sevišķi Rīgas jūras līča piekrastē, kāpu joslā, īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ne visām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni),
- Jūrmalas pilsētas pakāpenisku transformāciju par pastāvīgas dzīves vietas teritoriju, kā rezultātā iespējama kūrortpilsētas funkcijas mazināšanās,
- pilsētas raksturīgās ainavas izmaiņu,
- atsevišķu teritoriju sakārtošanu (pozitīva ietekme), jo tās rezultātā palielināsies pilsētas vizuālā pievilcība, kas savukārt veicinās tūrisma un, protams, arī pilsētas ekonomisko attīstību,
- sociāli ekonomiskās vides attīstību Jūrmalas pilsētā, Rīgā un Rīgas rajonā, kas vērtējama pozitīvi vērtējama,
- konfliktsituācijas veidošanos starp sabiedrības un atsevišķu pilsoņu interesēm publiski pieejamās teritorijās, tostarp Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas platības privatizēšana, Lielupes kreisā krasta apbūve.

Konfliktsituācijas veidošanās ir uzsvēta arī Rīgas reģiona attīstības programmas (2005-2011) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma (2005-2025) stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā kā viena no galvenajām vides problēmām. Jānorāda tās „mūžīgais” raksturs, kuru var mazināt ar kompensāciju mehānisma izstrādāšanu un pielietošanu, kā rezultātā tiks mazinātas arī negatīvās ietekmes uz dabas vidi.

12.7. Paliekošās ietekmes

Jūrmalas pilsētas Apbūves noteikumi nosaka, ka apbūve „dabas pamatnes” teritorijās nav primārais to izmantošanas veids, bet pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja tā nepieciešama atļautās izmantošanas nodrošināšanai. Pēdējā ietver –

- atļauju būvēt, pārbūvēt, ierīkot vai izmantot ēku un citu būvi uz zemes, ja šī darbība izriet no „dabas pamatnes” teritoriju specifikas un, galvenokārt, ir saistīta ar rekreāciju,
- „dabas pamatnes” teritoriju atļautās izmantošanas noteikumus, pamatojoties uz ekoloģiskajiem un vides apstākļiem, nosaka attiecīgās teritorijas detālplānojums un speciālie ekspluatācijas noteikumi.

Attīstības plāna grozījumi paredz daļai „dabas pamatnes” mainīt zonējumu galvenokārt uz dzīvojamām teritorijām un jaukta darījumu, atpūtas un dzīvojamām teritorijām.

Esošā „dabas pamatnes” zonējuma maiņa uz dzīvojamām teritorijām ietver –

- „prieku parka” rajonu ar apbūvi – primārais zemes izmantošanas veids ir savrupmāja prieku mežā,
- savrupmāju dzīvojamās teritorijas – primārais zemes izmantošanas veids ir savrupmāju (viena dzīvokļa vai divu dzīvokļu dzīvojamās mājas vai vasarnīcas), dvīņu māju

(bloķētu divu dzīvokļu dzīvojamās mājas, kurās katram dzīvoklim ir savs jumts un sava atsevišķa ieeja) apbūve,

- mazstāvu dzīvojamās teritorijas – primārais zemes izmantošanas veids ir mazstāvu daudzdzīvokļu māju, dvīņu vai rindu māju apbūve,
- daudzstāvu dzīvojamās teritorijas – primārais zemes izmantošanas veids ir dzīvojamā apbūve, galvenokārt ar daudzstāvu daudzdzīvokļu mājām ar īres vai privātiem dzīvokļiem.

Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas nozīmē zemesgabalus, kur primārais izmantošanas veids ir darījumu, tirdzniecības un/vai apkalpes iestāžu, atpūtas iestāžu un savrupmāju apbūve. Pārējās „dabas pamatnes” zonējuma maiņas attiecas uz kūrorta, darījuma iestāžu un sabiedrisko iestāžu un tehniskās apbūves teritoriju veidošanu.

Jūrmalas pilsētas Apbūves noteikumi nosaka, ka katrā zemes gabalā, plānojot atļauto un palīgizmantošanu, jānodrošina noteiktā minimālā brīvā zaļā teritorija, kura atkarībā no zemes gabala platības mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamām teritorijām ir robežās no 25 līdz 35 %, jauktas darījumu un sabiedriskajām iestādēm – 30 %, „priežu parka” rajona teritorijām no 70 līdz 85 % un savrupmāju dzīvojamo teritorijām – no 40 līdz 50%, darījuma iestādēm un sabiedriskajām iestādēm – 25% un kūrorta – 60%. Tas norāda, ka „dabas pamatnes” teritoriju relatīvi lielākais zaudējums ir tieši saistīts ar zonējuma maiņu uz mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamām teritorijām, kā arī jauktas darījumu un sabiedrisko iestāžu un darījumu un sabiedriskajām iestādēm teritorijām. Sakarā ar to objektu būvniecība radīs „dabas pamatnes” daļēju iznīcināšanu (sk. 1.tab.), kā rezultātā notiks „dabas pamatnes” fragmentācija. Tā ir paliekoša ietekme, kuru mazināt nav iespējams visā objekta „dzīves” laikā.

Pēdējo gadsimtu laikā notiek pakāpeniski izveidojušās Jūrmalas kā kūrorta pilsētas raksturīgās ainavas degradēšana, kā rezultātā pilsēta zaudē savu estētisko pievilcību. To izraisa tradicionālās kāpu zonas un meža zemju transformēšana apbūves teritorijās, kā arī atsevišķu apdzīvoto vietu veidošana kā vienlaidus apbūve ar pastāvīgas dzīves vietas statusu. Jūrmalas pilsētas tradicionālās ainavas izmaiņas kopumā vai atsevišķās teritorijās tās zudums un tradicionālās pilsētas ainavas radīšana ir vērtējama kā paliekoša ietekme.

13. Vides stāvokļa vērtējums Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos paredzētajās teritorijās

Jūrmalas attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi paredz arī zonējuma maiņu teritorijām, kuras atrodas esošo apbūves kvartālu robežās, apstiprinātajiem detālplānojumiem, detālplānojumiem un esošās apbūves teritorijām. Minētās teritorijas nav atsevišķi izvērtētas, ievērojot to, ka attīstībai paredzētie zemes gabali atrodas jau izmainītā dabas vidē. Tāpēc to attīstība visvarbūtīgāk neradīs būtisku ietekmi uz dabas vidi. Šo teritoriju zonējuma maiņa detalizēti vērtējama, veicot sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu konkrēta projekta ietvaros.

Novērtējot Jūrmalas Attīstības plānā (ģenerālplānā) paredzētos grozījumus, kā arī apsekojot attiecīgās teritorijas, ir izveidoti saraksti, kuros norādītas būtiski ietekmējamie zemes gabali, ja grozījumus pieņems, zemes gabali, kuros pieļaujama ierobežota apbūve un zemes gabali, kuros īstenotie grozījumi neradīs būtiskas ietekmes.

13.1. Ietekmējamās teritorijas

Zemāk norādītie zemes gabali atrodas meža, krasta kāpu aizsargjoslas, palieņu pļavu vai tie atrodas Ķemeru nacionālajā parka teritorijā. To transformācija un apbūve veicinātu antropogēnās slodzes palielināšanos, meža fragmentizāciju, nelabvēlīgi ietekmētu dabisko biotopu un piesārņojuma paaugstināšanos Lielupes upē.

- 1. Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Bulluciemā, Vikingu ielā 19.** Teritorija atrodas liela priežu sausieņu meža malā, kas virzienā uz jūras pusi ir iekļauts Dabas parka „Ragakāpa” lieguma zonā. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
- 2. Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamo teritoriju attīstība Stīrnuragā, Lāču ielā 20.** Teritorija atrodas Lielupes malā, to veido palieņu pļavām raksturīgas augu sabiedrības, niedrājs. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
- 3. Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Lielupē, Lielupe 1005.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs kāpu joslā. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
- 4. Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Lielupē, Lielupe 5601.** Teritorijas lielākā daļa ietilpst Lielupes kapu sanitārajā aizsargjoslā un dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslā, kā arī Valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa aizsargjoslā. Tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs, kas arī turpmāk saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
- 5. Kūrorta teritorijas attīstība Bulduros, Bulduri 1206.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs kāpu joslā. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
- 6. Kūrorta teritorijas attīstība Bulduros, 4. līnija 1A.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, to veido priekškāpa, uz kuras saglabājusies dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.

7. **Kūrorta teritorijas attīstība Bulduros, Bulduri 1114; Bulduri 1116.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs kāpu joslā. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
8. **Darījumu iestāžu apbūves teritorijas attīstība Bulduros, Bulduri 1001.** Zemes gabala lielāko daļu veido priežu sausieņu mežs, kas ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā. Teritorijā ietilpst bijusī tualetes ēka. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
9. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Bulduros, Bulduri 1607.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs kāpu joslā. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
10. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Bulduros, Bulduri 1407; 5. līnija 1A.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, tā saglabājusies kā dabisks, neapbūvēts priežu sausieņu mežs kāpu joslā. Mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī.
11. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Vārnukrogā, Vārnukrogs 1801; Vārnukrogs 2005; Vārnukrogs 2003.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas ticis izmantots kā vasaras atpūtas bāze. Mežs saglabājams kā Jūrmalas pilsētas zaļā zona.
12. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Vārnukrogā, Baltā kāpa 1503.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā Jūrmalas pilsētas zaļā zona.
13. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Vārnukrogā, Vārnukrogs 1802.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā Jūrmalas pilsētas zaļā zona.
14. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Vārnukrogā, Vārnukrogs 2005.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā Jūrmalas pilsētas zaļā zona.
15. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Vārnukrogā, Vārnukrogs 1901.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā Jūrmalas pilsētas zaļā zona.
16. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Bražuciemā, Bražuciems 1305.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas ietilpst dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslā, kalpo kā buferzona starp dzelzceļu uz dzīvojamo apbūvi. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
17. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Druvciemā, Slokas ielā 92B.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs un pļavu komplekss, kas iestiepjas meža ielokā. Mežs un pļavu teritorija saglabājama neapbūvēta, jo ietilpst lielā meža masīvā, kas veido nozīmīgu dabas pamatnes zaļo zonu Jūrmalas pilsētā.
18. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Druvciemā, Druvciems 1203; Druvciems 1201.** Teritoriju veido Lielupes palieņu pļavas un mazdārziņu apbūve. Nebūtu pieļaujama teritorijas blīvāka apbūvēšana, kas varētu atstāt nopietnu ietekmi uz Lielupes palienas pļavām.
19. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Druvciemā, Slokas ielā 93.** Teritoriju veido Lielupes palieņu pļavas un mežs. Nebūtu pieļaujama teritorijas apbūvēšana, kas varētu atstāt nopietnu ietekmi uz Lielupes palienas pļavām.

20. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, „Bērziņi”.** Teritoriju veido Lielupes palienas pļavas, tā ietilpst krasta aizsargjoslā. Nebūtu pieļaujama teritorijas apbūve, kas varētu atstāt nopietnu ietekmi uz upi.
21. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas un jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, Valteri 3301.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kura rietumu daļa ietilpst krasta aizsargjoslā. Nebūtu pieļaujama apbūve šajā teritorijas daļā, kas varētu atstāt nopietnu ietekmi uz upi.
22. **Dabas pamatnes teritorijas saglabāšana Valteros, Piekrastes ielā 28/30.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā dabas pamatne.
23. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, Slokas ielā 115.** Teritoriju veido savrupmāju dzīvojamā apbūve un neliels priežu sausieņu meža puduris. Priežu mežs saglabājams neapbūvēts.
24. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Krastciemā, Rītupes ielā 5A un 5B.** Teritoriju veido savrupmāju dzīvojamā apbūve, vietām saglabājusies dabas pamatne – dārzi, grāvji un melnalksnāji. Nebūtu pieļaujama daudzstāvu dzīvojamā apbūve, kas radītu nopietnu kaitējumu dabas videi.
25. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Krastciemā, Sienāžu ielā 15;17 un 19.** Teritoriju veido Lielupes palienas pļavas un krūmāji. Dabas pamatne saglabājama neapbūvēta.
26. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Asaros, Dāvja ielā 18.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu mežs, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Mežs saglabājams neapbūvēts.
27. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Asaros, Asaru prospektā 33.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu meža puduris, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Meža puduris saglabājams neapbūvēts.
28. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Asaros, Cīruļu ielā 31.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu mežs, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Mežs saglabājams neapbūvēts.
29. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Asaros, Daugavas ielā 31.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu meža puduris, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Meža puduris saglabājams neapbūvēts.
30. **Kūrorta teritorijas attīstība Vaivaros, Vaivari 1101;1103;1602.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
31. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Vaivaros, Medņu ielā 50.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu mežs, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Mežs saglabājams neapbūvēts.
32. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Kauguros, Skolas ielā 29A.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu mežs, kas kalpo kā zaļā zona daudzstāvu dzīvojamās teritorijas nomalē. Mežs saglabājams neapbūvēts.

33. **Kūrorta teritorijas attīstība Kaugurciemā, Kaugurciems 1103.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams neapbūvēts.
34. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Jaunķemeros, „Rulli”, Jaunķemeri 0120.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas ietilpst Ķemeru nacionālajā parkā un jūras krasta kāpu aizsargjoslā. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
35. **Apbūvējamās teritorijas attīstība Jaunķemeros, Jaunķemeri 406F.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas ietilpst Ķemeru nacionālajā parkā un jūras krasta kāpu aizsargjoslā. Nav pieļaujama teritorijas apbūve.
36. **Dabas pamatnes teritorijas saglabāšana Valteros, Piekrastes ielā 28/30.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā dabas pamatne. Meža biotops atdala jau esošās apbūves teritorijas no dabiskajām Lielupes palienes pļavām. Tā transformācija un apbūve veicinātu antropogēnās pakāpes palielināšanos un piesārņojuma paaugstināšanos Lielupes upē un tai pieguļošajās pļavās.
37. **Asari 016, Cīruļu iela 30.** Zemes gabals ietilpst neapbūvētā priežu sausieņu meža masīvā, kas ir saglabājis dabisku, nepārveidotu mežu struktūru. Zemes gabala apbūve veicinātu meža fragmentāciju un nelabvēlīgi ietekmētu dabisko biotopu, veicinot tam neraksturīgu invazīvu augu sugu izplatību.
38. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība un dabas pamatnes saglabāšana Kauguros, Kauguri 0505.** Teritorija atrodas apdzīvotās vietas Kauguri centrā, starp daudzstāvu apdzīvojamo teritoriju saglabājies priežu meža puduris, kas saglabājams tagadējā stāvoklī.

13.2. Teritorijas ar ierobežotas apbūves iespējām

Šajos zemes gabalos pieļaujama Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos paredzētā dažāda veida apbūve, kura ir ierobežota no dabas vides saglabāšanas viedokļa.

1. **Jaukta darījumu, atpūtas un dzīvojamās apbūves attīstība Stirnuragā, Vikingu ielā 40.** Pētāmais objekts robežojas ar dabas liegumu „Lielupes grīvas pļavas”, taču tiešā tuvumā esošie biotopi nav īpaši aizsargājami (nezāliene, krūmājs). Teritoriju veido ruderāli biotopi, tā stipri antropogēni ietekmēta. Saglabājama objekta R daļā esošā dabas pamatne – melnalkšņu mežs, pārējā teritorijā pieļaujama apbūve.
2. **Jaukta darījumu, atpūtas un dzīvojamās apbūves attīstība Stirnuragā, Vikingu ielā 42.** Teritorija atrodas bijušajā sanatorijas „Marienbāde” saimniecības un noliktavu zonā apbūvēta un stipri antropogēni ietekmēta.
3. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība; jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Lielupē, Vikingu ielā 12; 14/16.** Teritorija atrodas Lielupes aizsargjoslā. Daļēji tā ir sabiedrisko iestāžu teritorija. „Dabas pamatni” veido sausieņu priežu meža puduris, kas ir antropogēni ietekmēts, līdz ar to teritorijas apbūve neradītu palielinātu negatīvu ietekmi uz vidi. Ierobežota teritorijas apbūve, kas paredzēta tikai sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstībai, ir pieļaujama.

4. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Bulduros, Krišjāņa Barona ielā 6.** Zemesgabala centrā atrodas baznīca, kuru ieskauj mūra žogs. Baznīcas pagalma teritorijā aug samērā vecas priedes, ozoli, zemsedzi veido dabīgām pļavām raksturīgas augu sugas. Pārējo teritoriju veido maz ietekmēts priežu sausieņu mežs. Ierobežota apbūve iespējama baznīcas pagalma teritorijā, atstājot vecos kokus. Priežu meža apbūve ieviecinātu meža masīva fragmentizāciju, zaļās zonas būtisku samazināšanos.
5. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, Piekrastes ielā 22.** Pētāmā teritorija atrodas jau esošā dzīvojamās apbūves teritorijā, taču to veido maz ietekmēta priežu sausieņu meža josla, kas tālāk turpinās gar Lielupes krastu. Teritorijas reljefs viļņains, kas palielina tā bioloģisko vērtību.
6. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, Piekrastes ielā 20.** Pētāmā teritorija atrodas jau esošā dzīvojamās apbūves teritorijā, taču to veido maz ietekmēta priežu sausieņu meža josla, kas tālāk turpinās gar Lielupes krastu. Teritorijas reljefs viļņains, kas palielina tā bioloģisko vērtību.
7. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Priedainē, Priedaine 2001; Priedaine 2002.** Teritorija ietilpst atkritumu izgāztuves sanitārajā zonā, netālu no Rīgas – Jūrmalas šosejas, to veido mitras pļavas, kuru apbūve varētu palielināt kaitējumu uz apkārtējo dabas vidi.
8. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Dzintaros, Dzintari 8916; 8905; 8911; 8910; 8912; 8914; 8919; 8917; 8922; 902; 8921; 8915; 8913; 8908; 8907; 8909. Dzintari 8903; 8920.** Zemes gabals atrodas mazdārziņu teritorijā, kas atrodas Lielupes palienes pļavās un robežojas ar dabas liegumu „Lielupes grīvas pļavas”. Blīva apbūve varētu radīt nopietnu kaitējumu un lielu ietekmi uz dabas lieguma teritorijām, tāpēc ieteicama apbūves ierobežošana, saglabājot neapbūvētu pašreizējo dabas pamatni.
9. **Kūrorta un darījumu iestāžu teritorijas attīstība Dubultos, Dubulti 7306; Virgas iela 2.** Pētāmais apgabals robežojas ar dabas liegumu „Lielupes grīvas pļavas”. Teritoriju veido bijušās apbūves drupas, vietām saglabājušies pļavu fragmenti. Pieļaujama teritorijas apbūve ievērojot dabas lieguma zonu un atstājot 20-50 m buferjoslu starp apbūvējamo teritoriju un dabas lieguma robežu.
10. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Mellužos, Artūra ielā 6 a.** Teritorija atrodas savrupmāju apbūves rajonā. Zemes gabala daļā atrodas priežu audze, . Piedāvātā zonējuma maiņa neatstātu būtisku ietekmi uz vidi, ja netiek veikta visa zemes gabala apbūve.
11. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Krastciemā, mežmalas ielā 5A.** Teritoriju veido starp apbūves gabaliem saglabājies priežu sausieņu mežs, kas saglabājams kā zaļā zona starp apbūves teritorijām.
12. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas un priežu parka ar apbūvi attīstība Jaundubultos, Abavas ielā 8.** Potenciālo apbūves teritoriju veido priežu sausieņu mežs. Zemes gabals robežojas ar auto ceļu, līdz ar to biotops stipri ietekmēts, eutroficēts, par ko liecina samērā blīvais krūmu stāvs un augu sugu sastāvs. Teritorijā pieļaujama ierobežota apbūve, kas neradītu būtisku ietekmi uz pārējo meža biotopu.

13. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas un turpmākās izpētes un plānošanas teritorijas, kā arī jauktu darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Jaundubultos, Fr.Brīvzemnieka ielā 8; 10.** Teritorija sastāv no divām atšķirīgām daļām - sporta laukuma un tam pieguļošās teritorijas, un priežu sausieņu meža. Ierobežota apbūve iespējama pirmajā daļā (sporta laukuma teritorijā) un 50 m joslā gar ceļu, taču nav pieļaujama sausieņu meža kvartālā, kas saglabājies maz ietekmēts un ietilpst lielākā meža masīvā. Nav pieļaujama blīva apbūve, kas veidotos attīstoties jauktai darījumu, atpūtas un dzīvojamajai teritorijai.
14. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves un jauktu darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Dubultos, Slokas ielā 60/62.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, kas atbilst Eiropas Direktīvā noteiktajam īpaši aizsargājamam biotopam „mežainas jūrmalas kāpas”, teritorijas tuvumā atrodas dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”, taču zemes gabals atrodas blakus savrupmāju apbūves teritorijai, līdz ar to tas ir ietekmēts, nav saglabājušās dabiskam biotopam raksturīgas augu sugas. Pieļaujama ierobežota apbūve, taču nav pieļaujama daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība, kas varētu nopietni ietekmēt Lielupes palienas pļavas.
15. **Jauktas darījumu un dzīvojamās teritorijas attīstība Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā Dubultos, R. Blaumaņa ielā 15a, Dubulti 0102.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, robežojas ar savrupmāju apbūves teritoriju, ierobežota apbūve neradītu nopietnu kaitējumu dabas videi.
16. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Mellužos, Magoņu ielā 2.** Teritorija atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, to veido priežu sausieņu mežs. Zemes gabals robežojas ar savrupmāju apbūvi, ierobežota tā apbūve neradītu būtisku kaitējumu dabas videi.
17. **Sabiedrisko iestāžu apbūves attīstība Druvciemā, Slokas ielā 81 A.** Pētāmais objekts atrodas Lielupes krastā, Taču tas stipri ietekmēts, nav saglabājušās dabiskam biotopam raksturīgas augu sugas, pieļaujama ierobežota apbūve.
18. **Priežu parka ar apbūvi attīstība Mellužos, Silu ielā 35; Kadiķu ielā 30.** Teritorija atrodas liela sausieņu priežu meža masīva malā, līdz ar to tā nedaudz ietekmēta, par ko liecina krūmu stāva projektīvais segums un zemsedzi veidojošās augu sugas. Pieļaujama ierobežota meža apbūve, pēc iespējas saglabājot vienotu meža masīvu, jo nepārdomāta biotopa apbūve veicinātu nevajadzīgu meža fragmentarizāciju, zaļās zonas būtisku samazināšanos.
19. **Jauktas atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā Vaivaros, Vaivari 1310, Kauguru ielā 3.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, taču zemsedzē nav saglabājušās dabiskam biotopam raksturīgas augu sugas. Daļa no potenciāli apbūvējamā zemes gabala ietilpst Rīgas jūras līča kāpu aizsargjoslā. Teritorija robežojas ar savrupmāju apbūvi, līdz ar to apbūve neradītu ievērojamu ietekmi uz biotopu, taču ieteicama jau esošo ēku tuvumā, pēc iespējas saglabājot vienotu meža masīvu, jo nepārdomāta biotopa apbūve veicinātu nevajadzīgu meža fragmentarizāciju, zaļās zonas būtisku samazināšanos.
20. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Asaros, Asaru pr.21 un 23/25.** Teritoriju veido saglabājies dabisks priežu sausieņu mežs, kas kalpo kā zaļā zona starp apbūves gabaliem. Varētu pieļaut ierobežotu apbūvi.

21. **Avoti 52 F.** Teritorija atrodas sausieņu meža masīvā, kas platā joslā stiepjas gar jūras piekrasti un atbilst Latvijā īpaši aizsargājamam un Eiropas Kopienas Biotopu direktīvas aizsargājamam biotopam „Mežainas jūrmalas kāpas”. Biotops maz ietekmēts, tā vērtību palielina viļņainais kāpu reljefs. Priežu meža apbūve veicinātu biotopa fragmentāciju, zaļās zonas būtisku samazināšanos. Varētu pieļaut ierobežotu apbūvi.

13.3. Pieļaujamas apbūves teritorijas

Apbūve pieļaujama teritorijās, kurās jau tā eksistē vai teritorija ir degradēta. Pēdējās teritorijās tieši apbūve veicinātu to sakārtošanu un labiekārtošanu. Šo teritoriju apbūve neradītu nozīmīgu ietekmi uz dabas vidi.

1. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Vārnukrogā, Vārnukrogs 2003.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs ar vasarnīcu apbūvi.
2. **Darījumu iestāžu teritorijas, tehniskās teritorijas un jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Bažciemā, Dzirnavu ielā 111.** Pētāmai zemes gabals atrodas Slokas karjera un Ventspils šosejas tuvumā, līdz ar to tas nav saglabājies kā dabisks biotops, piemērots darījumu iestāžu apbūvei, kas neradītu ietekmi uz apkārtējiem biotopiem.
3. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas un darījumu iestāžu teritorijas attīstība Bažciemā, Dzirnavu ielā 117.** Teritoriju veido ruderāli biotopi, tā atrodas Slokas karjera un Slokas autotilta tiešā tuvumā. Piegružota. Apbūve neradītu negatīvu ietekmi uz apkārtējo dabu. Teritorija piemērota darījumu iestāžu attīstībai.
4. **Sabiedrisko iestāžu attīstība Bulluciemā, Tīklu ielā 1B.** Teritorija atrodas blakus dabas parka „Ragakāpa” lieguma zonai, kuru veido priežu sausieņu mežs. Arī pētāmajā objektā daļēji saglabājies priežu sausieņu mežs, taču tajā vērojama samērā liela civilizācijas ietekme, par ko liecina augu sugu sastāvs un projektīvais segums. Pārējo teritorijas daļu veido ruderāls biotops. Apbūvējot teritoriju, nebūs novērojama būtiska antropogēna ietekme.
5. **Sabiedrisko iestāžu apbūves attīstība Dzintaros, Piebalgas ielā 2.** Teritoriju veido neapbūvēts priežu sausieņu mežs, taču augu sugu sastāvs un projektīvais segums liecina par samērā lielu antropogēnās ietekmes pakāpi, mežs stipri izmīdīts, nav saglabājies dabisks biotops, līdz ar to potenciālā apbūve neradīs nopietnus kaitējumus videi.
6. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Dzintaros, Dzintaru prospektā 19a.** Zemes gabals ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, taču konkrētajā teritorijā jau pastāv apbūve un saglabājies neliels dabas pamatnes fragments. Teritorijas izmantošanas mērķa maiņa neradītu nopietnu kaitējumu videi.
7. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Dzintaros, Edinburgas prospektā 27.** Teritorija atrodas tiešā Rīgas ielas tuvumā. Dabas pamatne nav saglabājusies dabiskā veidā. Zemes gabala apbūve neradītu nopietnu ietekmi uz dabas vidi.

8. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Bražuciemā, Laipu ielā 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12;13; 14; 15;16.** Zemes gabali atrodas apdzīvotas vietas un industriāla rajona teritorijā, līdz ar to dabas pamatne stipri antropogēni ietekmēta.
9. **Savrupmāju dzīvojamās apbūves attīstība Druvciemā, Rudzu ielā 2.** Teritorija atrodas savrupmāju apbūves rajonā, izmantošanas mērķa maiņa neradītu nopietnu ietekmi uz apkārtējo dabu.
10. **Priežu parka rajona ar apbūvi vai savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Valteros, Piekrastes ielā 6/8.** Teritorijā, starp savrupmāju apbūvi, saglabājies priežu sausieņu mežs, taču tas būtiski ietekmēts un nav saglabājušās dabiskam biotopam raksturīgas augu sugas. Konkrētās teritorijas apbūve neradīs nopietnus kaitējumus dabai, jo tā iekļausies jau pastāvošajā savrupmāju apbūves teritorijā.
11. **Jauktu darījumu atpūtas un dzīvojamo teritoriju attīstība Krastciemā, Rītupes ielā 23.** Zemes gabalu veido ruderāli biotopi – nitrofilas augstzāļu sabiedrības, krūmāji un mazdārziņu apbūve. Nav saglabājies dabisks biotops, līdz ar to potenciālā apbūve neradīs kaitējumu videi.
12. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Krastciemā, Grīvas ielā 18; Ķīšu ielā 4; Ķīšu ielā 3; Grīvas ielā 12.** Zemes gabali atrodas pilsētas attīrīšanas iekārtu tiešā tuvumā. Izveidots mākslīgs uzbērums, kur zemsedzē dominē nitrofilas augāju sabiedrības, teritorija aizaug ar krūmiem. Nav saglabājušies dabiski biotopi, teritorijas apbūve neradīs kaitējumu dabas videi.
13. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas attīstība Pumpuros, Pumpuri 1702.** Teritorijas lielāko daļu jau veido apbūve, ap kuru saglabājies priežu sausieņu mežs, potenciālā apbūve neradīs būtisku ietekmi uz dabiskajiem biotopiem.
14. **Tehniskās apbūves teritorijas attīstība Pumpuros, Pumpuri 1809.** Teritorijā jau pastāv inženiertehniska būve, nav sastopami dabiski biotopi, saglabājusies neietekmēta, dabīga dabas pamatne, līdz ar to apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
15. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Asaros, Dzimtenes ielā 1.** Teritorija atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, taču tās zemsedzē stipri bojāta, teritorijas izmantošanas mērķa maiņa neradītu būtisku kaitējumu dabai.
16. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Asaros, Asaru prospektā 35 A.** Potenciāli apbūvējamais zemes gabals atrodas dzīvojamā kvartāla daļā. Tas saglabājies kā neliels priežu sausieņu meža fragments ar antropogēni ietekmētu augu sugu sastāvu. Teritorija robežojas ar auto ceļu. Iespējamā apbūve neradīs nopietnu kaitējumu dabai.
17. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Slokā, Pētera Beltes ielā 24.** Pētāmajā teritorijā jau atrodas apbūve, nav saglabājušies dabīgi biotopi.
18. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Kauguros, Talsu šoseja 5.** Pētāmais zemes gabals ir priežu sausieņu mežs, kas atrodas tiešā Talsu šosejas tuvumā, kas jau radījusi noteiktu ietekmi uz objektu, potenciālās apbūves ietekme nebūtu būtiska.
19. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Kauguros, Kauguri 3901.** Teritorija atrodas starp jau pastāvošo daudzstāvu dzīvojamo apbūvi, tā saglabājusies kā priežu

puķis starp dzīvojamajiem kvartāliem. Teritorijas apbūve neietekmēs apkārtējos biotopus.

20. **Daudzstāvu dzīvojamās teritorijas attīstība un dabas pamatnes saglabāšana Kauguros, Tallinas 39.** Teritoriju veido mazdārziņu apbūve un priežu meža puķis. Potenciālā apbūve pieļaujama mazdārziņu teritorijā, saglabājot priežu mežu kā dabas pamatni un zaļo zonu apdzīvotajā vietā. Apbūvējamajā zemes gabalā nav saglabājušies dabīgi biotopi, līdz ar to daudzstāvu dzīvojamās apbūves ietekme nebūs būtiska.
21. **Jauktu darījumu, atpūtas un dzīvojamo teritoriju attīstība Kaugurciemā, Asteru ielā 1.** Teritoriju veido ruderalizēts biotops – mazdārziņu apbūve, tā atrodas samērā tuvu Talsu šosejai, līdz ar to zemes gabala apbūve neradīs ievērojamu ietekmi uz biotopu.
22. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Slokā, Rendas ielā 2.** Pētāmais objekts atrodas pamestā mazdārziņu teritorijā, kur nav saglabājies dabisks biotops. Zemes gabala apbūve neietekmētu dabīgo biotopu eksistenci.
23. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Kauguros, Tallinas ielā 34.** Objekts atrodas apdzīvotās vietas Kauguri centrā, daudzstāvu māju rajonā, līdz ar to daudzstāvu dzīvojamā apbūve neradīs kaitējumu dabai.
24. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Kauguros, Raiņa ielā 112 b.** Teritorija atrodas apdzīvotās vietas Kauguri centrā, līdz ar to zemes gabala apbūve neradīs nopietnu kaitējumu dabai.
25. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Bražuciemā, Ventpils šoseja 66.** Teritorija atrodas tiešā Ventpils šosejas un Slokas karjera tuvumā, tā nav saglabājusies kā dabisks biotops, to veido niedrājs. Teritorijas apbūve neradītu nopietnu kaitējumu dabai.
26. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība un turpmākas izpētes un plānošanas teritorija Bažciemā, Dzirnavu ielā 113; 115.** Teritorija atrodas Slokas karjera un Slokas autotilta tiešā tuvumā. To veido ruderali biotopi, teritorija piegrūzota. Potenciālā apbūve neradītu būtisku kaitējumu dabai.
27. **Jauktas darījumu, atpūtas un dzīvojamās teritorijas, dārzkopības sabiedrību teritoriju attīstība Kūdrā, Kūdra 0115.** Teritorija atrodas Ventpils šosejas malā, mazdārziņu teritorijā. Nav saglabājušies raksturīgi dabiski biotopi, teritorijas apbūve neradītu nopietnu ietekmi uz dabas vidi.
28. **Sabiedrisko iestāžu un savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Priedainē, Upmalas ielā 1a, 1b.** Zemes gabals atrodas jau pastāvošā apbūves teritorijā, līdz ar to dotās teritorijas apbūve neradītu būtisku kaitējumu videi.
29. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Ķemeru, Tukumā ielā 9.** Zemes gabalā nav saglabājušies dabiski biotopi, tas atrodas apdzīvotās vietas centrālajā daļā, piemērots sabiedrisko iestāžu attīstībai.
30. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Dzintaros, Rīgas ielā 49 un 51.** Teritorija daļēji (Rīgas iela 49) ir apbūvēta. Abos zemes gabalos atrodas priežu audzes. Nav saglabājušies raksturīgie dabiskie biotopi, teritorijas apbūve neradītu nopietnu ietekmi uz dabas vidi.

31. **Sabiedrisko iestāžu apbūves attīstība Dzintaros, Piebalgas ielā 2.** Teritoriju veido neapbūvēts priežu sausieņu mežs, kas atrodas dzīvojamās apbūves zonā, līdz ar to augu sugu sastāvs un projektīvais segums liecina par samērā lielu antropogēnās ietekmes pakāpi, mežs stipri izmīdīts, nav saglabājusies dabisks biotops. Teritorijas apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
32. **Sabiedrisko iestāžu teritorijas attīstība Priedainē, Priedaine 0215.** Teritorija atrodas savrupmāju apbūves teritorijā, dabas pamatne stipri ietekmēta, nav saglabājusies dabiskā veidā. Teritorijas apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
33. **Kūrorta teritorijas attīstība Bražciemā, Bražciems 0701.** Teritoriju veido priežu sausieņu mežs, taču jau iepriekš šeit bijusi vasaras atpūtas bāze. Kūrorta teritorijas veidošana neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
34. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Valteros, Piekrastes ielā 43.** Teritorijas atrodas dzīvojamās apbūves rajonā, kā dabas pamatne saglabājusies neliela koku grupa, kas kalpo tikai kā norobežojums starp dzīvojamām mājām. Zemes gabala apbūve neradītu būtisku ietekmi uz vidi.
35. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Krastciemā, Grīvas ielā 15.** Zemes gabals ietilpst jau esošajā dzīvojamajā kvartālā, nav saglabājusies neietekmēta, dabīga dabas pamatne, apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
36. **Jauktas darījumu un dzīvojamās teritorijas attīstība Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā Dubultos, R. Blaumaņa ielā 15a, Dubulti 0102.** Teritorija ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, robežojas ar savrupmāju apbūves teritoriju, dabas pamatne nav saglabājusies dabiskā veidā, līdz ar to teritorijas apbūve neradītu būtiski ietekmi uz dabas vidi.
37. **Tehniskās apbūves teritorijas attīstība Pumpuros, Pumpuri 1809.** Teritorijā jau pastāv inženiertehniska būve, nav sastopami dabiski biotopi, saglabājusies neietekmēta, dabīga dabas pamatne, līdz ar to apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
38. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Mellužos, Magoņu ielā 2.** Teritorija atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, to veido priežu sausieņu mežs. Zemes gabals robežojas ar savrupmāju apbūvi, ierobežota tā apbūve neradītu būtisku kaitējumu dabai.
39. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Asaros, Dzimtenes ielā 1.** Teritorija atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, taču tās zemsedze stipri bojāta, teritorijas izmantošanas mērķa maiņa neradītu būtisku kaitējumu dabai.
40. **Priežu parka rajona ar apbūvi attīstība Asaros, Asaru prospektā 35 A.** Potenciāli apbūvējamais zemes gabals atrodas dzīvojamā kvartāla daļā. Tas saglabājusies kā neliels priežu sausieņu meža fragments ar antropogēni ietekmētu augu sugu sastāvu. Teritorija robežojas ar auto ceļu. Iespējamā apbūve neradīs nopietnu kaitējumu dabai.
41. **Savrupmāju dzīvojamās teritorijas attīstība Slokā, Pētera Beltes ielā 24.** Pētāmajā teritorijā jau atrodas apbūve, nav saglabājušies dabīgi biotopi, līdz ar to apbūve neradītu būtisku ietekmi uz dabas vidi.
42. **Darījumu iestāžu teritorijas attīstība Kauguros, Talsu šoseja 5.** Pētāmais zemes gabals ir priežu sausieņu mežs, kas atrodas tiešā Talsu šosejas tuvumā,

savrupmāju apbūves zonā, kas jau radījusi noteiktu ietekmi uz objektu. Apbūve neradītu būtisku ietekmi dabas videi.

43. **Daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Kauguros, Kauguri 3901.** Teritorija atrodas starp jau pastāvošo daudzstāvu dzīvojamo apbūvi, tā saglabājusies kā priežu puduris starp dzīvojamajiem kvartāliem. Teritorijas apbūve neradītu būtisku ietekmi dabas videi.
44. **Daudzstāvu dzīvojamās teritorijas attīstība un dabas pamatnes saglabāšana Kauguros, Tallinas 39.** Teritoriju veido mazdārziņu apbūve un priežu meža puduris. Potenciālā apbūve pieļaujama mazdārziņu teritorijā, saglabājot priežu mežu kā dabas pamatni un zaļo zonu apdzīvotajā vietā. Apbūvējamajā zemes gabalā nav saglabājušies dabīgi biotopi, līdz ar to daudzstāvu dzīvojamās apbūves ietekme nebūs būtiska.
45. **Jauktu darījumu, atpūtas un dzīvojamo teritoriju attīstība Kaugurciemā, Asteru ielā 1.** Teritoriju veido ruderalizēts biotops – mazdārziņu apbūve, tā atrodas samērā tuvu Talsu šosejai, līdz ar to zemes gabala apbūve neradīs ievērojamu ietekmi uz biotopu.
46. **Sabiedrisko iestāžu un tehniskās apbūves teritorijas attīstība Slokā, Skrundas ielā 2; 3; 4.** Pētāmais zemes gabals robežojas ar Satiksmes ielu, apbūves un skolas teritoriju. Līdz ar to teritorija ir antropogēni ietekmēta, nav saglabājušies dabiski biotopi, teritorijas apbūve neradīs kaitējumu dabas videi.
47. **Teritorija atrodas Slokas karjera un Slokas auto tilta tiešā tuvumā.** To veido ruderali biotopi, teritorija piegrūzota. Potenciālā apbūve neradītu būtisku kaitējumu dabai.
48. **Bulluciems 002, Tīklu iela 10.** Teritorija atrodas apbūves rajona malā, līdz ar to zemes gabals nav saglabājis dabisku, tā apbūve neradītu būtisku kaitējumu dabas videi.

13.4. Riska teritorijas un objekti

2004. gadā ir izstrādāta shēma Jūrmalas Attīstības plānā „Saimnieciskās darbības izraisītā riska teritorijas”, kurā ir apkopotas riska teritorijas, riska objekti, tai skaitā paaugstināta rūpnieciskā riska objekti un civilās aizsardzības objekti.

Riska teritorijas ir –

- paaugstinātas bīstamības transporta riska zona – autoceļš A-10,
- paaugstināta transporta riska zona – gar dzelzceļu,
- Lielupes krasta erozijas riska zona,
- paaugstināta riska zona Lielupes upes krastā,
- aplūstošās teritorijas Lielupes krastā,
- jūras pamatkrasta erozijas riska teritorija,
- lidostas „Rīga” maksimālā skaņas līmeņa diskomforta zona,
- gāzes cauruļvadi – Gāzes spiediena pazemināšanas stacija Brankciemā un gāzes ievads Bražuciemā,

- Jāņupītes polderis, Babītes polderis un Spilves polderis.

Jūrmalā ir divas hidroloģisko novērojumu stacijas (Lielupē un Slokā). Kopš 1960. gada tiek uzrādīta izteikta gada vidējā ūdenslīmeņa celšanās tendence visās Latvijas hidroloģisko novērojumu stacijās. Visstraujākā ūdenslīmeņa celšanās vērojama Rīgas līča dienviddaļā, to galvenokārt nosaka tādi faktori kā zemes garozas iegrimšana, pazemes ūdeņu izsūkšanās un jūras ūdens masu sadzīnīti spēcīgu ziemeļrietumu vēju ietekmē.

Palielinās **plūdu draudi** Lielupes lejtecē. Gruntsūdens līmeņa celšanās jau pašreiz sagādā problēmas piekrastes apbūvēto teritoriju zemākajās vietās, kur augstums virs jūras līmeņa ir 0,7-2,0 m. Iespējama šo teritoriju pagrabstāvu applūšana, kā arī zināma ēku pamatu deformācija.

Pieaug postošo rudens un ziemas vētru spēks. Arvien augstāki vēju plūdu izraisīti sadzīnīti krasta joslā. Spēcīgu vētru laikā, kad ūdens līmenis piekrastē ceļas vairāk kā 1,8-2,0 m, reāli iespējama zemo piejūras teritoriju applūšana ar sāļajiem jūras ūdeņiem, viļņiem pārraujot un noskalojot priekškāpu joslu un ieplūstot Lielupes grīvā. Plūdu apdraudētas ir zemās upju palienes ar zemes virsmas atzīmēm no 0,5-1,0 līdz 2-2,5 m v.j.l.

Jūrmalā paaugstināta riska applūšanas teritorijas ir Lielupes palīene no visā garumā pilsētas administratīvajās robežās un Slokas ezera un Vēršupītes palīene no Slokas ezera līdz Ķemeriem.

Attiecībā uz erozijas izraisīto risku jānorāda, ka Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums paredz turpmākajiem 50 gadiem noteikt paaugstināta pamatkrasta erozijas riska robežu un perspektīvo Rīgas jūras līča krasta kāpas aizsargjoslu, kur netiks plānota apbūves attīstības paplašināšanās, atvirzīts no piekrastes transports, saglabātas un attīstītas zaļās joslas. Jūrmalas pilsētā ir vairākas teritorijas un dabas objekti, kuru izmantošana var radīt ietekmi uz dabas vides jūtīgiem elementiem un tie ietver :

- a) krasta kāpu zonu, kura tiek pakļauta noskalšanai vētru laikā, kas izraisa dabas teritoriju, tai skaitā aizsargājamo dabas teritoriju, platības samazināšanos,
- b) vēja erozijai pakļautās vietas galvenokārt kāpu zonā, kurās jūras erozijas vai pārmērīgas antropogēnās noslodzes dēļ bojāta augu sega (kāpu josla blīvi apdzīvotajās teritorijās (līnijā Lielupe - Vaivari)),
- c) zemās teritorijas, kurās notiek to applūšana vētru un palu laikā (Lielupes palieņu plāvu teritorijas).

Krasta erozijas pastiprinātas sekas Lielupes kreisajā krastā (Valteros, Druvciemā, Dubultos, Majoros) vērtējama kā galvenais risks strauji augošajai apbūvei. Šeit ir iespējami krasta iegruvumi, jo upei šajā vietā ir izveidojies krass līkums un teces ass līnija piespiesta kreisajam, apbūvētajam gultnes krastam, bez tam nav pilnīgi nekādu drošu hidrotehnisko būvju (būnu). Viļņu erozija ir iespējama spēcīgu dienvidrietumu vēju ietekmē, bet tikai nelielos iecirkņos, jo krasts vietām ir mākslīgi nostiprināts ar pāļu sienām, būvgružiem, vai dabiski apaudzis ar zāli. Protams, jābūt ievērotai virszemes ūdensobjektu aizsargjoslai, kas pilsētās ir ne mazāk kā 10 m plata josla abos upes krastos, kā arī jāievēro 10 m plata tauvas josla. Paaugstināta nacionālas nozīmes ūdens erozijas riska teritorija ir Lielupes krasts no Odiņu pārceltuves līdz ietekai jūrā. Īpaši bīstams ir Lielupes Dubultu līkums, kurā Lielupes laušanās uz jūru šobrīd ir ierobežota ar bunām

Jūrmalā atrodas arī ***paaugstinātas pazemes ūdeņu piesārņojuma un izsīkšanas riska teritorija*** – Ķemeru minerālūdeņu veidošanās apgabals.

Jūrmalas pilsētā riska objekti ietver degvielas uzpildes stacijas un autotransporta firmas, sprādzienbīstamos objektus un piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas un objektus. Naftas produktu bāze SIA „Degvielas apgāds” ir klasificēta kā paaugstināta rūpnieciskā riska teritorija. Norādītas arī civilās aizsardzības objektu atrašanās vietas.

Paaugstinātas ***ugunsbīstamības riska teritorijas*** ir pilsētas meži. 2006.gada sausās vasaras pieredzētais ugunsgrēku daudzums un izdegušās mežu platības (200 ha) Jūrmalā bija vienas no lielākajām Latvijā. Vidi negatīvi ietekmē un materiālus zaudējumus rada arī kūlas dedzināšana.

14. Ietekmi uz vidi samazinošie pasākumi (vadlīnijas) Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu īstenošanas gadījumā

Ietekmes uz vidi mazināšana ietver nepieciešamos pasākumus, kuri uztverami arī kā vadlīnijas, īstenojot Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumus un ar tiem saistītās paredzētās darbības. Galvenais nosacījums no ietekmes uz vidi samazināšanas viedokļa ir Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanā noteikto prasību ievērošana.

1. Novērtējumam pakļautajās teritorijās paredzēt tādu apbūves attīstību un teritorijas zemes lietojumu, lai veicinātu ilgtspējīgu, energoefektīvu un arhitektoniski kvalitatīvu būvniecību, lai neietekmētu un nedegradētu „dabas pamatnes” platības un lai nodrošinātu dabas resursu taupīšanu kā pilsētas, tā arī Latvijas mērogā.

2. Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi ir vērsti pilsētas sociāli ekonomiskās vides, attīstības un pilnveidošanas virzienā, pārveidojot Jūrmalas pilsētas teritorijai raksturīgo kāpu un mežu reljefu un iznīcinot to dabisko zemsedzi, izmainot Jūrmalas kūrorta pilsētas ainavu un veidojot tradicionālas pilsētas vizuālo tēlu. Iepriekš 11.nod. norādīts, ka ietekmēm uz dabas vidi ir tiešs, netiešs un ilgstošs paliekošs raksturs (sk. 11.7.nod.). Tāpēc zonējuma maiņai nepakļaut teritorijas, kuras norādītas nodaļā *12.1. Ietekmējamās teritorijas*, kā arī krasta erozijas teritorijas – Lielupes kreisajā krastā (Valteros, Druvciemā, Dubultos, Majoros), vēja erozijai pakļautās vietas blīvi apdzīvotajās teritorijās (līnijā Lielupe - Vaivari) un Lielupes palieņu pļavu zemās teritorijas. Savukārt teritorijas ar ierobežotas apbūves iespējām (sk.12.2.nod.) izmantot, mainot to zonējumu, maksimāli saglabājot mazpārveidotu dabas vides elementus.

3. Jūrmalas pilsētas turpmākā attīstība ir veidojama, saglabājot priežu meža un meža zemju teritorijas. Bez pamatotas nepieciešamības neparedzēt meža zemju transformēšanu citos zemes izmantošanas veidos, tai skaitā, dzīvojamai apbūvei. Šajā Vides pārskatā augstāk minētajās ietekmētajās teritorijās pēc iespējas ierobežot to izmantošanu, tādējādi uzturot samērojamas attiecības starp vides saglabāšanu un paredzēto darbību īstenošanu.

4. Attīstību plānot teritorijās, kuras sasniedzamas ar sabiedrisko transportu, tādējādi veicinot videi labvēlīgu transporta veidu attīstību, akcentējot ekoloģiski tīrus satiksmes veidus.

5. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča un Lielupes piekrastes zonā veicināt funkcionālas nepieciešamības būvniecību un saistīt jau esošo apbūvi un infrastruktūru ar jauno attīstības risinājumu, kā arī plānot Jūrmalai raksturīgo ainavisko identitāti.

6. Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir LR Aizsargjoslu likumā, kā arī Jūrmalas teritorijas plānojumā (1995.-2007.gadam, Ar grozījumiem un papildinājumiem līdz 2009.gadam) noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana.

15. Iespējamās vides izmaiņas Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu neizstrādāšanas vai nepieņemšanas gadījumā

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi ir plānošanas dokuments, kurā raksturota teritorijas esošais stāvoklis un plānotā izmantošana. Apkopotā informācija veido vēlamo teritorijas izmantošanas priekšstatu. Grozījumi uztverami kā valstī pieņemto vides un teritorijas attīstības politikas dokumentu, vadlīniju un spēkā esošo normatīvo aktu prasību piemērošana Jūrmalas pilsētas attīstības kontekstā. Savukārt to stratēģiskais novērtējums ir pamats vides politikas integrēšanai un ilgtspējīgas attīstības nodrošinājumam, pieņemot lēmumus par konkrētu grozījumos paredzēto darbību īstenošanu.

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos nav paredzētas alternatīvas. Sakarā ar to ir apskatītas iespējamās ietekmes, ja grozījumi netiktu izstrādāti vai pieņemti. Tad spēkā būtu patreiz esošais Attīstības plāns ar pastāvošajiem zemes lietojuma veidiem.

Būtiska problēma Jūrmalā būtu nekoordinēta jaunu apdzīvotu vietu attīstīšana, kas ir koncentrēta galvenokārt uz mājokļu būvniecību, tai visbiežāk izvēloties iepriekš neapbūvētas teritorijas un mežu zemes. Neizstrādājot un neīstenojot Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumus, pavisam tuvā nākotnē varētu prognozēt zināmu nesabalansētību teritorijas apbūvē, izmantošanā un apsaimniekošanā. Tā rezultātā būtu apdraudētas teritoriju izmantošanas pamatfunkcijas, tas ir, teritorijai neraksturīgu citu izmantošanas mērķu prioritātes noteikšana. Nekoordinētas būvniecības sekas būtu labvēlīgas dzīves vides, Jūrmalai raksturīgās ainavas un bioloģiskās daudzveidības zudums un vides piesārņojuma palielināšanās (pazemes ūdeņos, Lielupē, Rīgas jūras līcī un citās ekosistēmās). Tā radītu arī apgrūtinājumus ceļu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošanai un to iekļaušanai jau esošajā Jūrmalas pilsētas infrastruktūrā.

Nekoordinētas būvniecības var negatīvi ietekmēt pilsētas paplašināšanos (infrastruktūras attīstība) gar Rīgas jūras līča un Lielupes piekrasti, ja netiks ievērota erozijas procesu attīstība un kontrolēta ekoloģiskā situācija (galvenokārt būvgružu izbēršana Lielupes piekrastes zemākajās vietās).

Meža zemju transformēšana par apbūves teritorijām ar dažādām izmantošanas nozīmēm ievērojami samazinātu meža kā vienota dabas kompleksa rekreācijas funkciju pilsētā.

Patreiz Latvijā daļai sabiedrības ir tendence privatizēt un apbūvēt publisko ūdeņu krastus, ierobežojot brīvu pieejamību ūdenstilpēm. Jūrmalas pilsētā tas varētu izpausties galvenokārt Rīgas jūras līča un kāpu zonā, kā rezultātā veidotos nevajadzīgi konflikti starp sabiedrību un atsevišķiem pilsoņiem, kā arī pēdējiem ar vides valsts pārvaldes institūcijām un vietējo pašvaldību.

Iespējams, ka Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu neizstrādāšanas gadījumā kopumā iedzīvotāju dzīves vides un dabas vides kvalitāte ievērojami samazinātos, iztrūkstot vienotam skatījumam uz Jūrmalas pilsētas attīstību nākotnē.

Gadījumā, ja Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumi nebūtu izstrādāti vai arī tie netiktu īstenoti, pastāvētu iespēja, ka varētu tikt īstenotas darbības, kuras būtu pretrunā

ar konkrētu teritoriju izmantošanas mērķiem, vides aizsardzības un citām spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

16. Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu īstenošanas monitoringa nodrošināšanas paredzamie pasākumi

Lai novērstu teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi, veic plānojuma īstenošanas monitoringus. Tas ir labs instruments, lai operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus plānojumā. Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. Monitoringa mērķis ir identificēt Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz atsevišķām jūtīgām dabas teritorijām un vidi kopumā, kā arī lai izstrādātu pasākumus grozījumu uzlabošanai slodzes uz vidi mazināšanai.

LR Vides ministrijas rīkojums Nr.29 (24.01.2006.) apstiprina „Valsts monitoringa programmu”. Likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitoringa ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa. Monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, atsevišķu pētījumu rezultātus, salīdzinot vēsturiskos un aktuālo informāciju par teritorijām, kurās mainīts to izmantošanas veids, kā arī analizējot aizsargājamo teritoriju monitoringa datus.

Gaisa monitoringa

Jūrmalas Vides aizsardzības politikas plāns un Vides aizsardzības politikas rīcības programma (sk. 9. nod.) paredz pasākumus gaisa piesārņojuma samazināšanai un monitoringa veikšanai. Jūrmalā gaisa piesārņojuma stacionāro avotu izmešu kontroli veic Lielrīgas reģionālā vides pārvalde.

Ūdeņu stāvokļa monitoringa programma ir sastādīta atbilstoši „Ūdens apsaimniekošanas likuma” prasībām. Tā tiks īstenota sākot ar 2006.gada 1.janvāri. Programma tiks īstenota, ievērojot trīs gadu ciklu (2006. – 2008. gads), jo nepieciešams iegūt pašlaik trūkstošu informāciju, lai raksturotu ūdensobjektus un būtu iespējams optimizēt un uzlabot monitoringa tīklu. Izmantojot monitoringa programmas īstenošanas laika iegūtos datus, tiks izstrādāti upju baseinu apsaimniekošanas plāni (Jūrmalas pilsētai aktuāls ir Lielupes baseins), kuros tiks noteikti turpmākie ūdens resursu aizsardzības pasākumi. Programmu īsteno Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, izņemot peldvietu monitoringu, ko veic Sabiedrības Veselības aģentūra.

Virszemes ūdeņu monitoringa programma

Monitoringa tiek veikts ar mērķi novērtēt virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli.

Pazemes ūdens monitorings

Galvenie normatīvie akti, kas nosaka pazemes ūdeņu monitoringa nepieciešamību ir Ūdens apsaimniekošanas likums un Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 531 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskas darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem”.

Ūdens apsaimniekošanas likuma izdalīti sekojoši pazemes ūdeņu monitoringa veidi:

- pazemes ūdeņu kvantitātes monitorings,
- pazemes ūdeņu kvalitātes monitorings (uzraudzības, operatīvais un pētnieciskais).

Aizsargājamo teritoriju monitorings

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu aizsargājamās teritorijas ir teritorijas, kuras paredzētas ūdens ieguvei cilvēku patēriņam, teritorijas, kuras izveidotas bioloģisko resursu aizsardzībai, ūdensobjekti, kuri atzīti par rekreācijas objektiem vai peldūdeņiem, īpaši jutīgas teritorijas, ka arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju monitorings

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju monitorings notiks bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļas ietvaros (sugu un biotopu monitorings). Saskaņā ar Eiropas Savienības Biotopu direktīvu (92/43/EEC) un LR Sugu un biotopu likumu visiem aizsargājamo teritoriju biotopiem un sugām ir jānodrošina labvēlīgs aizsardzības statuss.

Peldvietu monitorings

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 300 „Peldvietu iekārtošanas un higiēnas noteikumi”(11.08.1998.) Jūrmalas pilsētā ir noteiktas 11 peldvietas, kurās tiek veikts ūdens kvalitātes monitorings. Šis monitoringa programmas īstenošanu organizē Sabiedrības veselības aģentūra.

Augsnes un zemes virsmas apauguma monitorings

Monitoringā ietilpst zemes virsmas apauguma un augsnes kvalitātes monitorings.

Zemes virsmas apauguma monitoringu tiek veikts ES koordinētās programmas *CORINE* ietvaros un tas ietver sevī visas valsts teritorijas kartēšanu M 1: 100 000. Šo monitoringu veic reizi 5 gados. Šobrīd ir pieejami apsekojuma rezultāti par 1995. un 2000. gadiem. Monitoringā rezultātā ir iegūti dati par 14 dažādām zemes virsmas apauguma klasēm Latvijā. Augsnes kvalitātes monitoringa mērķis ir sekot Latvijas augsnes stāvokļa izmaiņām, lai novērtētu piesārņojuma izmaiņu tendences.

Notekūdeņu emisiju monitorings

Notekūdeņu emisiju monitoringu nodrošina pašvaldības komunālie uzņēmumi. Monitorings apkopo informāciju par vidē paliekošo piesārņojumu un notekūdeņu atbilstību reģionālās vides pārvaldes prasībām (izsniegtajai atļaujai). Ūdens lietošanas atļaujā ir noteiktas limitējošās koncentrācijas vielām. Ir noteikts, ka notekūdeņu ķīmisko analīzi nepieciešams veikt pirms un pēc notekūdeņu attīrīšanas akreditētā vai noteiktajā kārtībā novērtētā laboratorijā.

Dzeramā ūdens monitorings

Ūdens apgādes uzņēmumi veic regulāru dzeramā ūdens monitoringu atbilstoši LM izdotajiem rīkojumiem. Dzeramā ūdens kvalitāte tiek vērtēta saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 63 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma prasības”. Vērtēti tiek ķīmiskie un mikrobioloģiskie rādītāji. Monitoringa ietvaros tiek kontrolēta dzeramā ūdens kvalitāte, kas „neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas paredzēts patēriņam cilvēku uzturā, uztura pagatavošanai, kā arī izmantošanai pārtikas rūpniecībā vai tirdzniecībā neatkarīgi no piegādes veida.

17. Stratēģiskajā novērtējumā lietotie pamatprincipi

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma veikšanā tika lietoti šādi pamatprincipi:

- informācijas analīze, kura ietvēra starptautiskos un nacionālos tiesību aktus, Rīgas reģiona un Jūrmalas pilsētas attīstības dokumentus,
- diskusijas,
- teritoriju apsekošana dabā,
- aprakstošo kontrollapu lietošana, kas ietver ietekmju identificēšanu, novērtēšanu un klasificēšanu.

Stratēģiskais novērtējums veikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Stratēģiskā novērtējuma ietvaros notika konsultācijas un diskusijas ar Jūrmalas pilsētas domes Vides aizsardzības nodaļu, Administratīvo pārvaldi un Vides pārraudzības valsts biroju. Tajās tika akcentēta Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma nepieciešamība un pilnvērtīga situācijas analīze atbilstoši MK noteikumu Nr.157. prasībām, lai saglabātu Jūrmalas pilsētas dabas vērtības un vienlaicīgi veicinātu pilsētas attīstību.

Pēc stratēģiskā novērtējuma sagatavošanas vides pārskata projekts tika nodots sabiedriskajai apspriešanai un izstādīts Jūrmalas pilsētas domē, kā arī iesniegts šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Valsts aģentūrai “Sabiedrības veselības aģentūra”;
- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomei;
- Lauku atbalsta dienesta reģionālajai lauksaimniecības pārvaldei;
- Valsts meža dienesta reģionālajai struktūrvienībai;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Upju baseinu pārvaldei;
- Ķemeru nacionālā parka administrācijai.

Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu stratēģiskais novērtējums veikts, ievērojot plānošanas dokumentos iekļauto informāciju, starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo tiesību aktu prasības.

Kopsavilkums

Vides pārskats sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kas nosaka kārtību, kādā veicams plānošanas dokumenta ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums (stratēģiskais novērtējums).

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu izstrāde tika uzsākta ar mērķi apkopot un kompleksi izvērtēt visus izstrādātos un izstrādes stadijā esošos detālpilānojumus, kā pamatu pašvaldības teritorijas pilānojuma grozījumu izstrādāšanai, kā arī izvērtēšanai iekļaut citus attīstības priekšlikumus, ka ir saistīti ar grozījumiem Attīstības pilānā, izvērtējot Jūrmalas pilsētas attīstības iespējas valstī un Rīgas reģionā. Grozījumu mērķis ir nodrošināt vides aizsardzības un sociāli ekonomisko interešu savstarpēju samērojamu saskaņu.

Jūrmalas pilsētas Attīstības pilāna grozījumu galvenie mērķi ir:

- nodrošināt Jūrmalas pilsētas teritorijas racionālu izmantošanu un saglabātu vidi atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, kā arī valsts un pašvaldības ilgtermiņa attīstības prioritātēm;
- veicināt kvalitatīvas dzīves vides veidošanu Jūrmalas pilsētā;
- garantēt zemes īpašnieku un lietotāju tiesības izmantot un attīstīt savu īpašumu vai lietošanā nodoto zemi saskaņā ar Jūrmalas pilsētas Attīstības pilāna un to grozījumu nosacījumiem;
- nodrošināt iespēju sabiedrībai iegūt informāciju, izteikt savu viedokli, iesniegt priekšlikumus un piedalīties grozījumu izstrādes procesā.

Izstrādājot grozījumus, ņemti vērā nacionālie, Rīgas reģiona un Jūrmalas pilsētas attīstības dokumenti, starptautiskās deklarācijas un konvencijas, Eiropas Savienības un nacionālie vides aizsardzības tiesību akti, kā arī vides aizsardzības institūciju viedokļi. Grozījumu izstrādē tika iesaistīti pašvaldības darbinieki, valsts, nevalstiskā sektora pārstāvji un iedzīvotāji.

Jūrmalas pilsētas Attīstības pilāna grozījumi (uz 2006.gada oktobri) paredz esošo teritorijas zonējuma, tas ir, zemes izmantošanas maiņu. Tie veido 5 daļas – „dabas pamatnes” teritorijas, esošā apbūve, esošā apbūve kvartāla robežās, apstiprinātie detālpilānojumi un detālpilānojumi. Grozījumi sastāv no teritorijas lietojuma maiņas apkopojuma apraksta (tabulu veidā skat. pielikumu Nr.1.) un grafiskās (kartogrāfiskās) daļas.

Jūrmalas Attīstības pilāna grozījumos nav ieteikti teritorijas lietošanas maiņu alternatīvie risinājumi. Sakarā ar to novērtētas ietekmes, kas varētu rasties, ja grozījumi netiktu izstrādāti vai arī netiktu īstenoti. Tādā gadījumā pastāv iespēja, ka varētu tikt īstenotas darbības, kas būtu pretrunā ar konkrētu teritoriju izmantošanas mērķiem un vides aizsardzības spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Būtiska problēma būtu nekoordinēta jaunu apdzīvotu vietu attīstīšana, visbiežāk tai izvēloties iepriekš neapbūvētas teritorijas un mežu zemes. Nekoordinētas būvniecības sekas būtu Jūrmalai raksturīgās bioloģiskās daudzveidības mazināšanās un vides piesārņojuma palielināšanās (pazemes ūdeņos,

Lielupē, Rīgas jūras līcī un citās ekosistēmās). Tā radītu arī apgrūtinājumus ceļu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošanai un to iekļaušanai jau esošajā Jūrmalas pilsētas infrastruktūrā un Rīgas reģiona attīstībā. Nekoordinētas būvniecības sekas būtu pilsētas paplašināšanās (infrastruktūras attīstība) gar Rīgas jūras līča un Lielupes piekrasti, neievērojot erozijas procesu attīstību un piekrastes ekoloģiskās joslas. Iespējams, ka Jūrmalas Attīstības plāna grozījumu neizstrādāšanas gadījumā kopumā iedzīvotāju dzīves vides un dabas vides kvalitāte ievērojami samazinātos, iztrūkstot vienotam skatījumam uz Jūrmalas pilsētas attīstību nākotnē.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča un Lielupes piekrastes teritoriju izmantošanas maiņa radītu dabas dažādības samazināšanos tajās, kā arī tiktu ietekmētas tām pieguļošās teritorijas, lai gan vides normatīvie akti nenosaka papildus ierobežojumus tieši pieguļošo teritoriju izmantošanā. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir relatīvi nestabilas un dinamiskas sauszemes un ūdens ekosistēmas. Kāpu joslas un meža zemju transformēšana citos zemes izmantošanas veidos vērtējama kā tiešā Jūrmalas Attīstības plāna grozījumu izraisītā ietekme. Nekoordinēta teritorijas lietošanas maiņa apdraud bioloģisko daudzveidību, kuru ietekmē arī transporta intensitātes palielināšanās šajās vietās.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu netiešās ietekmes saistāmas ar pilsētas pakāpenisku transformāciju par pastāvīgas dzīves vietas teritoriju. Minētā procesa sākums ir iepriekšējie pilsētas plānošanas dokumenti. Tomēr jānorāda, ka pastāvīgas dzīves vietas teritoriju veidošanās ir pēdējo gadu raksturīga tendence Latvijā.

Apbūves teritoriju īpatsvara palielināšana tieši ar mežu klātās teritorijās ietekmē pilsētas gaisa kvalitāti – samazinās gaisa vides pašattīrīšanās spēja.

Kāpu zonas un meža zemju transformēšana apbūves teritorijās, kā arī atsevišķu apdzīvoto vietu veidošana kā vienlaidus apbūve izmainīs Jūrmalas pilsētai raksturīgās ainavas, ir vērtējama kā paliekoša ietekme pēc Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu pieņemšanas.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu pieņemšanas gadījumā atsevišķu teritoriju sakārtošana ir pozitīva ietekme, jo tās rezultātā palielināsies pilsētas vizuālā pievilcība, tiks veicināta tūrisma un arī ekonomiskā attīstība. Paredzamas arī vairāku sociāli ekonomisku procesu izmaiņas, piemēram, pamatiedzīvotāju nodarbinātība apkalpojošā sfērā, kā arī citas, kurām varētu būt izteikts pozitīvs raksturs.

Stratēģiskā novērtējuma ietvaros ir norādītas teritorijas, kurās iespējamas ietekmes zemes lietojuma maiņas rezultātā. Tas attiecas uz atsevišķām jaukta darījumu, atpūtas un dzīvojamās apbūves, sabiedrisko iestāžu, prieku parka ar apbūvi, savrupmāju dzīvojamās, sabiedrisko iestāžu teritorijas un turpmākās izpētes un plānošanas un kūrorta un darījumu iestāžu teritorijām. Tajās dabas vides saglabāšanas un aizsardzības nolūkā apbūve nav ieteicama un pieļaujama ar ierobežojumiem. Pārējās novērtētajās teritorijās to lietošanas maiņa neradītu ietekmi uz šo teritoriju dabas vidi.

Plānotā apbūve Lielupes kreisajā krastā vērtējama kā galvenais risks strauji augošajai apbūvei. Šeit iespējami krasta iegruvumi. Spēcīgu DR vēju ietekmē nelielos iecirkņos iespējama viļņu erozija, jo krasts vietām ir mākslīgi nostiprināts ar pāļu sienām, būvgružiem, vai dabiski apaudzis ar zāli. Piekrastes apsaimniekošanas riska mazināšanai

jāievēro virszemes ūdens objektu aizsargjosla, kas pilsētās ir ne mazāk kā 10 m plata josla abos upes krastos, kā arī 10 m plata tauvas josla. Kā riska teritorijas vērtējamas krasta kāpu zona (pakļauta noskalošanai vētru laikā), vēja erozijai pakļautās vietas galvenokārt kāpu zonā un zemo teritoriju applūšana vētru laikā (Lielupes palieņu pļavu teritorijas).

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu īstenošana un to akceptēšanas gadījumā turpmākās paredzētās darbības ir veicamas saskaņā ar spēkā esošajiem nacionālajiem aktiem, EK direktīvu prasībām un Latvijai saistošajām starptautiskajām deklarācijām un konvencijām.

Iespējamo ietekmju mazināšanai jāapsver un jābūt pārliecībai par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos minēto teritoriju zemes lietošanas maiņas nepieciešamību, kura ir attaisnojama, ja pieņemtie grozījumi neradīs papildus slodzi dabas videi, kā arī, ja pilsētas attīstībai tā ir vitāli vajadzīga. Lai mazinātu ietekmes uz vidi, jāievēro spēkā esošie normatīvie akti un Jūrmalas pilsētas domes saistošie noteikumi. Pilsētas attīstību plānot teritorijās, kuras sasniedzamas ar sabiedrisko transportu, paredzēt un atbalstīt tādu teritorijas zemes lietojumu, lai veicinātu ilgtspējīgu, energoefektīvu un arhitektoniski kvalitatīvu būvniecību, lai neietekmētu un nedegradētu „dabas pamatnes” platības un lai nodrošinātu dabas resursu taupīšanu kā pilsētas, tā arī Latvijas mērogā. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča un Lielupes piekrastes zonā veicināt funkcionālas nepieciešamības būvniecību un saistīt jau esošo apbūvi un infrastruktūru ar jauno attīstības risinājumu, kā arī plānot Jūrmalai raksturīgo ainavisko identitāti

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā novērtējuma veikšanā tika lietoti šādi pamatprincipi:

- informācijas analīze, kura ietvēra starptautiskos un nacionālos tiesību aktus, Rīgas reģiona un Jūrmalas pilsētas attīstības dokumentus,
- diskusijas,
- teritoriju apsekošanu dabā.

Lai izvērtētu Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu pamatojamību, tā īstenošanas monitoringu plānots veikt četrus gadus pēc grozījumu pieņemšanas. Iegūtā informācija tiks ņemta vērā, izstrādājot turpmākus papildinājumus, ja tādi būs nepieciešami.

Galvenie Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna grozījumu uzdevumi ir paaugstināt iedzīvotāju labklājības līmeni, veidot samērojamas attiecības starp vides aizsardzību, uzlabot satiksmes un komunikācijas iespējas, kā arī saglabāt dabas vidi un pilsētas sociāli ekonomisko attīstību.

Vērtējot kopumā no identificēto ietekmju rakstura un nozīmīguma izriet, ka Jūrmalas Attīstības plāna grozījumi neatstās būtisku ietekmi uz Jūrmalas dabas vidi, kaut arī vērojamas divas pretējas tendences, pirmkārt, ietekmes uz dabas vidi, kurām ir vairāk vai mazāk izteikts negatīvs raksturs un, otrkārt, pilsētas sociāli ekonomiskās vides attīstība un pilnveidošana ir ar izteiktu pozitīvu nozīmi, kas dod reālu pamatu uzskatīt, ka ekonomikas attīstība pilsētā pozitīvi ietekmēs arī vides problēmu risinājumus. Nozīmīgs nosacījums grozījumu apstiprināšanai ir kompensāciju mehānisma izstrādāšana.

Izmantotie informācijas avoti

1. Jūrmalas Attīstības plāns (ģenerālplāns), Jūrmalas pilsētas dome, 1995.
2. Jūrmalas teritorijas plānojums 1995.-2007. Ar grozījumiem un papildinājumiem līdz 2009. gadam, 1. sējums.
3. Jūrmalas attīstības plāns - teritorijas plānojums (ģenerālplāns), Jūrmalas pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (Būvnoteikumi), 2. sējums.
4. Jūrmalas vides aizsardzības politikas plāns, 2000.
5. Jūrmalas pilsētas vides politikas rīcības programma, 2004.
6. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (2005-2025)
7. Rīgas reģiona attīstības programma (2005-2011)
8. Rīgas reģiona attīstības programmas (2005-2011) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma (2005-2025) stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008. gadam
9. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (Rīga, 2000)
10. Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes pārskats par 2001. gadu
11. LATIO, Nekustamā īpašuma tirgus pārskats - Rīga un Pierīga, 2005. gada 3. ceturksnis.
12. LATIO, Nekustamā īpašuma tirgus pārskats - Rīga un Pierīga, 2006. gada maijs.
13. LATIO, Nekustamā īpašuma tirgus pārskats - Rīga un Pierīga, 2006. gada marts
14. Dzīvokļi kļuvuši dārgāki gandrīz visā Latvijā un 2006. gada vasara Jauno projektu tirgus aktivitātes virsotne, Jaunie projekti, 2006., Nr.9.
15. Belte P., Rīgas Jūrmalas, Slokas un Ķemeru pilsētas ar apkārtni, Rīgas Jūrmala, 1935
16. Pētersons R., Jūrmalas vēsturiskā arhitektūra, Jūrmalas pilsētas domes kultūrvēsturiskā mantojuma nodaļa, 1998
17. Vides konsultāciju birojs, SIA. 1999. Gruntsūdeņu piesārņojuma analīze Jūrmalas pilsētas administratīvi teritoriālajās robežās. Rīga
18. Vicepa I., Teritorijas izmantošanas attīstība Jūrmalas pilsētā, Bakalaura darbs, 2006
19. Vides rādītāji Latvijā 2003. gadā. LR CSP. Rīga, 2004.
20. Vircavs M. Vide, ietekmes un novērtējums. Principi un analīze. Rīga, Turība, 2005
21. Latvijas Padomju enciklopēdija. 1984. Galvenā enciklopēdiju redakcija. Rīga

Interneta resursi:

1. Latvijas statistika, <http://www.csb.lv>.
2. Jūrmalas pilsētas mājas lapa, <http://www.jurmala.lv>.
3. Latvijas Republikas Vides ministrijas mājas lapa, <http://www.varam.gov.lv>.
4. Rīgas reģiona attīstības aģentūras portāls, <http://www.rigaregion.lv>.

Priekšlikumu apkopojums par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu, 2005.gads

Par Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā IVN vides pārskata projektu, kas bija sagatavots 2005.gada decembrī saņemti atzinumi no šādām institūcijām –

- **Ķemeru nacionālā parka administrācija** - nav iebildumu un papildinājumu;
- **Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas Reģionāla lauksaimniecības pārvalde** - nav iebildumu un papildinājumu;
- **Vides ministrijas Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra** - nav iebildumu un papildinājumu;
- **Vides ministrijas Lielrīgas Reģionāla vides pārvalde**, šādi iebildumi un priekšlikumi:
 1. Uzrādīta novecojusi informācija (no 2001. līdz 2003. gadam) par Jūrmalas pilsētas teritorijas iedalījumu pēc nekustāmā īpašuma lietošanas mērķu grupām –
Sniegtais Jūrmalas pilsētas teritorijas iedalījums pēc nekustāmā īpašuma lietošanas mērķu grupām pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem uz stāvokli 2003. gadā būtībā neatšķiras no Vides pārskata veikšanas laikā (2005. gads) iegūtās informācijas. Šajā vides pārskatā minētā informācija nav sniegta;
 2. Vides pārskatā norādīts, ka paredzēts mainīt perspektīvo teritorijas izmantošanu apmēram 300 ha „dabas pamatnes” teritorijas uz „apbūves zemi”, bet Attīstības plāna grozījumu galīgajā redakcijā paredzēts mainīt apmēram 26 ha „dabas pamatnes” teritorijas.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos paredzēts mainīt 266,95 ha platībā „dabas pamatnes” teritorijas.

3. Lai sabiedrības pārstāvji un ieinteresētās personas vieglāk orientētos Attīstības plāna grozījumos, VVD LRVP rekomendē uzrādīt vienotu zemes gabalu numerāciju zemesgabaliem, kuriem paredzēta „dabas pamatnes” maiņa:
 - a) Jūrmalas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu priekšlikumu sarakstā;
 - b) Ģenerālplāna grafiskajā daļā;
 - c) Vides pārskatā.
4. Vides stāvokļa vērtējums jāveic visām teritorijām, kurām paredzēta „dabas pamatnes” maiņa uz apbūves zemi, nevis tikai 102 zemes gabaliem.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumos un tā Vides pārskatā uzmanība veltīta „dabas pamatnes” teritoriju izmantošanas maiņai, kuras iespējams var tikt ietekmētas (sk. 12.nod. šajā Vides pārskatā) pretstatā pārējām apsekotajām teritorijām.

5. VVD LRVP rekomendē Vides pārskatā izdalīt zemes gabalu vides stāvokļa novērtējumu kopējam grozījumu priekšlikumu sarakstam (uzrādīti iesniegtajā Vides pārskatā) un Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu galīgajai redakcijai, kas nodota publiskajai apspriešanai.

▪ **Vides ministrijas Dabas aizsardzības pārvalde** – šādi iebildumi un priekšlikumi:

1. Vides pārskata projektā sniegta nepilnīga informācija par vide stāvokli īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz tām. Vides pārskatā vēlamš īsi norādīt galvenās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vērtības, tās ietekmējošos faktorus un draudus dabas vērtību saglabāšanai.
2. Dabas aizsardzības pārvalde uzskata, ka sagatavotajā vides pārskata projektā nav atspoguļotas visas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, īpaši tās, kuras attiecas uz jebkurām vides aizsardzībai būtiskām teritorijām, arī uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums” 8.13.apakšpunkts). Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas var tikt ietekmētas arī gadījumos, kad plānotās darbības tiek veiktas ārpus šīm teritorijām. Par nozīmīgu vides problēmu uzskatāma antropogēnās slodzes palielināšanās uz īpaši aizsargājamās dabas teritorijām gadījumos, kad plānota dzīvojamās apbūves attīstība īpaši aizsargājamo teritoriju tuvumā.

Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālpilāna) grozījumu iespējamā ietekme analizēta, sniegts paredzēto darbību ietekmju raksturojums objektu būvniecības, ekspluatācijas un pēcekspluatācijas posmā, kā arī norādītas teritorijas, kuras var tikt būtiski ietekmētas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Jūrmalas pilsētā norādītas nod. 3. *Esošās „dabas pamatnes” teritorijas* un nod. 6.3. *Nacionālie vides tiesību akti*, kurā teksts papildināts ar atsauci uz MK noteikumiem Nr. 702 „Dabas parka “Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (10.08.2004.) un MK noteikumiem Nr. 236 “Kemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (18.06.2001.).

▪ **Valsts meža dienests Rīgas – Ogres virsmežniecība pārvalde** – šādi iebildumi un priekšlikumi:

Svarīga loma pētījumā atvēlēta grozījumu rezultātā radīto ietekmju izvērtējumam:

1. mainot "Dabas pamatnes" zonējumu nolūkā, izmanot to citiem mērķiem, tiek izjaukts dabiskais līdzsvars. Arī mežiem un meža zemēm ir sava iecietības pakāpe pret rekreācijas slodzēm. Pētījums pierāda, ka grozījumu izstrādes gaitā nav ņemti vērā Rīgas virsmežniecības ieteikumi un priekšlikumi, nolūkā nodrošināt meža zemju saglabāšanu, kā arī to, ka Jūrmalas turpmākā attīstība nav iedomājam bez tā galvenā un vērtīgākā komponenta- priežu meža;

2. nedrīkst aizmirst arī dabas stihiju iespējamību, kuru rezultātā Jūrmalas pilsēta jau ir zaudējusi krasta kāpu daļu vētru laikā. Tāpat ir mainījies mežaudžu sastāvs vējgāžu rezultātā;

3. to, ka apbūves īpatsvars palielinās tieši uz meža zemju rēķina, pierāda meža zemju transformācijas gadījumu skaits, kurš pēdējos gados ievērojami pieaudzis un 2005.gadā no meža zemēm transformēti jau 9 hektāri ielām un apbūvei. Ja tiks

apstiprināti paredzētie attīstības plāna grozījumi, meža teritoriju īpatsvars samazināsies vēl būtiskāk;

4. vides pārskata projektā norādītas teritorijas, kuras varētu tikt ietekmētas, mainot teritorijas zonējumu un kurām nebūtu pieļaujama apbūve. Novērtējumu mežniecība atbalsta un nepiekrīt "Dabas pamatnes" zonējuma maiņai sekojošiem meža nogabaliem:

4.1. Lielupes labajā krastā augošie meži Bražciemā saglabājami bez apbūves;

4.2. no Priedaines meža teritorijas gar Lielupi līdz Buļļupei daļēji degradētas, ir apbūve. Meža kvartāliem, kuros saglabājusies dabīgā meža zemsedze, nav pieļaujama zonējuma maiņa;

4.3. Stirnuragā, Buļļuciemā nav pieļaujama apbūve Vikingu ielā 19, daļēji Vikingu ielā 40; saglabājami bez apbūves meža nogabali "Lielupe 5901", "Lielupe1005", "Lielupe-5601",

4.4. Bulduros, visos īpašumos, kuri atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, nav pieļaujama meža un meža zemes lietošanas veida maiņa un mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī atbilstoši vides pārskatā noteiktajai

4.5. mežs saglabājams tā pašreizējā stāvoklī īpašumos "Dubulti 0102", Abavas iela 8, Jūras ielai, Pils iela I, Kr. Barona iela 6;

4.6. Kauguros, no Telšu ielas līdz Ķemeru nacionālā parka robežām krasta kāpu aizsargjoslā nav pieļaujama lietošanas veida maiņa mežam un meža zemei;

4.7. paredzot Slokas, Piekrastes un Mežmalas ielu malu apbūvi neskartajam mežam jāpaliek ne mazāk par 80%;

Stratēģiskā novērtējuma vides pārskats izstrādāts saskaņā ar pastāvošo normatīvo aktu prasībām un ievērojot Jūrmalas pilsētas attīstības plāna grozījumu galvenos mērķus.

Nav pētīta un līdz ar to arī analizēta problēma: - vai un kā nepieciešamība mainīt zemes lietošanas veidus plāna grozījumu rezultātā, tā radot papildus slodzi, ietekmēs dabas vidi

Teritorijas, kuras varētu tikt ietekmētas analizētas šā Vides pārskata 12.nod.

• **Vides ministrijas Vides parraudzības valsts birojs** – šādi iebildumi un priekšlikumi:

Analizējot vides stāvokli, (Noteikumu punkts 8.3) rekomendējam galveno uzmanību pievērst vides komponentēm, kas sastopamas Jūrmalas teritorijā – Rīgas jūras līča piekraste, meži, zemes (meliorētās, lauksaimniecības, apbūves, aizsargājamās teritorijas) virszemes ūdeņi, pazemes ūdeņi, vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ģeoloģiskās uzbūves īpatnības (ūdensapgādei izmantojamie ūdens horizonti, to aizsargātība, derīgo izrakteņu atradnes esošās un potenciāli iespējamās), gaisa kvalitāte. Rekomendējam arī ietvert informāciju par pašreiz eksistējošiem, objektiem, kuri ietekmē vides stāvokli (piemēram, katlu mājas, notekūdeņi, lauksaimniecība, rūpniecība, derīgo izrakteņu ieguve u.c.). Sadaļā par vides stāvokļa aprakstu būtu ieteicams ietvert arī esošā vides monitoringa tīkla raksturojumu, galveno uzmanību pievēršot valsts monitoringa posteņiem, veiktajiem novērojumiem un informācijas pieejamībai. Informācija par valsts monitoringa tīklu un novērojumiem iegūstama Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā.

Ņemot vērā esošā vides stāvokļa aprakstu, izvērtējamās teritorijas plānojuma īstenošanas radītās iespējamās izmaiņas vides stāvoklī, izvērtējot arī nulles alternatīvu - ja plānošanas dokuments netiks īstenots, respektīvi pilsēta attīstītos stihiski.

Vērtējot teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes rekomendējam izmantot likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu 23² pantā ietvertos kritērijus, kā arī atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- Kādi būs potenciālie šī plānošanas dokumenta īstenošanas tiešie un netiešie rezultāti?
- Kādā veidā šie rezultāti skars apkārtējo vidi?
- Kāds būs jebkuras potenciālās ietekmes uz vidi mērogs un būtība, gan pozitīvās, gan negatīvās ietekmes, ieskaitot kumulatīvās, jeb kopējās ietekmes un ietekmju radītās netiešās sekas?
- Kādas visticamāk būs sabiedrības un ieinteresēto pušu lielākās bažas attiecībā uz iespējamo ietekmi uz vidi?
- Kas būs jādara ietekmju mazināšanai, vai vispār kaut kas būs jādara, lai mazinātu vai novērstu negatīvo ietekmi uz vidi?
- Kādas būs atlikušās ietekmes, vai vispār tādas ir, pēc mazinošo mēru realizēšanas?
- Kāda būs nepieciešamība kompensēt zaudējumus dabai/skartajiem indivīdiem/uzņēmējiem?
- Kāds vides monitorings raksturotu iespējamās ietekmes.

Vērtējot tos starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus, kas varētu būt aktuāli Jūrmalas pilsētas teritorijai rekomendējam iepazīties un izmantot 2002.gada 15.augustā MK ar Rīkojumu Nr.436 apstiprinātās "Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes", kā arī ar "Nacionālo vides politikas plānu", Bez tam Šobrīd ir uzsākts darbs pie upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādes, ko veic Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra. Rekomendējam konsultēties un precizēt kādi virszemes un pazemes ūdens kvalitātes mērķi tiek noteikti Jūsu administratīvajā teritorijā.

Vides pārraudzības valsts birojs lūdz Jūrmalas pilsētas domi informēt biroju par plānotajiem (ja tādi tiek plānoti) kaitējumiem īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kurus varētu radīt teritorijas plānojuma īstenošana. Izvērtējot šādu informāciju būs iespējams lemt par kompensēšanas pasākumiem, ja tādi nosakāmi saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".

• **Jūrmalas iedzīvotāja I. Dance (dzīvo Jūrmalā Kr. Valdemāra ielā 80 – šādi iebildumi un priekšlikumi:**

1. Iebildumi saistībā ar plānoto Lielupes ielas rekonstrukciju
2. Priekšlikumi saistībā ar autotransporta kustības uzlabošanu Jūrmalā

Pārvada būvniecība un ar to izbūvi saistītās iespējamās ietekmes šajā vides pārskatā nav detālāk analizētas, jo tas nav stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma uzdevums. Šāda mēroga projektam pirms tā īstenošanas tiek piemērota atsevišķa ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) procedūra saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Arī šīs IVN procedūras neatņemama sastāvdaļa ir projekta sabiedriskā apspriešana.

- **Iedzīvotāju ierosinājums Jūrmalas pilsētas domei par Jūrmalas pilsētas attīstības plāna grozījumiem (23.10.2006.)** – 44 iedzīvotāji uzskata, ka zemesgabaliem Asaru pr.21 un 23/25 jānosaka zonējuma maiņa uz sabiedrisko iestāžu teritoriju, jo tādējādi tiks sabalansētas pilsētas infrastruktūras un pašvaldības funkciju īstenošana. Šādas izmaiņas grozījumos būtu ļoti svarīgas gan Jūrmalas iedzīvotājiem, gan pilsētas viesiem un tās kalpotu Jūrmalas pilsētas attīstības virzienā.

Priekšlikumu apkopojums par Jūrmalas pilsētas Attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatu